Akt nr:

P-E1a-1128

AU$P-E1a-1128

-3 NOV 1924

Kungl. Lantbruksstyrelsens
Kulturtekniska byrås arkiv

Arkiv n:r 90

P 1.1128

Skattegården, Västergården m.fl.

Asklanda m.fl. socknar.

Älvsborgs län.

Syneförrättningshandlingar.

16/11-23

År 1923.

Innehåller 30 st. pag. sidor samt Svenska tidningar.

1 ritn.

Nederbördsområde N:o 108:6, f. B III:7

Protokoll vid syneförrättning enl. 10 kap. vattenlagen rörande torrläggning av vattensjuka marker.

År 1923, juni 12, kl. 9 f.m. inställde sig undertecknad, lantbruksingenjör, hos lantbrukaren Aug. Persson i Asklanda för att på grund av Konungens Befallningshavandes förordnande (Bil. A.) handlägga syneförrättning för upptagande av avloppsdike genom och från ägor till hemmanen Skattegården, Västergården och Prästgården i Asklanda socken, kyrkoherdebostället Kvinnestads stom, från Smedgården avsöndrade lägenheten Brännebacken samt Åhust Bossgården i Kvinnestads socken av Älvsborgs län. Jämlikt vattenlagen 10 kap. 38 § hade kungörelse (Bil. B) angående företaget dels den 1 maj 1923 varit införd i Älfsborgs läns tidning och dels den 27 april 1923 ~~blivit införd i~~ avsänd till pastorsämbetena i Asklanda och Kvinnestads socknar, varjämte enl. 40 § av sagda kapitel vederbörande delägare i företaget underrättats angående förrättningens handläggande. På grund härav hade förutom förrättningsmannen och skiftesgodmännen J. A. Andersson i Galstad och Gustaf Andersson i Stommen följande personer tillstädeskommit:

Sökande: Aug. Persson äg. till 3/16 mtl Skattegården och 1/16 mtl Västergården

Övriga delägare: Johan Benjaminsons sterbhus äg. till lägenheten Brännebacken genom sterbhusdelägaren Emma Johansson

Lars Magnus Johanssons sterbhus i Åhust Bossgården genom sterbhusdelägaren A. J. Johansson

Arvid Lindgren arrendator av komministerbostället 1/2 mtl Asklanda

Prästgård.

ombud: Kontraktsprosten J. A. Rylander i egenskap av konsistoriiombud (fullmakt Bil. C.)

§1.

Det för förrättningsmännen utfärdade förordnandet upplästes.

§2.

Jäv mot synemännen anmäldes ej, ej heller visste dessa med sig något jävsförhållande till någon av sakägarne.

§3.

Den efter verkställda förundersökningar upprättade profilritningen över det vattendrag, om vars upptagande fråga var, företeddes, tillika med plankarta över den mark, som befunnits för sin torrläggning beroende av ifrågavarande vattendrag.

§4.

Sökanden yrkade att vattenavloppet skulle upptagas till sådana dimensioner att trygghet mot översvämning samt möjlighet till markens torrläggning till lagenligt djup därigenom bleve beredd.

§5.

Kontraktsprosten Rylander och A. J. Johansson i Åhult Bossgården yrkade att ersättning skulle utgå dels för den mark, som åtginge till avloppets upptagande samt dels för intrång av jordvallar o.d.

§6.

Jämlikt bestämmelserna i vattenlagens 7 kap. 61§ samt 10 kap. 72§ uppdrogs synemännen åt Aug. Persson i Asklanda att i föreskriven ordning utfärda kallelse till sammanträde för styrelseval. På grund härav anhöll Persson att i kungörelser och kallelser till nästa sammanträde skulle intagas att styrelseval skulle äga rum vid sagda tillfälle.

§7.

Under sammanträdets lopp hade följande delägare tillstädeskommit:

Nils Johansson äg. till 3/16 mtl Skattegården och 1/16 mtl. Västergården

Herman Bengtsson arrendator av kyrkoherdebostället 7/8 mtl Kinnestads stom.

§8.

Nils Johansson i Skattegården gjorde gemensam sak med sökanden till förrättningen och yrkade vattenavloppets upptagande väster-ut över sina ägor. Med anledning härav blev särskild föreningshandling (Bil. D.) upprättad och bestyrkt med synemännens underskrift.

§9.

För utrönande av den båtnad för marken, som skulle uppkomma genom företagets utförande, meddelade synemännen, att de omedelbart skulle verkställa uppskattning av sagda båtnad. Resultatet av denna uppskattning skulle jämte förslag till avloppets upptagande, kostnadsberäkning m.m. framläggas för intressenterna vid nytt sammanträde, vilket skulle hållas å ort och tid, varom kungörelser och kallelser skulle utfärdas i enlighet med därom i vattenlagen meddelade bestämmelser.

Asklanda den 12 juni 1923.

Klas Westling

statens lantbruksingenjör.

Genast uppläst och rätt befunnet:

J.A. Andersson Gustaf Andersson

År 1923, november 16 kl. 10 f.m. inställde sig åter förutnämnda synemän i Asklanda för syneförrättningens vidare handläggning. Angående sammanträdet hade kungörelse (Bil. B2), som den 16 oktober 1923 varit införd i Elfsborgs läns tidning samt den 12 oktober s.å. avsänts till pastorsämbetena i Asklanda och Kvinnestads socknar, utfärdats, varjämte de olika delägarna i företaget underrättats angående förrättningens handläggande. På grund härav hade förutom förrättningsmännen ~~och~~ följande delägare tillstädeskommit:

Sökandena:
Aug. Persson genom sonen E. Persson och
Nils Johansson
övriga delägare:
Johan Benjaminssons sterbhus genom sterbhusdelägaren Emma Johansson
Lars Magnus Johanssons sterbhus genom genom sterbhusdelägaren A. J. Johansson
arrendator Arvid Lindgren och
— " — Herman Bengtsson,
ombud:
Kontraktsprosten J. A. Rylander i egenskap av konsistorieombud (tidigare lämnad fullmakt)

§10.

Aug. Persson i Asklanda hade sålt sitt hemman till E. Persson, som med anledning härav förenade sig med förutvarande sökanden. Särskild föreningshandling upprättades (Bil. D2) och bestyrktes med synemännens underskrift.

§11.

Kontraktsprosten Rylander och arrendatorerna Arvid Lindgren och Herman Bengtsson förmenade att för boställenas del ingen nämnvärd nytta skulle uppkomma genom företagets utförande samt bestredo på grund härav företaget.

§12.

Till arbetsstyrelse för företaget utsågs Enock Persson och Nils Johansson i Asklanda.

§13.

Att emottaga och förvara till företaget hörande kartor och handlingar utsågs likaledes Enock Persson i Skattegården pr Asklanda.

§14.

Det av förrättningsmannen upprättade förslaget med därtill hörande längder genomgicks för delägarne och angavs därvid såväl den för varje särskild delägare beräknade båtnaden som och deltagningsskyldigheten i företaget.

§15.

Arvodesräkning företeddes och meddelade förrättningsmannen att jämlikt 48§ i vederbörlig lantbruksingenjörstaxa dagarvode skulle utgå för en undersökningsdag samt för de båda sammanträdesdagarna.

§16.

Förrättningsmannen meddelade, att talan mot förrättningen finge föras vid Västerbygdens Vattendomstol adr. Vänersborg, och skulle besvären ingivas inom sextio (60) dagar från ovanstående dag, varvid bestämmelserna i vattenlagen 11 kap. 85 § skulle iakttagas.

§17.

Det av synemännen angående företaget avgivna utlåtandet (Bil. K) upplästes för delägarne.

§18.

Förrättningen förklarades avslutad.

Asklanda den 16 november 1923.

Klas Westling

statens lantbruksingenjör.

Biträdande gode män:

J. Andersson Gustaf Andersson

Bil. A.

N:o 43 pag. 245.
E.D. 1922.

Ink. till Älvsborgs läns Landskansli
28 OKT. 1922
VÄNERSBORG

Till
Länsstyrelsen i Älvsborgs län.

Med stöd av vidfogade avskrift av Kungl. Lantbruksstyrelsens skrivelse den 20 dennes får undertecknad, bifogande Länsstyrelsens resolution N:o 30 pag. 242. E.D. 1921, härmed vördsamt anhålla, att det för lantbruksingenjören C. B. Carlson utfärdade förordnandet att handlägga syneförrättning vid Skattegården i Asklanda socken av Älvsborgs län, måtte transporteras på undertecknad.

Karlstad den 27 oktober 1922.
Klas Westling
statens e. lantbruksingenjör

RESOLUTION.

Statens e. lantbruksingenjör
Klas Westling
varder härigenom förordnad att häri
omförmälda ______ förrättning... i laga
ordning verkställa.

Denna resolution översändes till förrättningsmannen, som bör över emottagandet hit insända bevis. Vänersborg i landskansliet den 30 oktober 1922.

Axel v. Sneidern

Gunnar Wennergren

Avskrift.

Till
Statens e. Lantbruksingenjör Klas Westling

Sedan Ni den 28 september 1922 transporterats från lantbruksingenjörsdistriktet i Hallands län samt Älvsborgs läns södra del till lantbruksingenjörsdistriktet i Värmlands län, har Ni i skrivelse den 11 oktober 1922 anhållit att få fullfölja och avsluta nedanstående förrättningar inom Hallands län och Älvsborgs läns södra del

Älvsborgs län
Isaksgården, Broddarps socken, rekvirent Martin Augustsson
Topperöd, Älvsereds -"-, -"- S. E. Ström m. fl.
Skattegården, Asklanda -"-, -"- Aug. Persson.
Hallands län

- - - - - - - - - - -

Med anledning härav har Lantbruksstyrelsen funnit gott medgiva, att Ni må handlägga och avsluta ifrågavarande förrättningar. Stockholm den 20 oktober 1922.

På Kungl. Lantbruksstyrelsens vägnar:
E. Wilh. Ewe.

Vidimeras:
Ex officio
Klas Westling.

Kungl. Maj:ts Befallningshavande
i
ÄLVSBORGS LÄN

Landskansliet.

N:r 30 pag. 242.

S. D. 1921.

Resolution.

Med stöd av 10 kap. 32 § 1 mom. och 33 § Vattenlagen varder lantbruksingeniören C. B. Carlson härigenom förordnad att den häri omförmälda syneförrättningen i laga ordning verkställa.

Denna resolution översändes till förrättningsmannen, som bör över emottagandet hit insända bevis. Vänersborg i landskansliet den 31 augusti 1921.

avs.

På länsstyrelsens vägnar:

Carl Malm

№ 30 pag. 241.
E. D. 1921.

27 AUG. 1921

Till Konungens Befallningshavande i
Älfsborgs län.

Undertecknad anhåller härmed vördsamt om förordnande för behörig förrättningsman att jämlikt 10 kapitlet vattenlagen verkställa syn för vattenavledning från ägor till Skattegården i Asklanda socken, Älfsborgs län.

Asklanda den 26/8 1921

Aug Persson ägare till 3/16 mntl n:o 1
Asklanda Skattegården.

Saken förmenas i övrigt angå:

1/2 mntl Asklanda Prästgård i Asklanda s:n.
3/8 " Kvinnestad Stommen i Kvinnestad ".

Bil. B,

Kungörelse.

Syneförrättning enl. 10 kap. vattenlagen avseende upptagande av avloppsdike genom och från ägor till hemmanen Skattegården, Västergården och Prästgården i Asklanda socken, Kyrkoherdebostället Kvinnestads stom, från Smedsgården avsöndrade lägenheten Brännebacken samt Åhref Borsgården i Kvinnestads socken av Älvsborgs län kommer att handläggas vid sammanträde hos lantbrukaren Aug. Persson i Asklanda, tisdagen den 12 instundande juni kl. 9 f.m., vilket kungöres till kännedom för dem, som hava egen eller andras rätt att bevaka vid denna förrättning.

Karlstad den 27 april 1923.
Klas Westlin f.
Statens lantbruksingeniör.

Uppläst i Asklanda församlings kyrka den 20 maj 1923, betygar
C. E. T. Hasselskog
Komminister

Bil. B,

Kungörelse.

Syneförrättning enl. 10 kap. vattenlagen avseende upptagande av avloppsdike genom och från ägor till hemmanen Skattegården, Västergården och Prästgården i Asklanda socken, Kyrkoherdebostället Kvinnestads stom, från Smedsgården avsöndrade lägenheten Brämebacken samt Åhnet Bossgården i Kvinnestads socken av Älvsborgs län kommer att handläggas vid sammanträde hos lantbrukaren Aug. Persson i Asklanda, tisdagen den 12 instundande juni kl. 9 f.m., vilket kungöres till kännedom för dem, som hava egen eller annans rätt att bevaka vid denna förrättning.

Karlstad den 27 april 1923.

Klas Westlin

Statens lantbruksingenjör.

Uppläst i Kvinnestads församlings kyrka den 13 maj 1923, betygar

C. E. Harckhorg

Komminister.

Bil. B_2

Kungörelse.

Syneförrättning enl. vattenlagen för upptagande av avloppsdike genom och från ägor till hemmanen Skattegården, Västergården och Prästgården i Asklanda socken, kyrkoherdebostället Kvinnestads stom, från Smedsgården avsöndrade lägenheten Brännebacken samt Alnet Bossgården i Kvinnestads socken av Älvsborgs län kommer att handläggas vid sammanträde hos lantbrukaren Aug. Persson i Asklanda fredagen den 16 innestundande november kl. 10 f. m., vilket kungöres till kännedom för dem, som hava egen eller annans rätt att bevaka vid denna förrättning.

Vid sammanträdet kommer styrelseval att äga rum.

Sorkstad den 11 oktober 1923.

Klas Westling.
Statens lantbruksingenjör.

Uppläst i Kvinnestads kyrka den 21 okt. 1923, betygar
C. E. Hasselskog.
Komminister

Bil. B_2.

STATENS LANTBRUKSINGENJÖR
Klas Westling
Karlstad
I VÄRMLANDS LÄN

Kungörelse.

Syneförrättning enl. vattenlagen för upptagande av avloppsdike genom och från ägor till hemmanen Skattegården, Västergården och Prästgården i Asklanda socken, kyrkoherdebostället Kvinnestads stom, från Smedsgården avsöndrade lägenheten Brännebacken samt Åkret Bosgården i Kvinnestads socken av Älvsborgs län kommer att handläggas vid sammanträde hos lantbrukaren Aug. Persson i Asklanda fredagen den 16 innestundande november kl. 10 f.m., vilket kungöres till kännedom för dem, som hava ägor eller annans rätt att bevaka vid denna förrättning.

Karlstad den 11 oktober 1923.
Klas Westling
statens lantbruksingenjör

Vid sammanträdet kommer styrelseval att äga rum

Uppläst i Asklanda kyrka den 28 oktober 1923, betygar
C. E. Hasselberg
Komminister

Historiskt bildgalleri.

Kejsar Julianus Avfällingen och de kristna sekteristerna.

När kejsar Augustus lät utgå ett påbud att all världen skulle skattskrivas, så innebar detta knappast någonting orimligt, i ty att så gott som hela den då kända världen lydde under den romerska kejsarens spira.

Den lilla staden Rom hade nämligen genom framsynt klokhet och överväldigande kraft kuvat Italien och sedan med dess samlade stridskrafter lagt samtliga länder kring Medelhavet under sitt välde. Och vid tiden för kristendomens första utbredande bland folken härskade den romerske kejsaren, förutom över Italien, därjämte över Spanien med Portugal, England och Frankrike, Österrike, Ungern, Balkanländerna och Turkiet, Grekland och Mindre Asien, Palestina, Syrien och Egypten samt hela Afrikas nordkust mellan öknarna och oceanen. Det var alltså ett rike, som efter tidens mått och kunskap gjorde anspråk på att omfatta hela världen.

Med makten följde övermod, njutningslystnad och förtryck. Segraren fråssade på bytet från trenne världsdelar och från hundratals folk. Med varje mansålder växte herraväldets hårdhet. Allt grundligare förstördes de underkuvades andliga egendomlighet och timliga välstånd, och i samma mån tilltog de härskandes råhet och sedeslöshet. Sedefördärvet hade slutligen anfrätt familjen och samhället till den grad, att vi knappast kunna göra oss en föreställning därom. Från Rom smög sig osedlighetens gift ut i de underkuvade länderna, det stora rikets provinser, och tog överhand inom hela befolkningen. Att utbyta den behagliga yppighet, vari man levde, mot krigets mödor ens för hembygdens försvar, fann man alltför betungande, ja, löjligt. Det gick så långt, att det världsbehärskande Rom lät bevaka sig genom utlänningar från alla världens trakter, genom ljushåriga germaner och gula araber, genom svarta nubier och bruna kabyler. Även i fredens arbete gick man ohjälpligt tillbaka. De fria jordägande bönderna strömmade in till städerna med deras njutningar eller gingo under i krigen. Medelklassen dukade under för sitt eget slöseri eller för de växande skattebördorna. Trälbundna arrendatorer skötte under armod och förtvivlan nödtorvtigt jorden åt storgodsherrar, som levde i furstliga palats, prunkande av guld. Hantverk och industri förkvävdes genom slavarnas hemarbete: de fattiga arbetarna strömmade hungrande till städerna, och staten måste till fördärv för sin kassa och sin sedlighet, föda dem utan arbete och fylla deras lediga tid med roande fäktarspel. Ingenstädes gavs en verksamhet, som kunde ha alstrat nya värden och fruktbringande kapital. Handeln bestod i att man blott köpte från utlandet, men intet sålde. Så fick man bevittna, hur över jordens mäst välsignade länder lägrade sig armod, ofruktbarhet och förödelse, hur mitt under freden befolkningen synbart förminskades. Aldrig har ett liknande hemskt skådespel visat en hel världsålders sakta, självförvållade, ohjälpliga förintelse. Ingen ägde ungdomlig friskhet, skapande kraft, livgivande hopp. Ingenstädes kände man fast botten under fötterna. Föraktfullt dystert och tröstlöst blickade man ned på all mänsklig strävan, tillvarons tomhet var förskräckande. Om andliga ting stod ingenting att veta, endast njutningen var något verkligt. Men man blev ej fri från samvetets tagg, och en längtan efter ett inre liv gjorde sig dock förnimbar.

Då förnams genom de romerska landens vida ödemark ett rop, ett budskap: den sanne Guden är en kärleksfull fader, som älskar alla människor och sänt sin son Jesus Kristus att försona dem med Gud, när de ångra sin synd och tro. Icke ens döden är någonting fasaväckande, ty människans själ är, liksom Gud, en odödlig ande. Den nya tron gav åt sina bekännare, vad världen åtrådde, livets kraft, tålamod, hopp. Uppsprungen i det avlägsna Juda land spred den sig raskt över alla rikets delar; överallt uppväxte fria trosmenigheter, fridsamma, hänförda, orubbliga i sin tro. Ett nytt tidevarv gick upp för människosläktet.

Den nya religionen vände sig med uppskakande allvar just mot det, som var den då levande världens kräftsår: "Edra lemmar", hade aposteln sagt, "äro Guds lemmar; viljen I göra dem till ond lustas verktyg?" Verkan härav var väldig. Kristendomen blev en pånyttfödelse ej blott av människor och familjer, utan av själva den romerska nationaliteten. Detsamma gäller om samhällslivet. En förfärande klyfta skiljde dem, som intet ägde, från de förmögnas klass. Å ena sidan furstliga egendomsherrar och stormän, å andra sidan förtryckta livegna och sysslolösa uslingar. Å ena sidan ingen tygel av goda seder, självaktning eller aktning för andra, å andra sidan ingen drivfjäder till fruktbärande och stärkande arbete. Bland alla dessa rörde sig massan av slavar, på vilka varje uppväxande släkte av herrar övade sig i förfinad hårdhet och skamlöshet. Så fanns intet i världen gemensamt för den rike och den fattige. Nu lärde de kristna, att alla människor genom Kristus äro Guds barn. Därmed utplånade de de mänskliga åtskillnaderna i den allmänna broderskärlekens bud. De befallde den fattige att förakta denna världens guld och slaven att hålla ut i sin tjänst. De uppfordrade den rike att av sina skatter dela med sig åt nästan, herren att akta slaven för sin broder, och samhället i dess helhet att göra de svagas och sjukas, änkornas och de värnlösas vård till sin första plikt. På de förnäma kretsarna verkade dessa läror i förstone enbart löjeväckande. Den däraktiga läran om odödlighet och broderskärlek tillväxte emellertid i stark tillförsikt, under det dess övermodiga domare förgäves sökte lugn för sina nerver och sitt samvete. Det blev allt svårare att likgiltigt sätta sig över denna sekt, som med växande iver småningom trängde sig fram i alla samhällskretsar. Så omsatte sig det hedniska samhällets stämning emot densamma i en häftig ovilja. "Må man ej vredgas", utropar en hednisk författare, "då man ser dessa människor ur folkets lägsta drägg församla en hop okunniga och tiggare och så finner detta obetydliga, otillåtna och förtvivlade parti rasa emot gudarna!" Sanningen i dess djup, menade dessa andligen övermodiga, kan endast fattas av de verkligen bildade, alltså blott av några få. En vishetslära, som skulle kunna fattas och tillägnas av alla, även de mäst obildade, vore i deras ögon en orimlighet och följaktligen en falsk och farlig lära, en styggelse för den verkligt vise.

Denna tankegång hos dåtidens lärda förklarar också den iver, varmed dessa, ännu efter det kejsar Konstantin den store år 323 upphöjt kristendomen till statsreligion inom romerska riket, sökte åvägabringa en den hedniska filosofiens och religionens pånyttfödelse. Framför allt i Atén blomstrade vetenskap, vältalighet och konst, och särskilt denna sistnämnda hade djupa rötter i den hedniska mytologien, som för de utvalda skönandarna gavs en förandligad tydning.

Under Konstantin den stores son och efterträdare Konstantius urartade Kristi enkla lära i mångt och mycket till skolastiska ordstrider om spetsfundiga lärosatser och dogmer, den kristna kyrkan var splittrad i talrika sekter; manikéer, donatister, arianer m. fl. fördömde och förkättrade varandra inbördes och lämnade på så sätt en vidsträckt angreppsyta för hedningarnas hån och begabberi.

Kejsar Julianus, som efter Konstantius övertog riket, hade från tidiga år insupit den helleniska visdomen i Antiokia och Atén och bröt snart öppet med kristendomen. För den skull har han i historien fått namnet Aostata, avfällingen. Men som han till karaktären var en mild och rättrådig man, gav detta icke upphov till nya förföljelser mot de kristna, utan alla hans undersåtar fingo fri religionsutövning, vad lära de än bekände.

Striderna mellan de olika sekterna fortgingo alltjämt, och kejsaren berättas ha sammankallat de oförsonligt stridande meningarnas representanter för att åhöra deras dispyter. Att de i sitt ovisa nit gåvo honom en vrångbild av den sanna broderskärlekens upphöjda religion, länder dennas bekännare till evärdlig skam och bör stå som ett varnande exempel för senfödda släkten.

P. Nn.

Orätt hämnas.

Syd-amerikanska resebrev av *Carl-Gustav Armfelt.*

— För denna tidning. —

I.

Under det år, som jag tillsammans med en svensk kamrat låg som fiskare på Rio del Paraguay, kom nästan dagligen en spetälsk man till oss på besök i vår flytande bostad, en större motorbåt, som låg förankrad ute på floden. Redan från första stund jag såg karlen ingav han mig motvilja på samma gång som jag kände medlidande med den stackaren. Han var nämligen mycket illa angripen av den kanske ohyggligaste av alla sjukdomar, spetälskan, som gjort hans ansikte vanställt till en grad, som nära nog trotsar all beskrivning. Hans ögon glimmade blodsprängt vita i de av sjukdomen sönderfrätta ögonhålen; där näsan skulle sitta gapade ett par stora hål, näsbenet var nästan bart, hela ansiktet för övrigt ett enda stort sår och sammaledes var det med hans öron. Bara detta var ju ägnat att framkalla en rätt förklarlig motvilja mot mannens besök, men värst av allt var att höra honom tala, när han till oss framställde sina ärenden, som nästan alltid gällde att få låna en kopp risgryn, makaroner, te, socker eller eljest något som fattades i hans säkerligen mycket primitiva hushåll. Man kom ovillkorligen att tänka på en röst från underjorden, då hans mödosamt framprässade ord till hälvten västes fram mellan de ohyggligt anfrätta läpparna.

Som den stackars olycklige mannen var vår närmaste granne och bodde alldeles ensam under ett nödtorftigt grästak uppfört i ett tätt snår jämte flodstranden, så hjälpte vi honom så gott vi kunde och säkert är att vi mången gång försakade vad vi själva så väl behövde och köpt för surt förvärvade pängar, blott för att vi tyckte synd om den stackars mannen.

Antonio var hans namn. Liksom min kamrat och jag livnärde han sig uteslutande genom fiske i floden. Varje natt det spelade och sjöng i vår "Espenala" (långrev av ståltråd) svarade ett stycke längre bort Don Antonios, när de stora fiskarna i sin förtvivlade kamp att söka lösgöra sig från våra krokar plaskade och klatschade det lika våldsamt borta hos Antonio och när fiskgummorna morgonen därpå kommo ridande på sina mulor för att köpa upp fisk utmed flodstränderna, prutade de och pratade med Antonio och med oss och redo därpå iväg. Belåtenheten med affärerna blev merendels ömsesidig; d. v. s. man trodde sig ha lurat varandra på båda hållen och sedan var ju allting gott och väl.

Don Antonio var en utomordentligt skicklig fiskare. Han kände till de flästa fiskarterna, säkerligen ett gott stycke över hundratalet av dem som funnos i floden. Förgäves hade jag av mina landsmän, gamla veteraner i landet, sökt få någon kännedom om en hel del fiskarter jag lyckats fånga genom en alldeles särskild metod, som inte här är plats att redogöra för. Därför uppsökte jag mången gång Antonio för att få visshet om hurvida den eller den fisken var känd bland infödingarna eller inte. Jag skall aldrig glömma de tillfällen då jag för honom visade en fisk eller ett par, som han aldrig förut sett. Då skakade han sitt korpsvarta huvud såg frågande på mig — riktigt hemskt, frågande. Men den som vid dylika tillfällen kände sig glad, det var jag det. Jag kunde alltså i min anteckningsbok notera — en ny och okänd fiskart.

Trots flodens oerhörda rikedom på fisk var det under vissa tider av året nästan omöjligt att få någon alls. Detta gällde särskilt under högvattenstånd, varemot man under årets torrare månader kunde få så mycket fisk att man verkligen inte alltid visste var man skulle göra av den. Avsättning för den kunde vi nog få, kunde vi bara hålla den frisk till dess vi fingo avnämare för den, men det var värre. Till slut funno min kamrat och jag emellertid på den idéen att bygga en fiskdamm uppe i en liten "aroyo" (bäck), som hade sitt utlopp i floden alldeles mittför där vi lågo med motorbåten förankrad. Man kan lätt tänka sig vår tillfredsställelse, att, sedan vi fått dammen färdigbyggd slippa, trötta efter en natts vaka, knoga den långa och besvärliga vägen upp till kolonien för att där sälja vår fångst. Förut hade det vid flera tillfällen hänt, att då vi utbjödo våra fiskar, dessa redan voro skämda, fastän vi dragit upp dem ur vattnet kanske blott ett par tre timmar dessförinnan. Men hädanefter kunde vi ju nu vänta med att sälja vår fisk till dess fiskegummorna kommo eller en dag då det kunde passa oss. Det kunde visserligen hända att vi somliga nätter fingo så mycket fisk, att den ej rymdes i dammen och då var det ingen annan råd än att taga var sin "byra" och söka sälja den. Det gällde nämligen att nu samla för att ha något att leva av, när högvatten åter inträdde. Nu ville det sig emellertid inte bättre än att vi just efter våra besök uppe i kolonien, tyckte oss märka att vår fiskdamm haft påhälsning och vid närmare undersökning funno vi också att antalet fiskar i densamma på ett eller annat sätt avsevärt minskats. Vi förstodo ju att några fisktjuvar måste hava varit framme, men stöld hör ju nu till de mera alldagliga händelserna i det landet och något vidare att göra åt saken fanns eller lönade sig inte göra.

En dag, då jag befann mig ensam på motorbåten, kom Antonio i ett ärende. Han var denna gång mycket språksam och jag lyssnade gärna till hans berättelser om äventyrliga jakter inne i Chacos svårtillgängliga vildmarker. Som jag visste, att dessa voro otroligt rika på villebråd av allehanda slag och även visste att Antonio var väl bevandrad inne i de stora, obebodda områdena, kunde jag inte motstå frestelsen, utan antog hans förslag, att någon dag inom närmaste framtiden tillsammans begiva oss av över till Chaco för att under några dagar idka jakt och fiske på trakter jag länge längtat till, men ej ensam och utan sakkunnigt sällskap vågat beträda.

Det var en sak, som genast förundrade mig i Antonios beskrivningar om djurlivet inne i Chaco, och det var hans påstående om de ofantliga vildsvinshjordar han ofta påträffat därinne. Jag hade åtskilliga gånger varit över till Chaco och jagat, trängt långt in i dess farliga men paradisiska omgivningar, men icke vid något tillfälle påträffat några vildsvin eller ens sett några spår efter dem och ej häller hade jag hört någon nämna att dessa djur skulle finnas på andra sidan floden men väl voro de mycket allmänt förekommande inom områdena kring vilka Rio del Paraguay och Rio Alto Parana bilda en naturlig och för flera djurarter oöverkomlig gräns. Emellertid gick den ena dagen efter den andre utan att vår tillämnade jaktfärd blev utav; alltid kom något förhinder i vägen.

Men så en dag kom Antonio åter på besök. Han föreslog då att vi redan följande morgon skulle begiva oss av och sade sig också vilja taga med sig sin broder och en brasilianare, som han skickat bud efter. Det vore nog bra, om man vore några stycken i sällskap, sade han, ty illa beryktade indianstammar ströva ofta omkring därute i vildmarkerna. Tag för den skull med er rikligt med ammunition till både gevär och revolver och låna om möjligt även eder kamrats revolver, bad han, ty det kan hända att den med kan komma att behövas. Det låg en viss hemlighetsfull men på samma gång lockande underton i Antonios utläggningar och säkert är att dessa kom äventyrets gnista att låga inom mig — jag var beredd att följa honom när som hälst.

I stället för att fara ut på jakt, fick jag nästföljande morgon träla i mitt anletes svett, ty motorbåtens ägare ville ha en fruktlast in till huvudstaden och jag vill bara tala om att lastning och avlastning av bananklasar icke är något latmansgöra — det fick åtminstone jag erfara — inte en utan många gånger.

Ännu en gång bestämde jag mig med Antonio en dag, då vi skulle begiva oss iväg på vår jaktfärd, men som vi i fortsättningen skola få se blev härav intet. En mig nådig försyn ville annorlunda. Min ödestimma var ännu ej inne, fastän onda makter arbetade i det fördolda, medan jag själv med ungdomens oförfalskade tillit trodde det bästa om livet, världen och människorna.

"Social oro" är den oroliga känslan, att man kanhända skulle erhålla mer, om man skrek högre.

Plock.

Inga Petterssöner vid hästgardena. Som en aktuell anknytning till den efter Skånemanövren upprunna diskussionen om kavalleriets betydelse för försvaret har Soc.-Dem. roat sig med att belysa huru våra kavalleriregementen alltjämt uteslutande eller huvudsakligen äro rangregementen, vilkas officerskadrar rekryteras från gamla adliga släkter. Det framhålles hurusom dessa regementen så gott som fullständigt undgått att göra bekantskap med den demokratisering, som i detta århundrade äljes gjort sig märkbar inom de flästa av samhällets institutioner, utan tvärtom, vad officerskårerna beträffar, på ett frappant sätt bevarat sin ursprungliga "frälse"-karaktär. Några Anderssöner eller Petterssöner ha, med andra ord, ännu icke börjat göra intrång bland våra adliga officerare, påpekar den citerade tidningen, som för att illustrera detta företagit en undersökning av respektive regementens rangrullor sedan ett 50-tal år tillbaka.

Officerskåren vid Livgardet till häst är ungefär lika adlig nu som år 1860 — skillnaden, som för övrigt inträtt de allra senaste åren, är i varje fall icke betydande. Officerskadern vid detta regemente har hela tiden rekryterats från i stort sett samma greve- och friherresläkter, och rangrullan är därför också en svensk adelskalender i miniatyr. Att heta Andersson, Pettersson eller Lundström och bli officer vid detta regemente har tydligen, menar Soc.-Dem., varit en omöjlighet. De inslag av mera borgerliga namn i rangrullan, som på allra senaste åren förekommit, härröra — efter det vidare — av allt att döma från den nya adeln, pänningadeln, som i dessa sällsynta undantagsfall ansetts värdig att sitta till bords med den gamla bördsadeln.

*

Grannsämjan mellan danskar och norrmän är inte fullt så innerlig nu som t. ex. 1905. Nu har tvisten om Grönland och Färöarna avsatt en stämning, som gjort att t. o. m. danska kritici angipit en så oangriplig nationalidol som själve Ibsen. På Köpenhamns "Kongelige" har getts "De ungas förbund", vilket stycke, skriver en kritiker, "verkar som en förlegad, litet långdragen studentfars". Och Ibsen blir gjord till en "underlig lillgammal yngling med grå yllestrumpor, som från sin exil ser sitt kråkvinkelfosterland på avstånd". Om huvudpersonen i stycket säges, att en så "tanklös, självkär och genuin lekisperson som Stensgaard kunde endast vara norrman". Mot "det unga och framstormande, det nya och vasande Norge" som representeras av Stensgaard sätter författaren det gamla, stillsamma och fina av dansk kultur påverkade Norge i kammarherre Brattbergs person, och Neiendam får på pälsen för att han "framställt Brattberg som ett nöt".

Med anledning av att Johannes Poulsen återgav sin roll på norska skriver en kåsör följande, som det är synd att översätta:

"Jeg haaber ikke, at fölgen av at Johannes Poulsen er begyndt at tale norsk, blir, at nordmændene vil forlange at faa ham utlevert som retmæssig norsk eiendom. Holberg, Tordenskjold og Færöeren har de jo slukt, og de har allerede lukket gapet op efter mere. Alt, hvad der kommer indenfor apernes omraade, maa betragtes som tapt, sier Kipling i 'Jungleboken'. Han maa sikkert ha tænkt paa nordmændene, daa han skrev den bemerkning".

Till detta anmärker Tidens Tegn, som återgivit citaten: "Danskarna äro verkligen så lustiga och därtill så educerade i sin lustighet".

*

Samma gamla historia. Amandus Blombom studerar i Upsala och får besök av sin syster. När denna dam, som är ung och förtjusande, är inne på Amandus' förhyrda rum, passar hon på att byta blus, men hinner inte fullgöra denna procedur mer än till hälften, förrän det knackar på dörren. Systern hoppar upp i den i rummet befintliga sparlakanssängen och döljer sig bakom dennas förhängen. På Amandus' "Stig in!" inträder en äldre herre, som presenterar sig som komminister Pettergren.

— Förlåt att jag tränger på, säger han, men när jag studerade, bodde jag i det här rummet. Nu ville jag titta in, här har jag upplevat så många av min ungdoms gladaste stunder.

— Jo, var så god, sade Amandus, det går naturligtvis an.

Komminister Pettergren går av och an och blir överväldigad av rörelse, när han ser att allt det gamla är oförändrat.

— Allt är som förr, säger han, samma gamla skrivbord, samma gamla bokskåp .. och samma gamla säng. Och samma gamla sängomhängen…

Han drar förhängena åt sidan och får se Amandus' syster, litet röd och förlägen.

— Och samma gamla knep, säger han och ler.

Då säger Amandus, förvirrad och stammande:

— Ja, men herr komminister, det är.. jag försäkrar… det är min syster.

— Ja visst, ja visst, säger komministern och hans leende blir brett, alldeles så… precis samma gamla historia. Samma gamla historia.

*

Originellt avsked. I ett nummer av Sydsvenska Dagbladet Snällposten lästes härom dagen på första sidan en stor dubbelspaltig annons av följande lydelse:

Jag har den för mig gränslösa glädjen meddela, att jag nu lämnar Malmö och Skåne.
Flyttar till Karlshamn.
V. Häradshövding Karl Collander.

Därmed är ett nytt sätt lancerat att i avskedets vemodsfyllda stunder ärligt tacka vänner och grannar för all visad hjärtlighet.

*

Skånskan är som bekant ett underligt språk. Vilket ock framgår av följande exemplifiering i Arbetet.

Rumleklint uttalas ofta Romeleklint, inte minst av skåningarna själva, som ju gärna uttala o som u och kalla en rättvisans handhavare för dummare, under det att komparativen av adjektivet dum blir dommare. Och en studerande i Lund för många år sedan, som bar namnet Klint och levde om något mer än som ansågs nödigt, gick där under namnet Rumleklint. För att härutinnan erhålla en önskad rättelse, blev han blåbandist, då man genast och förbindligast omdöpte honom till Blåklint. "Jäklar!" sade han och förlovade sig. Men då blev det Möens Klint…

Den indiska grottans väktare.

Förhistoriska och blinda mystiska varelser.

I zoologiska sektionen av British Association for the Advancement of Sciense höll d:r Stanley Kemp från Calcutta i förra veckan föredrag om en mystisk grotta i nordöstra Indien med ännu mer mystiska invånare.

Det har länge, framhöll tal., varit en gängse föreställning bland infödingarna, att det i en del av Indien finnes en väldig grotta fylld med ett mystiskt animaliskt liv på ett förhistoriskt stadium. Denna grottas existens är nu konstaterad. Den kallas Sinn Cave och ligger i Caro Hills, Assam. Vi besökte den under sommaren.

Grottan är endast något över en km. djup, men för oss, som måste vägleda oss med lampor, föreföll den vida längre. Den vimlar av insekter och andra djur, vilkas indifferentism för ljuset gav vid handen, att samtliga voro blinda. Snubblande genom mörkret och stundtals vadande i en ström, som rann genom grottan, funno vi, att hela dess inre var nästan fullt av flädermöss.

Härskaror av kackelackor, skalbaggar och spindlar kröpo på marken och myriader av mygg hotade att släcka ljusen genom sin massa. Flertalet av insekterna voro tydligen blinda, och alla tillhörde arter, som icke förekomma någon annanstans.

Vi funno spår av ett stort kattlikt djur och följde det. Ett tu tre flodhäst, och spåren, som voro alldeles färska, upphörde vid vattenbrynet. Det måste ha varit något jättedjur, större än vare sig tiger eller lejon.

När vi hunno till grottans bakre vägg funno vi denna formligen klädd med stora, blinda flädermöss.

Det var en underlig känsla att gå bland dessa djur, som isolerat sig själva från världen, man vet ej hur många årtusenden, och som nu äro oförmögna att gå utanför grottans område. Det är en zoologisk raritet utan like och bör ovillkorligen skyddas för utrotande i vetenskapens inträsse, slöt föreläsaren.

Över Atlanten i en 30 fots båt.

En fem månaders kamp mot storm och vågor.

Alain Gerbault, en internationell fransk tennisspelare, har i dagarna avslutat en färd, som i våghalsighet söker sin like. Han har nämligen i en 30 fots segelbåt tagit sig över Atlanten från Cannes till Long-Island, dit han anlände 21 sept.

Han startade i Cannes 5 april och omtalade för ingen människa det dumdristiga företaget. Till sina vänner sade han, att han skulle göra en lustresa till England och kanske skulle bli borta någon månad, om andan föll på. Provianten som han inlastade bestod av 60 skålp. salt kött, 36 burkar kondenserad mjölk, 60 skålp. socker, 10 skålp. té, 35 skålp. skeppsskorpor och 65 gallons dricksvatten.

Första anhalten var Gibraltar, och därifrån satte han direkt kurs på Newyork. Kort sedan han förlorat land ur sikte utbröt storm, och hans storsegel gick överbord sedan bommen bräckts. Han red ut stormen, och när den väl bedarrat, arbetade han ett helt dygn mot att laga seglen. Därefter hade han god vind och härligt väder närmare 1,500 sjömil.

Men sedan kommo missödena. En morgon vaknade han av en avskyvärd lukt från förrådsrummet, och när han såg efter märkte han, att två tredjedelar av dricksvattnet blivit ruttet, emedan kärlen varit dåligt rengjorda. Han lämpade dem överbord och räknade över det återstående förrådet. Efter noggrann kalkyl trodde han, att det räckte om han blott använde en mugg om dagen. Det gick så ytterligare 1,000 mil, och så kom oturen igen.

"Min omsorgsfullt iordninggjorda vindkarta", berättar han, "som utvisade, att jag skulle ha god vind under mer än två månader, befanns felaktig, och vinden blåste ibland västlig för att avlösas av en 14 dagars stiltje. Så blev det skyfall och ett herrans väder. Regnet öste ned, och det blev en fots vatten i hytten. Pumpen sträjkade, och vattnet steg högre och högre. Så fort jag öste en spann, kom det tio. Jag var säker på att bli dränkt.

Jag arbetade i fyra dygn i hällregnet, och under den femte fick jag feber och hosta. Temperaturen steg, och till slut blev jag medvetslös. Då jag vaknade efter 54 timmar, var båten i marvatten och allting genomblött. Men då kände jag mig kry och länsade båten.

Knappt var det gjort, förrän det utbröt storm, och den räckte i 26 dagar. Min lilla båt kastades som ett nötskal på vågorna, och jag vet ej hur den klarade sig. Så tog provianten slut, och jag beredde mig på att svälta ihjäl, då en grekisk ångare, Byron, kom i sikte. Jag signalerade till den och fick nya förråd och vatten. Några dagar senare angjorde jag Henriette från Boston och fick färskt kött och frukt".

Mr Gerbault tror icke, att han kommer att segla tillbaka.

Prästens tokige son.

(Bygdehistoria för denna tidning.)

— "Förrän rosig morgon stiger över
Himmelmora kam
Se, då bärs där ut en död ur Berga by.
Över backarnas små blomster går det
tysta tåget fram
Under morgonhimlens svala, gråa sky.
Tunga stövlar taga steg över rosensållad teg,
Tunga huvuden sej böja som i bön
Bort ur ödemarkens nöd bärs en drömmare som död
Över äng som under daggen lyser grön".
— — —

Ovillkorligen kom jag att tänka på dessa strofer ur "En spelmans jordafärd" av den nu döde författaren Dan Andersson, då liktåget med "prästens tokige pojke" gick genom byn till kyrkogården.

Det var visserligen inte "rosig morgon" då det tysta följet passerade, utan höstens döda och gula löv rägnade ned på det svarta locket och lade sig som guldstänk däröver — de enda blommorna för prästen på "Tok-Eriks" kista …

Och det passade så innerligt väl till den dödes bittra och egendomliga levnadssaga, dessa gula, döda löv. Själv hade han i livet aldrig nänts bryta en blomma, bara smeka den och beundra den, och några blommor på sin kista ville han ej ha.

En gång var Erik den mäst begåvade och mäst lovande av pastorns fyra söner. Han tog studenten tidigast av dem alla och kastade sig in på studierna sedan med brinnande nit. Men han pejlade allt för stora djup och snart märkte man att han började bli, som man säger, "litet konstig".

Botaniken var det som mäst inträsserade honom och på lediga stunder ägnade han sig åt musik. Han spelade fiol som en mästare.

Hemma i prästgården hade man länge märkt att det ej stod rätt till i huvudet hos Erik och en vacker dag måste han avbryta studierna helt och hållet. Om han nån gång råkade trampa på en blomma brast han i gråt, och en gång kom han hem och sade till sin far, gamle pastorn, att denne var en mördare. Pastorn stod nämligen med ett knippe nyplockade blommor i handen och detta tyckte Erik var upprörande.

Det var mord att bryta en blomma, påstod han. De hade liv, de som vi, fast deras bara var svagare och finare och kortare.

— När du predikar om en himmel för oss människor, pappa, så måtte du väl begripa att det finnes en himmel för blommorna också efter döden, sade Erik …

Men gamle pastorn bara vände sig bort med tårar i ögonen. Nu begrep han att det var slut med hans son — hans älsklingsson där till — och ett ögonblick var han nära att i sorg och grämelse uttala sin förbannelse över allt vad studier hette.

Erik blev emellertid allt dystrare och dystrare och en dag — han var då i tjugofemårsåldern — vra han försvunnen från prästgården. Först letade man efter honom i närheten av hemmet och sedan anställdes skallgång, men han var och blev försvunnen. Att han tagit sitt eget liv trodde man ej, ty han hade tagit sin fiol med sig samt dessutom sitt metspö och en del matvaror från köket. Fjorton dagar efter Eriks försvinnande kom en torpare ute ifrån obygden och berättade att han hört fiolspel borta ifrån den gamla fiskarstugan vid Örtsjön. Han, torparen, hade varit ute på myren som sträcker sig fram emot sjöns norra sida och letat efter en ko som gått bort, och mitt på natten hade han hört den ljuvligaste musik från den gamla ödestugan. Det lät som näcken själv hade spelat och han måste sätta sig ned på mossen och lyssna. Och medan han lyssnade blev han omsom varm av rörelse och ömsom frös han. Till sist begrep han att det var näcken som spelade — ingen människa hade han hört spela så — och då blev han rädd och lopp hem.

När gamle prästen fick höra talas om torparens upplevelse ute på ödemyren drog han sina misstankar och gick i sällskap med ett par av byns karlar den milslånga ödemarksvägen ut till Örtsjön. Denna sjö hade fått sitt namn på grund av den ovanliga rikedom av alla slags blommor som växte kring sjöns stränder. I mångfärgad prakt prålade blommorna på sommaren där ute kring den lilla ödemarkssjön och sällan eller aldrig kom en människa dit och trampade dem till döds. Stilla och underbart vackert bredde de sin blomstergördel kring sjöns stränder och aldrig hade en fot gått mördande fram i deras doftande led. De kommo om våren och vissnade och dogo om hösten och kommo åter en annan vår igen till myren och sjön för att leva sitt drömvackra blomliv.

Där ute hittade pastorn sin son, Erik. Men varken med lock eller pock kunde han förmås följa med hem till prästgården. Nej, han ville stanna där ute och spela för blommorna och för den ödsliga myren.

En gång tog pastorn honom hem med våld men då blev han vildsint och bröt sig ut ur prästgården och sprang tillbaka till stugan vid Örtsjön.

Då köpte pastorn stugan åt honom och lät inreda den och ställde om att en karl ifrån byn skulle gå dit en gång i veckan och se till honom. Och så levde Erik, "prästens tokige pojke", som han kallades, ute i vildmarken i många herrans år och spelade för blommorna om sommaren och för den öde myren om vintern.

När pastorn dog en gång och familjen i herdetjället skingrades, fick kommunen i uppdrag att taga vård om den ensamme mannen ute vid Örtsjön. Eriks bröder bekostade hans torvtiga uppehåll och lejde, som förut, en man från byn att var vecka gå och se till enslingen. Och så skredo år efter år och Erik spelade för blommorna och drömde bort sitt vilsna liv. Men för honom lär det varit lyckligt. Han ville och kunde inte tänka sig någon återväg till människorna, som hatade varandra och — blommorna. Från den fattiga hjortronblomman till den vita näckroskalken skulle han, Erik, prästens tokige son, spela för tills han dog. Om höstarna spelade han avskedslåtar till dem och om våren välkomstmelodier då de kommo igen.

Den tokige prästsonen var fullkomligt lycklig med sina blomdrömmar och sin fiol där ute i ensamheten, fast ofta led han hård nöd.

En höstkväll, då mannen framme ifrån bygden kom för att se till Erik och på ditvägen gått vilse så han kom sent fram, fann han stugan tom. Men nere ifrån sjön vid myrkanten hörde han fiolspel och så smög han sig dit. På en starrtuva, med några fattiga, halvvissnade myrblomster omkring sig satt Erik och spelade. Mannen ifrån bygden var inte alls musikalisk, men han kände hur han frös om huvudet och skalv inne i bröstet för de egendomliga toner, som strömmade från strängarna på Tok-Eriks fiol.

Än stego de som rop över den tigande mon, än skälvde de som i frossa, än klagade och tiggde de som i nöd.

Tok-Erik spelade avskedssången för myrens döende, fattiga blomster i natt, och den musiken grep mannen från bygden, som kommit för att se till honom, så, att han blev rädd och halvgalen och sprang in i stugan och gömde sig.

Hela natten hörde han melodierna från de slitna strängarna forsa med stigande och fallande toner och till sist föll han i sömn med händerna för öronen. Men förut hade han, utan att veta varför, snyftat och gråtit som ett barn.

Fram på morgonen kom Erik in i stugan. Han var matt och likblek och lade sig på bädden utan ett ord. Fiolen var borta och ingen har hittat den sedan.

Det gick bud till bygden efter doktor och medicin, men lunginflammationen fullbordade sitt verk och efter åtta dagar var "prästens tokige pojke" död.

Han dog i ödemarken, där han levat i så många år och spelat för blommorna och det var avskedslåten han spelade då om natten vid myren.

Några dagar efteråt kommo fyra karlar från byn med en enkelt hyvlad, kimröksvärtad kista och buro bort Tok-Erik från ödemarksstugan. Det var långt och tröttsamt att bära honom fram till bygden och kyrkan och stegen gingo i tung takt.

Alla blommorna, som han så träget spelat för, voro nu döda — endast de gula löven rägnade ned på det svarta kistlocket och lade sig som guldstänk över detsamma.

— "Bort ur ödemarkens nöd bärs en drömmare som död …"

Men de fyra trötta byamännen kände dock att det var ett underligt livsöde de buro bort.

Kalle i Dalen.

Varjehanda.

På kommunistmötet. "Det skall komma en tid, då var och kan göra vad han vill, och gör han inte det, skall han tvingas till det.

— När ni skrattar fröken, blir ni vacker som en morgonstund.
— Varför just en morgonstund?
— Därför att morgonstund har guld i mun.

Dum fråga.

— Slåss ni?

*

Hans tydning. Hon: — Älskade, jag måste bekänna att det finns en mörk punkt i mitt liv.
— Jaså — hur gammal är den punkten nu.

Hausse. — En krona för att ro mig över? Förra veckan betalade jag bara sjuttiofem öre.
— Jaa, men vattne har stige den här veckan.

Den betydligt feta herrn: — Varför får jag inte se på djuren lika väl som andra?
Menageriägaren: — Tyvärr vågar jag inte utsätta lejonen och tigrarna för en sådan fruktansvärd sinnesrörelse, som åsynen av er skulle bereda dem.

Hälsovård och begravning. Gumman filosoferar: — Det är inte underligt att man är rädd om sin hälsa — så dyra som begravningarna äro.

I hyrestider. Den nye hyresgästen: Min förra värdinna satte stort värde på mig; hon grät till och med, då jag flyttade.
Värdinnan: — Det kommer jag icke att göra, ty hos mig erlägges hyran i förskott.

I U. S. A. De ha ett märkvärdigt sätt att fria i Ohio.
Farmaren Johnson besökte för en kort tid sedan änkan Brown.
— Fru Brown, sade han, jag äger 10,000 dollars. Vill ni gifta er med mig? Jag ger er fyra minuters betänketid.
— Jag behöver inte ens tio sekunder(Jag har själv 20,000 dollars och gifter mig aldrig med er. Begriper ni? Jag ger er fem sekunder att försvinna på.
Mr Johnson försvann omedelbart.

Diverse.

GOD EXTRA INKOMST kan varje aktad person och firma erhålla genom att såsom ombud sälja andelsbevis (1/10-delar) och premieobligat.-bevis till Sv. Stat. lån av 1921 och 1923 till stund. dragning. Tillskriv därför genast Stadsmäklare Blixén, Drottningg. 7, Stockholm. 4008

Lediga platser.

Ensamjungfru erhåller plats i mindre familj. Svar till **Fru Olga Berglin,** V. Kyrkog. 4, **Alingsså.** 4007

Fast anställning erhålles vid Alingsås lasarett för **1 tvättbiträde** och **1 sköterskebiträde.** Svar till **Husmodern,** Lasarettet, Kyrkog. 4, **Alingsås.** 4007

Önskas köpa

Köpes 4 à 5 st. **reaktionsfria Kor** som stå färdiga till kalvning om pris sändes till *Ingareds gård,* Norsesund. 4013

LÖFTEN (32)

Men i det samma ljöd signalklockan därute. Dörrarna till perrongen öppnades och de resande strömmade ut.

Erik Röhsler följde modfäld de andra. Han ångrade nästan att han kommit.

Snart voro flickorna instuvade i en kupé, och det slutliga avskedet tog sin början. De små barnen blevo tillsagda av barnflickan att äntligen lämna sina blommor åt mostrarna. Torsten skulle lämna sin ros till moster Ingrid och Dora sin till moster Annie. Så hade pappa sagt. Dora lydde utan invändning i det avgörande ögonblicket och Annie fick sin ros. Men Torsten ville alls inte giva sin blomma åt moster Ingrid.

— Tosse med vill ge sin ros åt moster Annie, förklarade gossen bestämt.

Alma ville tvinga honom att gå till moster Ingrid. När inte Torsten fick göra som han ville, begynte han stampa och skrika, så att det höll på att bli uppståndelse ute på perrongen. Det var ingen tid övrig till någon slags uppfostran just nu. Annie måste taga emot hans blomma för att få ett slut på spektaklet. Sedan fick mormor ta hand om den lille så gott hon kunde.

I det samma kom stationsinspektoren med sin visselpipa. Avskedet som man nyss haft så god tid till, fick nu ske i all hast. Det blev ett nickande och ett viftande, ett handtryckande gen. kupéfönstren, och här och där en blick som grumlades. Nu hördes visselpipans ljud, lokomotivet satte sig i gång och det gnisslade i vagnarnas långa rad.

Erik Röhsler stod på litet avstånd från de övriga med vördnadsfullt blottat huvud. Han tog icke sina ögon från Ingrids anlete, så länge han kunde se en skymt av henne. Och hon såg på hnom tillbaka, gripen av plötslig rörelse. I ett nu förekom det henne som om någonting mot hennes vilja hade slitit henne bort från honom. Hon tänkte på att springa ut ur kupén, att hoppa av och kasta sig till hans bröst för att stanna där för alltid.

Det var bara en fantasi, övergående i en sekund, som alltid Ingrids veka stämningar. Men det hade varit nog för att komma hennes ögon att stråla och hennes kind att glöda.

Så mindes han henne sedan hon längesedan försvunnit, sedan hon längesedan återtagit sitt kalla, bittra uttryck. Och han stod kvar på samma plats, ännu sedan fru Jägerhoff gått därifrån med sina barnbarn.

De båda systrarna hade fått plats mitt emot varandra vid ett fönster i kupén. Ingrid blickade stelt utåt. Det ryckte kring hennes läppar, men hon sade ingenting. Annie, överlycklig, kunde knappast sitta stilla. Hon hade velat famna hela världen och skrattade högt åt ingenting. Gärna ville hon prata också, men Ingrid såg ju så förtvivlat oåtkomlig ut. Skulle hon våga säga någonting om det, som borde inträsse henne mäst?

— Vad han såg bra ut, du, viskade hon på försök.

Ingrid rätade på sig och knyckte trotsigt på nacken.

— Låt mig slippa höra någonting vidare om den saken, så är du snäll.

Nej, hon var omöjlig. Ingrid ämnade tydligen icke bli sällskaplig. Då tog Annie sitt parti och lutade sig framåt, upptagande hela fönstret. Nu skulle hon åtminstone njuta av varje buske hon såg, av varje stuga som ilade förbi, av folkets lustiga springande av och an vid de små stationerna, av små trasiga barnungars viftande, där de sutto uppflugna på någon gärdesgård i närheten. Det var så gränslöst mycket att se på, så nytt, så solljust allting. Och innerst i hjärtat var det som om någonting ville kväva henne, emedan det icke hade plats nog.

Under tiden satt Ingrid med slutna ögon, lutad mot en slummerkudde i sitt hörn. Resans tusen små fröjder undgingo henne. Hon utestängde sig frivilligt från solljuset utanför.

De talade nästan ingenting under resan. Bara en nödtvungen anmärkning då och då. Så hade de kommit nära fram till den sista stationen. De började känna igen omgivningarna. Där gick landsvägen fram, där slingrade ån under bron, där var skogen, i vilken de brukade plocka linnéa; ja, nu voro de strax framme. Då först vaknade Ingrid till det närvarande.

Hon fattade med oväntat grepp om systerns arm.

— Annie, du tiger för moster och morbror, förstår du.

Annie, i andra tankar, halft ute genom kupéfönstret, drog sig inåt och stirrade på henne en sekund.

— Nej, du, det lovar jag inte.

Så var hon ute igen genom fönstret, spanande mot stationshuset, som syntes på långt håll förbi banans krökning.

— Tror du det kommer någon emot oss, frågade Annie medan hennes kind glödde i luftdraget.

— Naturligtvis är det väl skjuts som vanligt.

Det var alltid skjuts nere, ty det var åtminstone en halv timmes väg från stationen och fram till herrgården. Mycket riktigt, där syntes också droskan på planen bakom stationshuset. Jacken och Disa stegrade sig alltefter som tåget närmade sig. Men det var bara av okynne som vanligt.

Så, nu stod tåget äntligen stilla. Annie hoppade ned på marken och Ingrid efter henne. Gamle Anders kom emot dem med ett leende, lika brett som han själv. Han var strax i farten med att prata.

Annie såg sig omkring som om hon sökt någon mer. Det kom över henne en sådan underlig känsla av besvikelse. Hon hade väntat på någonting under hela resan, ja, långt förut. Och nu var det bara som vanligt, när hon kom fram.

Jacken och Disa stampade med hovarna i marken. Herrskapet hade aldrig lov att söla när de väntade. Det visste gamle Anders och därför skyndade han på fröknarna. Packningen överlämnades åt en pojke med en kärra. Fröknarna kommo med fart i droskan.

Hej, så det bar i väg i bredd med tåget, som fortsatte bortåt. Det dröjde en god stund innan Jacken och Disa blevo efter. Slutligen bortskymdes tåget av en skogsdunge. Endast röken svepte ännu sin svarta massa i böljor mot den klarblå himlen. I väster lyste skogstopparna i brand. Det led mot aftonen och allt var tyst och stilla. Hästarnas jämna tramp var allt som hördes jämte gamle Anders anmärkningar då och då. Flickorna talade icke många ord på vägen.

ELFSBORGS LÄNS TIDNING

Allmänt Nyhets- och Annonsblad.

N:r 82 — Trettioandra årgången. — Tisdagen den 16 Oktober — Trettioandra årgången. — 1923

Prenumerationspris, inberäknat postarvode:
helt år kr. 5, tre kvartal kr. 4, halvt år kr. 3, fjärdedels år kr. 1:75. Lösnummer 10 öre.

Redaktion: William Michelsen (ansv. utg.) och Alb. Michelsen.
Alingsås, William Michelsens Boktryckeri.

Annonspris: 14 öre före och 12 öre efter text (å textsida 18 öre) pr mm.
Dödsannons med ram lägst kr. 6:—, Födelse-, förlovnings- o. d. annonser kr. [illegible]:—.

TRETORN
HELSINGBORG
TRETORN
Helsingborgs Galoscher
3793

Aktiebolaget
Göteborgs Bank
Avdelningskontor: *Alingsås.*
Egna fonder: Kr. 78,750,000.
Tel. 446 och 436. Exp. 10—2.
Emottager penningar å
Deposition-, Kapital- och Sparkasseräkning till högsta gällande ränta.
Driver i övrigt all slags bankrörelse.
Hemsparbössor utlämnas.
16

Aktiebolaget
Jordbrukarbanken
Aktiekapital: Kr. 20,000,000:—
Kontor i VÅRGÅRDA.
Gottgör högsta ränta å Depositions-, kapital- och sparkasseräkning.
2558

Malmö GALOSCHER
äro berömda för sin *enastående slitstyrka,* sin *fulländade passform,* och sitt *vackra utseende.* Begär därför Malmö,
DET SLITSTARKA SVENSKA FABRIKATET
RYSKA GUMMIFABRIKS A.-B. MALMÖ.
1906 R.G.A. MALMÖ
Märket som garanterar SLITSTYRKA.
3795

AKTIEBOLAGET GÖTEBORGS BANK

inlöser från och med förfallodagen den 15 oktober 1923 utlottade obligationer och förfallna räntekuponger till följande lån:

Aktiebolaget Iggesunds Bruks 6 % av 1918
Eskilstuna Stålpressnings Aktiebolags 5 % av 1910
Eskilstuna Stålpressnings Aktiebolags 5 % av 1911
Hemsjö Kraft Aktiebolags 5 1/2 % av 1917
Hemsjö Kraft Aktiebolags 6 % av 1917
Jössefors Aktiebolags 6 % av 1916 (hela lånet inlöses)
Klagstorps Kalkbrotts Aktiebolags 6 % av 1918
Örebro stads 7 % av 1920

och förfallna räntekuponger till följande lån:

Göteborgs stads 5 % av 1915
Göteborgs stads 7 % av 1921
Helsingborgs stads 5 % av 1923
Skåne—Smålands Jernvägs Aktiebolags 5 % av 1923
Stockholms Intecknings Garanti Aktiebolags 5 1/2 % av 1916
Stockholms stads 5 1/2 % av 1918
Sveriges Allmänna Hypoteksbanks 6 % av 1920
Sydsvenska Kraft Aktiebolagets 5 % av 1923
Wirsbo—Ramnäs Kraft Aktiebolags 6 % av 1916

4003

Auktioner.

Auktion.

Tisdagen den 23 oktober kl. 2 em försäljes vid s. s. stadsarbeten tillhöriga marketenteribyggnaden å **Loddagården Hjällsnäs Gråbo.**

Div. arbetsredskap: skottkärror, spadar, skyfflar, stenverktyg, borrstål, kättingar (stengrimmor) etc **Förläggningsmateriel:** filtar, madrass och putvar, knivar, gafflar, emaljerade artiklar såsom fat, kannor, nattkärl etc.; grytor, baljor, decimal-, hushålls- och diskvågar, transportflaskor, kokspis, kaminer, hängbords- och elektriska lampor etc.

Auktionsvillkor: betalning vid klubbslaget.

Göteborg den 9 oktober 1923.
Södra Sveriges stadsarbeten.
4010

Fastighetsauktion.

Genom offentlig auktion, som på stället förrättas lörd. den 27 okt. kl. 1 kommer änkefru Johanna Anderssons i

Galtviken

och undertecknads i sambruk varande egendom 92 öre 14 8/27 pänningar Galtviken i Sillerud att försäljas.

Egendomen, som föder 5 kor och häst, har nya präktiga åbyggnader, cirka 100 tunnland skogsmark med delvis grov avverkningsbar skog, utmärkt vackert läge vid sjön Östra Silen och ej långt från under byggnad varande järnväg.

Egendomen visas vid besök på stället. Upplysningar i övrigt genom undert.

Fritz Larsson,
Bengtsfors.
4002 Telef. Bengtsfors 76.

Kungörelse.

Genom offentlig auktion som på stället förrättas torsdagen den 18 dennes kl. 11 fm., låta sterbhusdelägarne efter Mathilda Gustafsson i

Kyrkängen,

till den högstbjudande försälja all boets lösegendom: såsom möbler och husgerådssaker, sängkläder och linne, samt den avlidnas gångkläder m. m.

Wallby, Nygård den 12 okt. 1923.
4012 **Lars Nilson.**

Sammanträden.

Götiska Förbundets Alströmerska loge.

Alla grader sammanträda onsdagen den 24 okt. kl. 7 em. för H—s firande. R. bliver. Högtidsdräkt.
4014 STYRELSEN.

Tillkännagivanden.

Herrljunga Teater.
(Victoriasalen).
OLOF HILLBERGS SÄLLSKAP.
Fredagen den 19 okt. kl. 8 em.
ALLA SYNDARES DROTTNING
En erotikens tragedi av Frank Wedekind.
Förstklassig iscensättning.
Obs.! Personer under 18 år äga icke tillträde till denna föreställning.
4001

I vattenboken

för Västerbygdens vattendomstol, första avdelningen, har inskrivning skett enligt 12 kap. 8 § vattenlagen rörande:

1:o) **Mölnerudstjärnets regleringsdamm,** Järbo socken, Valbo härad, Älvsborgs län; nederbördsområde n:r 110, Örekilsälven, sektion Valboån;

2:o) **Södra Åsens kraftverk,** sistnämnda socken, nederbördsområde och sektion;

3:o) **Ramsjöns regleringsdamm,** Håbols socken, Vedbo härad, Älvsborgs län; nederbördsområden n:r 131, Upperudsälven, sektion Lelången, och

4:o) **Rämne kraftverk,** sistnämnda socken, nederbördsområde och sektion.

Vänersborg den 10 oktober 1923.
Av vattenrättsdomarämbetet:
Hugo von Sydow.
4009

Damskrädderi
öppnas den 15 oktober i **Herrljunga i f. d. Hofflanders hus,** strax intill Altorp.
Välgjort arbete. Billigt pris.
4005 **ADA KARLSON.**

Fritz Bruces
Fotografi-Atelier,
Göteborg.
Kungsgatan 57.
(f. d. Wettergrens hus)
rekommenderas.
Förstklassigt arbete.
Se Skyltlådorna
Rikstel. 2708

Äkta Japanska
Kaffekoppar och serviser
till extra billiga priser hos
MARTIN LARSON,
3814 **Bäckefors.**

WETTERGRENS
Damkappor,
Herr- o. Gosskostymer
billigast i
Svante Petersons
Manufaktur- & Skoaffär,
Långed. 1704

NYTT
inkommet lager av **skodon & galoscher** hos
JOHAN CARLSSON,
4006 **Vångsjö.**

Radio
artiklar och mottagare billigast från
Lundholm, Holmertz & C:o
Postgatan 33, Göteborg.
4011

Annonser
till
Elfsborgs Läns Tidning
mottagas i
Herrljunga
uti
C. E. Rämms Bokhandel.
Lösnummer av tidningen finnas även till salu.

Ekonomisk Veckokorrespondens.

— För denna tidning. —

Den 11 okt. 1923.

Affärsläget

Situationen

för dagen är fortfarande svävande, beroende dels på det ännu icke avvecklade passiva motståndet i Ruhr i förening med avvecklandet av den med denna sak förbundna inre politiska krisen i Tyskland, dels på Englands avvisande hållning. Stresemann har i trots av starkt motstånd icke endast från monarkister och kommunister utan även från hans eget parti under den tvetydiga Stinnes banér behållit fältet. Han har redan hunnit dokumentera sig som en verklig statsman, den ende det arma Tyskland efter revolutionen kunnat prestera. Under förutsättning att han lyckas hålla de upproriska elementen i schack, har Stresemann nu att söka komma till en drägligare uppgörelse med Frankrike eller duka under på denna kanske ogenomförbara uppgift. Efter honom i så fall — syndafloden.

Ett positivt steg till avveckling av Ruhrockupationen har åtminstone tagits med en privat uppgörelse angående kolleveranser mellan industrikoncern och franske överbefälhavaren. Då detta måste ha skett med Poincarés goda minne, tycks denna nu åtminstone låta tala vid sig. Allt beror dock på villkoren och man kan vara förvissad om att dessa äro de hårdast tänkbara. Poincaré framförde på sin senaste obligata söndagspredikan väl för hundrade gången kravet på att Tyskland skulle befria Frankrike från återuppbyggandets tunga börda i de förhärjade provinserna. Det är tänkbart att han denna gång menade vad han sade. Hittills har Poincaré gjort sitt bästa att hindra Tyskland från att påbörja detta arbete, varom redan Rathenau och Loucheur voro ense. Han har enligt egen ej dementerad bekännelse föredragit att med våld i strid med mellanfolklig rätt och själva Versaillestraktaten ta "produktiva panter". Om den franske regeringschefen nu skulle ha ändrat signaler, torde detta icke bero på vare sig någon hänsyn till England eller till faran för Tyska rikets upplösning med inbördes krig och kaos utan på fruktan för — francens rutschande efter riksmarken ner i avgrunden. Faran är nu överhängande. Därest Frankrike icke kan påräkna ett tyskt skadestånd på åtskilliga miljarder inom en snar framtid, måste det taga upp ett nytt stort inrikeslån — den utländska krediten är slut — vilket anses kanppast vara möjligt, eller liksom Tyskland anlita sedelpressarne, vilket med säkerhet är början till slutet.

I Förenta staterna

råder fortfarande en optimistisk stämning och tro på framtiden. Tendensen på pänningmarknaden bibehöll sin lätthet. Livsmedelindex rörde sig åter uppåt. Medelnoteringen för 20 tongivande industriaktier steg liksom för 20 järnvägsaktier. Däremot föll medelnoteringen för nästan 50 % högre än föregående veckas, under det att majsexporten var den lägsta hittills. Bankclearingen utvisar en avsevärt högre omsättning. Detaljpriserna voro i allmänhet något högre.

England.

Det nedtryckande inflytandet av det politiska osäkerhetstillståndet har åstadkommit ett stillastående i Citys affärer med få motstycken i dess historia. Pängar begäras för att sätta nya arbeten i gång till bekämpande av arbetslösheten samt till utrustning av emigranter till kolonierna. Olyckligtvis har Londonmarknaden icke mycket pängar till övers för dessa ändamål vilka dock kräva stora belopp. De ordinarie inkomsterna under det med sista sept. slutande budgetsåret hade uppgått till 366 milj. och utgifterna till 363 milj. pund, alltså lämnande ett överskott av 3 milj. pund, vilket under nuvarande förhållanden måste betraktas som ett oväntat gott resultat. Arbetslösheten har dock tilltagit under veckan. Största bekymret på marknaden vållas av depressionen i Lancashires stora bomullsdistrikt, mindre av den fortsatta stagnationen inom själva industrin än av osäkerheten rörande storleken av den amerikanska råbomullsskörden. Man betvivlar nämligen pålitligheten i den amerikanska regeringens rapport av årets skörd. Totalskörden kommer dock enligt engelska fackuppgifter icke över 11 milj. balar. Med mindre decemberrapporten kommer med en överraskande förbättring, kan man nog icke räkna med mer.

Tillståndet i Tyskland

blir dag från dag allt betänkligare. Den tyska marken har nu kommit under själva sovjetrubeln i kursvärde. Rikets svävande skuld under tiden 21—30 sept. steg från 7,400 till 46,700 miljarder, vilket efter gällande kurs betyder en ökning av 400 miljoner guldmark — på 10 dar. Härtill medverkade statsbanorna med nära 100 milj. guldmark, varav framgår den starkt socialiserade driftens välsignelse. Emellertid ha tarifferna nu äntligen höjts till förkrigsnivå. Dock gör det ännu tyska branscher som utveckla stor aktivitet, vilket i första gäller sjöfarten. Under årets tre första kvartal omfattade sjöfarten på Hamburg 11,87 milj. reg. ton mot 10,84 samma tid 1913. Nöden är i oavbruten tillväxt. Köttdieten, vilken före krigstiden kommit upp i 60 kg. per individ, var i början av detta år 12 kg., en mätare, som dock ej bör tillmätas alltför stor vikt, då ett överdrivet köttätande är skadligt och erfarenheten visar att ett folk kan utveckla stor kraft utan nästan någon köttdiet alls.

Polens affärsställning

ter sig ljusare, sedan det visat sig att årets skörd överträffar alla förväntningar. Med undantag för vete övergår årets skörd av alla sädesslag betydligt medelskörden under 1909—13. Det beräknas att Polen skall kunna exportera 99,000 järnvägsvagnar råg, 27,000 korn, 87,000 havre och 258,000 vagnar potatis. Om Ryssland, som säkert tycks vara, ämnar exportera av årets skörd på Sverige och Norge, torde det få en svår konkurrent i Polen. Härtill kommer att Polens export under årets första halvdel översteg importen. Härigenom har det nya Polen god utsikt att för första gången få en aktiv handelsbalans, som kan bli ett värdefullt stöd vid stabiliseringen av valutan.

I samband härmed kan nämnas att den polska regeringen anhållit hos Englands regering att den ville rekommendera en engelsk expert för att gå tillhanda med råd och hjälp med rekonstruktion av landets finanser och budget. Uppdraget har anförtrotts åt kommendör Hilton Young, vilken förtjänat sina finansiella sporrar på flera fält hemma och i engelska besittningar. Mr Young, vilken i dagarne anlänt till Warsowa, har för en tidning uttalat att han är medveten om de stora svårigheterna. Å andra sidan har Polen stora resurser. Statsskulden är liten, industrien betydande med stora framtidsutsikter, handelsbalansen har hastigt förbättrats och, tillägger han, folket är i stånd till stora offer för fosterlandets skull. Ju flera länder, som ordna sina finanser på en sund bas, dess bättre för alla. Det är önskligt, att de åtgärder, som snart skola sättas i gång för att åstadkomma livligare handelsförbindelser mellan Sverige och de Baltiska länderna, även komma att utsträckas till Polen, som endast behöver ordnade inre förhållanden för att bli en av de största marknaderna i Norden. Risken med affärer på Polen är blott ringa i jämförelse med risken av affärer på Ryssland.

Mexikos handel.

Vi hade nyligen anledning ägna någon uppmärksamhet åt detta avlägsna, med värdefulla naturalster rikt utrustade land. Den då omnämnda nordiska handelsdelegationen har nu avrest. Det har då för svensk publik sitt inträsse att få en antydan om de snabba framsteg som i Mexiko gjorts, sedan ordningen under nuvarande kraftige president återupprättats. Under 1 juli 1922—30 juni 1923 exporterade Mexiko till Förenta staterna varor för i runt tal 114 milj doll. och importerade för 135 milj. doll. De största affärerna på Mexiko drivas av U. S. A., Tyskland, Storbritannien och Frankrike, varefter komma Italien och Holland. Sveriges import från Mexiko under tiden ifråga steg till 39 milj. doll. mot 18 milj. för Norge och 7 milj. för Danmark. Vi ha således stora skäl att söka öka vår utförsel till Mexiko, varför också goda förutsättningar finnas, särdeles efter den reklam Sverige genom Göteborgsutställningen fått i detta land, där svensk [illegible] — isynnerhet genom den svenska telefonens dominerande — och svenska produkter ha gott anseende. Betydelsen av den mexikanska oljeindustrin framgår av den uppgiften att i densamma är nedlagt över 500 milj. doll. varav det mästa från U. S. A. och därnäst från England.

Varumarknaderna

Veckans viktigaste tilldragelse är ett ytterligare fall i bomullsnoteringen från 30 cents loko Newyork 20 sept. till 28,35 d. 9 okt., varom mer här ovan. Enligt den stora bomullsfirman Geo H. Mc Fadden & Bro:s berättelse av 26 sept skulle årets skörd högst kunna taxeras till 11 milj. balar. Vad ullen angår håller denna sig fortfarande fast. Efterfrågan i Australien på senaste skörd har varit god och på auktion i Liverpool nåddes slutpriser som med 5 % överstego priset å senaste Londonauktion. Det är Frankrike som nu är den store köparen, och tack vare valutadumping kan det med sina yllefabrikat underbjuda de engelska fabrikanterna på deras hemmamarknad. Första bakslaget på de höga amerikanska textiltullarne har kommit, i det att en av de förnämsta textilkoncernerna nedlagt driften. Järnmarknaden står fortfarande och väger. Den amerikanska tackjärnsproduktionen visar betydande nedgång för sept. Den engelska kolmarknaden förblev oregelbunden. Det är tydligt att köpare vänta på utvecklingen i Ruhr. Metallmarknaderna visade ävenledes en oregelbunden uppsyn. Medan koppar föll till ny bottenkurs med 12,87 på grund av förmodad överproduktion, var tenn avsevärt fastare på grund av ökad efterfrågan på tennplåt, förmodligen för det japanska nybygget. Under det att haussen i socker avstannat, var kaffe fastare i Newyork. Fraktmarknaden har icke bjudit på några nyheter, om man undantar en tillfällig uppryckning å Nord-Amerikas västkust för transport av varor till Japan för återuppbyggandet, vilket bedrives med stor energi.

Pänningmarknaden

har i London förblivit i det hela oförändrad med ett privatdiskonto mellan 3 och 3 1/4 %. I Newyork upphävdes den oväntade stegringen i räntan för dagslån, varvid allt återgått till det gamla. Börsaffärerna voro oregelbundna, påverkade i Europa av det politiska hasardspelet och i Newyork av ett smygande tvivel rörande hållbarheten av det nuvarande konjunkturläget. Det är visserligen sannt att prisnivån som en helhet föga förändrats, men växlinganra inom vissa varugrupper ha dock varit stora i U. S. A.

Valutamarknaden

Det för oss mäst anmärkningsvärda är att dollarn stigit till 3,78 köp. och följaktligen, trots riksbankens kraftiga motstånd genom valutaförsäljningar nått över övre guldpunkten. Detta är ett giv akt, som ej kan undgå att inge en viss oro. Det är ingen tillfällighet eller nyck utan har grund i rätt nedslående omständigheter. Vår handelsbalans har på här ofta anförda skäl varit ogynnsam. Försämringen på senaste tider för trä och massa jämte stillastående i malmskeppningarna till Ruhr äro ej ägnade upphjälpa handelsbalansen. Dessutom får man taga med i räkningen att en del i våra banker insatta utländska tillgodohavanden när som hälst kunna hemtagas. Pund hade stigit till 17,22, medan riksmark nu fallit så djupt att det behövs en miljard för att köpa 1 dollar. Francs ha åter stigit till 23,90 Danska kronor, som man nu skall söka stabilisera, slutade i tisdags i 66,55 under det att norska kronor slogo nytt bottenrekord med 58,50. Finnmark slutade i 10,15.

*

Sverige.

Situationen.

Pänningställningen.

Under första oktoberveckan har den vanliga starka tillströmningen av sedlar ägt rum. Mot 600,17 miljoner 29 sept. svarade vid veckans slut 562,86 milj. kr. För att hålla kronkursen uppe mot dollarn har riksbanken måst anlita valutareserven med ej mindre än 18 milj. kr och ändå ligger dollarkursen något över den övre guldpunkten.

Affärsvärldens sedvanliga sammandrag av privatbankernas ställning vid kvartalsskiftet visar att vid 10 ledande privatbanken inlåningen nedgått med ej mindre än 26 milj. kr. mot 18 milj. vid slutet av andra kvartalet och 50 milj. kr. under årets första kvartal. Nedgången i utlåningen huvudsakligen å växlar, utgjorde 16 milj. kr. I följd härav har utlåningsöverskottet stigit med 20 milj. kr., varigenom alltså allmänhetens ställning till bankerna försämrats.

Statsskulden växer månad från månad på ett oroande vis. Under sept. har den sålunda stigit från 1581,3 till 1601 milj. kr.

Det ekonomiska läget

Enligt Skandinaviska bankens kvartalsskrift kan man karaktärisera det allmänna läget som i det hela oförändrat. Efter att ha konstaterat att arbetsmarknaden undergått en avsevärd förändring till det bättre får man bestyrkt att försäljningssiffran för trävaror i slutet av sept utgjorde 725,000 stds och att orderstocken för olika slag av trämassa är god med en viss avmattning dock för cellulosan i följd av försiktigare inköpspolitik i pappersbranschen. Sedan det framhållits att inom maskinindustrin numera ytterst få order placeras inom Tyskland, säges det att den svenska marknaden icke förty oroas av tyska underbud, som icke täcka framställningskostnaderna för svensk vara. Den som vanligt väl utarbetade kvartalsöversikten bestyrker i övrigt de rapporter som i dessa översikter vecka från vecka publicerats.

Vad läget för lagen angår, torde, på grund av den oväntat starka konkurrensen från Östersjöprovinserna och Ryssland, utsikterna att till skapliga priser få sälja återstående trävaror av årets tillverkning icke vara de bästa.

Fondmarknaden

Tendensen måste inför den stora politiska osäkerheten förbli ojämn. Härtill kommer den på annat ställe framhållna svagheten i handelsbalansen. Den enda ljuspunkten är uppgången i kursen å de svenska tändsticksaktierna på Londonbörsen, där de betalts med ända till 8 3/4 pund mot 6 3/4 i nov. På utsikten till beställningar här hemma av de elektriska loken steg Asea från 36,5 till 38, och Metallverken från 62 till 66 köp.

Affärsvärldens vanliga beräkning över de *dagliga värdeförändringarne* för 41 industripapper visar för senaste rapporten ett kursfall om 11,98 milj. kr. Bankerna försämrades med 4,74 milj. kr.

Obligationsmarknaden behöll sin övervägande fasthet. Till det nya statslånet har under veckan kommit ett i tisdags upplagt 5 %-lån på 10 milj. kr. för Inteckningsbanken till pari. Detta lån slutsåldes på några timmar.

V. S—n.

En avgång.

Det urgamla offerväsen, som bestod i avlivning av folkets främste till en blidkande bot åt vreda gudar, är inte ännu alldeles försvunnet. Offret är oblodigt numer, och gudarna ha ersatts av den allmänna meningen. Men det går fortfarande ut över de bästa.

En händelse för dagen visar det. Ledaren för det frisinnade parti, som fanns före den 27 maj i år, har inte blivit utsedd till ledare för det nybildade liberala partiet. Opinionen krävde det.

Hur denna opinion uppstått är inte så lätt förklarligt. Den avgångne är den enda svenska statsminister i mannaminne, som med oförminskad framgång ända till slutet genomfört sin uppgift. Och denna uppgift var dock den svåraste som någon svensk statsminister i mannaminne haft sig förelagd. Och till lön för denna enastående statsmannagärning har det öde som nämnts vederfarits honom.

Hur har det kunnat komma därhän?

Naturligtvis finnes förklarande moment. Han hade ohjälpligt ådragit sig förbudsvännernas onåd. Och när den starkaste fraktionen inom ett parti med all energi verkar för att sprida misshag mot den ledande, då kan därigenom mycket uträttas för bildning av en allmänmening mot honom. Många inom partiet blevo också missnöjda — efteråt — med 8:timmarslagen, när den i landet väckte misstämning i kretsar, som inte ville eller kunde se den berättigade grundtanken i lagstiftningen utan bara sågo på eget omedelbart inträsse. Inte så få blevo väl också något ångerköpta, sedan den stora författningsreformen var genomförd: de tyckte den gått för långt, och de tänkte inte på de världsförhållanden, som förmått själva den gamla Förstakammar-högern att böja sig. Hela samverkan med socialdemokraterna blev också av åtskilliga ogillad — efteråt, när det politiska läge, som så starkt motiverade den, upphört. Och för allt som så misstycktes av allehanda efterkloka fick ledaren bära skulden.

Därtill kom så en del smått personligt, som i sådana fall kan en ganska kraftig verkan åstadkomma. Det blev en dogm att ledaren var "hög" — och dock hade hans föregångare i ämbetet varit betydligt "högre". I själva verket var det endast ett behärskat och koncentrerat väsen och en stark intellektuell upptagenhet som utlades såsom "höghet". Överhuvud förnams av de fleste en viss kylig klarhet, vilken sällan bröts av ett humoristiskt infall och aldrig av en patetisk urladdning, mer såsom ett fel än som en förtjänst. En ledare måste vid behov kunna sätta både skratt- och gråtapparaterna i rörelse.

Sammanlägges detta och så därtill fogas, att det alltemellanåt hände, att, även i en och annan för partiet ömtålig fråga dess främste man trädde upp och talade ut sin personliga mening, så torde elementerna vara angivna för den opinion, som nu föranlett honom att träda tillbaka från chefsplatsen inom det nya parti, för vars bildning han nedlagt så mycket osjälviskt arbete. —

Det är bittert att så bevittna, hur en av de allra yppersta och bästa männen inom vårt offentliga liv får draga sig tillbaka. Just sådana som han behöver det allra mäst. En enastående begåvning, särskilt en tankens reda, skärpa och allomfattning, som med lätthet bemästrat de svåraste frågor, en sällsynt kunnighet, en vakenhet och omsorg som sträckt sig till de minsta detaljer, en plikttrohet, som aldrig vetat vad bekvämlighet och beparing av eget besvär vill säga, en övertygelsens fasthet och tapperhet, som aldrig ett ögonblick nedlåtit sig till några demagogiska beräkningar eller manövrer, den mäst hängivna kärlek till land och folk, till frihet, rätt och mänsklighet, en orubblig viljeriktning på det helas väl — hur många offentlighetens män kunna uppvisa en sådan utrustning för sitt värv? Tänker man på hur många både till förstånd och karaktär rätt så medelmåttiga år efter år hedras med politiska förtroendeuppdrag, så är det omöjligt att inte harmas när man ser en av de i båda avseendena mäst överlägsna personligheterna ratas på grund av bristande "popularitet" — man kommer osökt att tänka på Frödings förakt och hån mot detta ord och dess innebörd.

Men dagens domfällning är ju något tillfälligt och övergående. "Där bor oväld uppå framtids tunga", säger Tegnér. Historien har skänkt upprättelse åt mången som fått lida orätt, skriver "M. H" i Karlst.-Tidn.

I dagens frågor.

Sveriges liberala parti har blivit en samlingspunkt inte blott för alla dem, som sedan frisinnade landsföreningens förvandling till förbudsparti saknat organisation för sina samhälleliga strävanden, utan även för de många, som med i grunden liberal åskådning under årens lopp lämnat den gamla organisationen eller av leda vid de partiformer, som hittills funnits, stått utanför varje aktivt deltagande i det politiska livet, skriver Dag. Nyheter:

Det kommer nu i första hand an på det nya partiets förtroendemän om förhoppningarna skola kunna infrias, att Sveriges liberala parti skall komma att fylla ett på många håll känt behov i vårt politiska liv och genom talrik anslutning också bli ett gott instrument till främjande av vårt folks samhörighet och landets väl. Ledningen som inom sig räknar män och kvinnor med både riklig politisk erfarenhet, praktisk blick och brinnande inträsse för liberal åskådning har också av allt att döma de bästa förutsättningar för att tillvarataga och samla all goda krafter i vårt land till detta nya politiska arbete.

Det nya partiet har till ordförande i sitt verkställande utskott valt advokat Eliel Löfgren. Det är ett namn med gammal och god klang bland liberala medborgare och man har anledning att tro att det skall väcka anslutning i vida kretsar. Det är intet lätt värv som förestår den nye partiledaren att i dessa tider av allmän benägenhet för partiförtryck och sammanslutningar på klassgrundval hävda och till politisk insats föra fram liberalismens idéer om andlig och ekonomisk frihet och allas samhörighet och medansvar i samhällslivet. Med hjälp av alla dem, och de äro säkert många, som känt missmod med de senaste årens politiska liv och väntat på en renare luft och en samlande signal till personlighetens renässans i det samhälleliga arbetet, må man likväl livligt hoppas att hans uppgift skall krönas med framgång, och att Sveriges liberala parti skall bli till lycka för land och folk.

Svenska Morgonbladet, som utlovar kommentar, när det nya partiprogrammet publicerats, har likväl av de redan offentliggjorda meddelandena trott sig finna två korn.

Det ena är att liberala partiet sökt få med personer, som "antingen höra hemma på landsbygden eller tidigare gjort sig kända såsom nykterhets- och förbudsinträsserade". Det andra "att man i samma syfte utelämnat ur ledningen sådana väl äljest självgivna fanbärare som riksdagsmännen Röing och Adelswärd". Och tidningen finner, "att den nya gruppen, som ju förfogar över åtskilliga kunniga krafter, dock kan bli en faktor av betydelse även för framstegsarbetet."

Åtskilliga kunniga krafter! Det skall vara en omskrivning för det faktum, att de män och kvinnor, som nu ställt sig i spetsen för det nya liberala partiet, voro på ett undantag när desamma som utgjorde ledningen och bildade den kunniga och insiktsfulla kärntruppen i den gamla frisinnade landsförsamlingen.

Det är alldeles riktigt, att det nya liberala partiet innesluter både representanter för landsbygden och personer som äro kända för att vara nykterhets- och förbudsinträsserade. Och detta helt naturligt därför att Sveriges liberala parti med bortseende från särinträssen vill samla både landsbygdens och städernas folk till gemensamt politiskt arbete på den liberala åskådningens grund. Vad nykterhetsfrågan angår har det från början stått klart, att detta nya parti skall fullfölja de liberalas nykterhetsvänliga politik, naturligtvis med den frihet för skilda ståndpunkter i förbudsfrågan, som frisinnade landsföreningen 27 maj i år beslöt att inte tillåta sina medlemmar.

*

Den militära sakkunskapen har med anledning av händelserna under Skånemanövern blivit utsatt för en ganska skarp kritik. Även en så känd högertidning som Östergötlands Dagblad, vars chefredaktör är ledamot av Första kammaren, har nu trätt fram och avgivit ett vittnesmål, som inte är precis till militärernas favör. Så här skriver Ö. D. bl. a.:

Vad vi ha sett och hört och som hos mycket varma försvarsvänner skapat icke ringa av missmod och misstro det är att inför olika stora avgöranden i försvarsfrågan den militära sakkunskapen trätt fram och med sällsport stark och enstämmig röst förkunnat, att detta måste vi ha, just detta och ingenting annat är det enda rätta, men när avgörandena fallit eller framför allt när man nästa gång gått till avgörande, då har det lika enstämmigt hetat, att det förra var ett stort missgrepp, ehuru man då inte ville säga det, men nu gäller att taga detta, detta som är det enda riktiga! Den försvarsinträsserade lekman, som fått uppleva något sådant upprepade gånger — de äldre ibland oss ha ju varit med om stora omläggningar av försvaret 1892, 1901 och 1914 — kan icke undgå att fråga sig, om den militära sakkunskapens röst alltid är fullt uppriktig eller om inte dess enstämmighet kanske understundom otillbörligt påverkas av ett slags militär disciplin, av sammanhållning för tillfället för att för tillfället vinna något. Denna sistnämnda synpunkt må vara rätt mänsklig, det skola vi gärna medgiva, men i längden blir det dock så, att endast den fulla uppriktigheten ingiver verkligt förtroende. Det måste sägas ut, att när vi nu stå inför en ny stor omprövning av vår försvarsfråga, får den militära sakkunskapen räkna med, att den även inom de mäst försvarsvänliga kretsar icke åtnjuter samma auktoritet som tidigare. Den får vara beredd att på varje punkt ge skäl för sina meningar och att få dessa skäl rätt närgånget skärskådade av vanliga lekmannaögon.

Kyrkan en skräckkammare för garnisonspastorn.

Uppgången påminner om en vandring i Roms katakomber.

Jazzmusik ingångstoner till Karlsborgs garnisonskyrka.

Garnisonspastorn i Karlsborg, kyrkoherde John Särner, är inte fullt belåten med garnisonskyrkan, enligt vad han anmält i en inlaga till k. m:t. Uppgången till kyrkan är avskräckande, skriver han. Först måste man vandra fram genom en lång, halvmörk valvgång och därefter uppför en trappa, ofta utan varje belysning, någon gång upplyst av det elektriska ljuset, någon gång av en flämtande, osande fotogenlampa. Uppgången påminner honom i någon mån av en vandring i Roms katakomber. Veterligen finnas personer, som fallit omkull i den mörka trappan och skadat sig. Elektriskt ljus finnes visserligen, men som energien kommer från Trollhättan och strömmen avstänges på söndagsförmiddagen, har garnisonskyrkan ej nämnvärt gagn därav.

När man kommit upp genom den mörka trappan, beträder man, fortsätter kyrkoherde Särner sin skildring av ett kyrkobesök, den stora gång eller hall, som genomlöper slutvärnet, och understundom händer det, att man skrider fram mot kyrkdörren under jazzmusikens lockande toner från studentkompaniets piano. Själva kyrkorummet är av häpnadsväckande dimensioner, lämpat för en församling med minst 20,000 personers folkmängd eller för kommendering av militära kyrkobesökare till över tusentalet. Pelare, valv och ett glatt stengolv förena sig till att skapa den sämsta akustik, vid fuktigt väder helt enkelt fruktansvärd. Tjänstförrättande pastors ord mångdubblas under valven och vålla ett öronbedövande dån, som nervklena personer icke kunna uthärda. Endast de, som sitta altare och predikstol närmast, kunna urskilja ett och annat ord av förkunnelsen, och endast vana kyrkobesökare kunna få sammanhang därav. På vintern är den kolossala kyrkan dessutom omöjlig att uppvärma, och de församlingsbor, som våga sig dit, riskera att förfrysa.

Kyrkoherde Särner hemställer, att k. m:t måtte förklara sig principiellt intet ha att erinra mot, att en flygel i Karlsborgs soldathem i stället så inredes, att högmässogudstjänst där kan hållas. En härlig liten kyrka kunde enligt hans mening här inredas, och då i regel icke beordras mera än omkring 70 militärer till högmässan, ibland fler, men mången gång mycket färre, så skulle soldathemskyrkan mer än väl räcka till. Vidare önskar kyrkoherden, att pastorsexpeditionen förlägges till soldathemmet. Den nuvarande soldathemsstyrelsen, enkannerligen dess ordförande, kommendanten, har motsatt sig expeditionens förflyttning och i stället uthyrt den för expeditionen avsedda lokalen till en barberare. Pastorsexpeditionens förläggande till soldathemmet skulle emellertid vara av synnerlig vikt för dettas ledning. Expeditionen kräver mycket arbete, och pastor måste hålla till där långa tider dagarna igenom. Mången ledig stund kunde då av pastorn utnyttjas till undgomsvårdens fromma. Någon gång utlöper väl barberarens kontrakt, tillägger kyrkoherde Särner, eller yppar sig äljest ett tillfälle till expeditionens förläggande till soldathemmet.

P-E1a-1128

P-E1a-1128

Länsnyheter.

Vid presentationen.

Det dröjde längre än många hade väntat, innan dagen kom, då det nya liberala partiet kunde konstitueras. Men därmed var ingen skada skedd. Om också en eller annan klentrogen anhängare börjat misströsta och ännu flere av våra motståndare känt sig uppkryade i förhoppning, att hela partibildningen skulle torka in, så är den nu i alla fall ett faktum, ett faktum till glädje eller till förargelse, allt efter olika uppfattning. I ett ganska viktigt avseende har dröjsmålet varit uteslutande till gagn. Närmast efter den 27 maj var stämningen rätt upphetsad på ömse sidor om brytningslinjen. Sedan dess ha sinnena hunnit lugna sig och lämna rum för en mera objektiv syn på det som förevarit, vilket hade med sig, att mötesförhandlingarna i söndags voro präglade av sans och lugn. Det förekom inte så mycket som den allra minsta aning av en hänsyftning på att det parti, som höll på att bildas, hade för sin tillkomst att tacka en principstrid, varav mycken bitterhet uppstod. Det spordes icke ett ord, som kunde innebära något klander eller någon animositet mot dem, som kommo det gamla partiet att brista. De nämndes överhuvud icke. Saken var utagerad. Och hur skulle det kunnat gå till på annat sätt i en församling, sysselsatt med att bilda ett parti just på toleransens och tankefrihetens grund? Där förbudsmannen E. A. Nilson satt som ordförande och hade många förbudsvänner framför sig nere i salen? — förbudsvänner, emellertid, som även i denna för dem personligen avgjorda fråga vilja vinna framgång blott på övertygelsens väg.

Om denna toleranta stämning kunde sprida sig allt vidare till kretsar, inom vilka, trots skilda meningar om förbudet, den liberala grundstämningen dock är levande, borde samarbete mellan partierna i en hel del frågor kunna etableras, utan att därför någon för ena eller andra parten mindre önskvärd formlig allians behövde tänkas. Dock — även för ett sådant endast till vissa frågor och bestämda tillfällen bundet samarbete är det en nödvändig förutsättning, om det skall bli fruktbart, att de samverkande vänja sig vid att också så att säga i vardagslag bemöta varandra, om inte precis hjärtligt, så ändå med någon hövliskhet. Här äro nog flere, som ha felat, det skall ej förnekas. Om någon särskilt skall nämnas, så är det emellertid Svenska Morgonbladet, som behöver byta om ton och — om möjligt — lära att hålla sig något mer till sanningen. Vad tidningen i sin första syrliga hälsning till Sveriges liberala parti redan presterat ger en försmak av vad som komma skall.

Nya Dagligt Allehanda, som för visso icke är något förbudsorgan, möter likaledes det nya partiet med misstro. Och vad som ligger under den oviljan är inte häller så svårt att förstå. Hade det varit under den gamla goda Lindmanska tiden, då det visserligen vid allmänna valen bluffades med allsköns folklighet, men dessemellan brassades på för fulla klutar i klaraste höger kurs, då hade det varit något annat; då skulle det ej fallit N. D. A. in att (till på köpet på förhand) uttala sin oro för beskaffenheten av ett väntat partiprogram, varom ryktesvis försports, att det vill bli ett rent liberalt principprogram. Då hade det tvärtom erbjudit sig ett välkomnat tillfälle att driva med "liberal ideologi". Men se nu sitter Trygger där och har lagt om kursen, man vet inte riktigt hur, det är sant, men så mycket vet man ändå som att det skall gå några streck åt vänster — mot "försonlighet och samhällsfrid" eller något tocket. Allehanda har genast lystrat. Det är ljuvligt att höra satyren, hur skönt han spelar. "Den svenska högern står i jämförelse med andra kulturländers liberala partier synnerligen långt till vänster!" Märk: till vänster om de liberala partierna därute! Då kan man tänka sig, hur mycket liberalare än de svenska liberalerna vår höger månde vara. Ja tidningen skriver också ordagrannt:

"Hr Eliel Löfgren är utan tvivel i det stora hela en liberalt tänkande man. Dock finnes det säkerligen icke blott tiotusentals, men hundratusentals högermän, som äro lika mycket, ja, mera äkta liberala, i det de vägra att upphöja rena formsaker och konjunkturfrågor, sådana som (relativ) frihandel eller antiproportionalism, till politiska principfrågor."

Nu är det N. D. A:s bekymmer, att hur än det liberala partiet ställer sig, så är det dömt att dö. Ställer det sig emot protektionism och proportionalism, så "blir grundvalen för smal att stå på." I motsatt fall blir grundvalen för bred, i det att alla partier utom bolsjevikerna vilja befordra "tidens krav" på "frihet, personlighetens rätt och ansvar, samhörighet mellan folk och samhällsklasser."

Högern har, som ju var man vet, alldeles särskilt lagt sig vinning om dessa kravs förverkligande. N. D. A. är för blygsamt att erinra om sin egen andel i dessa reformsträvanden. Ja, nu i dagarna föreligger det liberala partiets program offentligt. Måtte nu bara inte likheten med övriga partier (utom bolsjevikerna) bli så förvillande, att hr Ljunglund av misstag kliver in till de liberala (nej, därtill är han ju allt för liberal, såsom både protektionist och anhängare av proportionella valsätt!)

Alla farhågor torde vara överflödiga. Det skall nog visa sig, att efter läsningen av programmet var och en känner, var han hör hemma.

Skolreformförslaget skall omarbetas.

Kommer ej före vid nästa riksdag.

Enligt Sv. M. torde den stora skolreformfrågan icke komma att framläggas för nästa års riksdag utan hela skolkommissionens förslag kommer att bli föremål för grundlig omarbetning. Under nuvarande ekonomiska förhållanden skulle förslagets genomförande innebära betydande kostnader för landet.

Vägunderhållet in natura bör nu avskaffas.

Ett uttalande av kommunikationsministern.

Vägstyrelserna böra sköta underhållet.

Kommunikationsministern statsrådet Lübeck har uttalat sig för F. D. P. angående frågan om vägunderhållet och framhöll därvid, att det gamla systemet med vägunderhåll in natura icke motsvarar vår tids krav, utan bör avskaffas. Den enda viktiga lösningen är — såsom man på flera håll gjort — att ersätta naturaunderhållet med av vägstyrelserna skött underhåll.

Fridlysning av träd å Tvärreds prästboställe. Vetenskapsakademien beslöt vid sammanträde på onsdagen hos vederbörande länsstyrelse tillstyrka fridlysning av framställning från Tvärreds församlings prästgårdsbyggnadsskyldige, av åtskilliga gamla träd på bostället i församlingen.

Bekämpandet av ungdomsbrottsligheten. Länsstyrelsen i Älvsborgs län har avgivit yttrande över sakkunnigas betänkande för utarbetande av förslag till åtgärder för bekämpande av ungdomsbrottsligheten och därvid anfört bl. a. följande:

Den väsentliga utvidgning av institutet tvångsuppfostran, som det föreliggande förslaget innebär, synes väl motiverad. K. bfhde har för den skull funnit sig böra uttala sin anslutning till detsamma. Genomförandet av det föreliggande lagförslaget torde göras beroende på k. m:ts förordnande. Statsfinansiella synpunkter synas nämligen påfordra, att en viss försiktighet iakttages vid förslagets genomförande. I varje fall synas av ekonomiska skäl eventuella nybyggnadsplaner för fyllande av behovet av elevplatser böra uteslutas. Att föredraga är givetvis att efter nödiga omändringsarbeten använda en eller flera fångvårdsanstalter för ändamålet, vilket med fördel till följd av nedgången i fångantalet läte sig göra.

Juniorledaremötet, anordnat av Västkustens missionsförenings juniorledareförbund, som avhållits i Missionshuset i Alingsås under lördagen och söndagen, blev riktiga högtidsdagar för dem, som hade tillfälle att deltaga i detsamma. Omkring ett 30:tal juniorledare från skilda håll hade hörsammat kallelsen. Under lördagen genomgicks ett omväxlande och mycket givande program under ledning av juniorsekr. kand. Wallin från Gävle och juniorförbundets ordf. pastor Erik Olsson från Loo.

Programmet upptog bibelstudium, föredrag och diskussion. Dagen avslutades med ett angenämt samkväm, varunder omväxlande förekom musik, sång, deklamation och korta tal samt tesupé.

Söndagens möten voro offentliga på förmiddagen och kvällen varjämte ett möte för juniorer och juniorledare hölls på em. under ledning av kand. Wallin. Vid de offentliga mötena, som voro besökta av en talrik menighet, särskilt på kvällen, då lokalen var fullsatt, höllos goda och tankeväckande föredrag av kand. Wallin och pastor Erik Olsson. Vacker sång och musik förhöjde även i hög grad stämningen vid mötena.

Sedan ömsesidiga tacksamhetstal växlats mellan å ena sidan gästerna av pastor Olsson och å andra sidan värdfolket av pastor Fritz avslöts det i alla vällyckade juniorledaremötet med ett under djup känsla framburet kort anförande och bön av pastor Aug. Hansson.

Blixten antände. Under det häftiga åskvädret natten till torsdagen i Valboryrstrakten antände blixten en ladugård till gården Ellenebacka, vilken äges av Munkedals A.-B. och arrenderas av hr J. Klenfeldt. Ladugården nedbrann inom kort med inneliggande gröda. Ett 20:tal nötkreatur samt dessutom svin får och höns innebrändes. Hästarna lyckades man rädda liksom stallbyggnaden, som ligger ett 10:tal meter från ladugården. Det brunna var lågt försäkrat varför arrendatorn gör en stor förlust.

Älgjakten. Den 13 d:s sköts av Ambjörnsson med jaktsällskap i Herrjunga en 2:årig älgtjur.

— Den 11 d:s sköts av Fritz Hellstadius i Lättorp, Hudene, med jaktsällskap en större älgko.

— Kronojägare Johansson i Nordåsen, Hudene, har skjutit en större älgtjur.

Bengtsfors köpingskomité hade sammanträde förra veckan. Ett flertal ansökningar om byggnadstillstånd behandlades varav två beviljades, nämligen slaktare Aug. Petterssons affärs- och boningshus samt kassör C. Vinbergs boningshus.

Ändrad tid för vägsynerna i Nordal. På därom av landsfiskalen i Nordals distrikt gjord hemställan samt efter hörande av länets landsting och de väghållningsskyldiga inom väghållningsdistriktet har länsstyrelsen funnit skäl föreskriva, att vägsyn inom Nordals härads väghållningsdistrikt skall från och med innevarande år hållas årligen under oktober månad.

En större mård har skjutits av hr Oskar Borg, Stenunga, Hudene.

Av Boråspolisen efterlyst bedragare anhållen i Jönköping. Detektiva polisen i Jönköping anhöll på onsdagen en av Boråspolisen för bedrägeri efterlyst handelsresande G. G. V. Svensson, senast skriven i Karlsborg. Bedrägeriet består däri att Svensson för sin firma i Borås tagit upp order, som han i vissa fall noterat ända till 50 proc. under vederbörande firmas nettopriser, varför varorna icke kunnat levereras. Svensson stod i våras tilltalad för bedrägeribrott vid Tveta, Vista och Mo häradsrätt, som efter utlåtande av fängelseläkaren förklarade honom sinnessjuk, varför han intogs å Göteborgs hospital, därifrån han för någon tid sedan utskrevs såsom frisk.

Högvatten i Göta älv var det sistlidna vecka till följd av den starka sydväststormen. Redan dessförinnan var det högt vattenstånd, men stormen gjorde det ännu mycket högre. Vattnet gick långt uppåt ängar och åkerfält på en del sträckor vid älven, vållande skador å säd och rotfrukter. Bryggor och tillfartsvägar till dessa sattes under vatten, farkoster vattenfylldes eller rycktes loss o. s. v. Icke på länge har vattenståndet i älven varit så högt som under förra veckan.

Dispens från rekryteringsbestämmelserna. K. m:t har — enligt vad vår Stockholmsred. erfarit — medgivit att vid rekryteringen i höst vid Älvsborgs regemente nio volontärer få antagas utöver i k. brev den 13 okt. 1922 bestämt antal. Genom sistnämnda beslut begränsades rekryteringen vid regementet till 75 proc. av antalet manskapsbeställningar enligt stat.

Från Vårgårda. I Vårgårda lutherska missionshus talade i onsdags kväll pastor Harry Johnson från Alingsås. Den ganska stora salen var fullsatt med andäktigt lyssnande åhörare, och det stämningsrika mötet blev till en verklig högtidsstund. Pastor J:s rykte som andlig talare av högsta rang hade ju före hans hitkomst nått så gott som alla och envar, och man hade därför väntat något mera ovanligt slag. Förväntningarna uppfylldes också i rikaste mått, och mången gick hem med den uppfattningen att det var det vackraste och bästa man hört av detta slag. J. talade med ämne ur Davids 73:dje psalm, koncentrerande sig omkring tvänne kärnpunkter därur, nämligen "trons trångmål och trons frimodighet", vilket J. på sitt så säreget enkla, levande och känslofyllda sätt predikade över. Ty just sådant är människans trosliv: Fyllt av frågor och tvivel och oro understundom, men också med en underton av hoppfullhet djupast inne.

Vid mötet talade även pastor Burström, Alingsås. Och mötesstämningen förhöjdes också med sång och musik.

Man hoppas allmänt att ännu många gånger få höra pastor H. Johnson i Vårgårda.

Höstmarknaden i Sollebrunn den 11 okt. var ganska talrikt besökt. Smågrisar voro saluförda i jämförelsevis stor mängd, varav ej alla saluförda blevo sålda. Priserna varierade allt efter ålder och beskaffenhet mellan 6—12 kr. pr styck. Prima kalvkor rönte livlig efterfrågan och såldes till i medeltal 300 kr. pr styck. Äldre kor till slakt betingade 125—200 kr. st. Fläskpriset var 1,20 pr kg. i hela fall och smöret kostade 3,40 pr kg. Av spannmål begärdes för ny råg 16 öre och för ny vete 20—22 öre pr kg. Några större partier av dessa sädesslag voro ej saluförda.

Oktobermarknaden i Vara förra onsdagen var jämförelsevis ganska fåtaligt besökt, med rätt ringa tillförsel av salubjudna djur. Smågrisarna, av vilka tillgången nu en tid varit stor, syntes nu hava fallit i antal och ävenså i priser.

Följande försäljningspriser noterades: hästar kr. 200 upp till 600 kr., föl kr. 100—175; kor kr. 125—300—350; kvigor kr. 175—285 och tjurar kr. 200—400. Månadsgamla grisar kunde köpas för 5—6 kr., 6 veckors 8—10 kr. och 8 veckors 12—14 kr.

Äpplen 15—50 öre pr liter, päron 50 öre pr dito.

A magasinerna betalades för vete 14—15 och för råg 11—12 öre pr kg.

En cykelkollision som föranleder polisutredning. En kväll i förra veckan blev en stationskarl Palm från Tumlebergs station illa skadad under en cykeltur, i det han, enligt vad han själv trodde, kolliderat med en annan cyklare, arrendatorn på Hageltorps gård i Essunga A. Gustafsson. Olyckan inträffade i en skog, där det var ganska mörkt, ej långt från Tumlebergs station. Palm, som dock orkade taga sig hem, var mycket illa skadad i huvudet och måste omedelbart föras till Lidköpings lasarätt. Där konstaterades att han fått huvudskålen spräckt, och ej mindre än tre operationer ha måst företagas å den skadades huvudskål. Hans tillstånd är mycket betänkligt, och tros han ej kunna räddas till livet.

Nu under de senaste dagarna har ett rykte kommit i omlopp bland befolkningen i trakten, att Palms svåra skador ej kunnat åstadkommas genom en cykelkollision, utan man tror att ett överfall ägt rum.

Polisutredning i den något dunkla och mystiska händelsen pågår med stor iver.

Från Hudene. Vid ord. kommunalstämma den 14 dennes fastställdes inkomst- och utgiftsstaten för fattigvården och den borgerliga kommunen. För fattigvården erfordras en uttaxering av kr. 1,60 och till den borgerliga kommunen 0,70, summa kr. 2,30 pr inkomsthundra. Varjämte skall från skogsaccisfonden överföras kr. 2,000. Kommunalnämnden hade å förteckning upptagit 11 män och 28 kvinnor, som skola befrias från mantalspänningars erläggande, vilket av stämman godkändes.

Till ombud vid mantalsskrivningen i Ljung den 19 nov. valdes nämndens ordf. Teodor Svensson i Loftsgården, G. Andersson, Hudene stoms kvarn, fjärdingsman Oskar Olsson, Fåglavik, och Teodor Lundblad, Olanda, med Ernst Palmkvist och Axel Vistrand som suppl.

Som arrendetiden för kommunens jordlägenhet Hybergstorpet nu har tilländagått, uppdrogs åt kommunalnämnden att på förutvarande villkor utarrendera detsamma på 10 år till nuvarande arrendator mot en avgift av 40 kr. pr år, vilket arrendatorn med tacksamhet antog.

Hundskatten för nästa år bestämdes till 5 kr. årligen pr djur och ville stämman erinra hundägare om den nya lagen, som den 1 nästa jan. träder i kraft nämligen att vid anmälan av hund under jan. månad skatten skall på samma gång erläggas då i annat fall riskeras förutom dubbel hundskatt böter från 10 kr. och högre.

Väckt förslag om inköp av ett kassaskåp för kommunens räkning förklarades vilande i avvaktan på införskaffande av kostnadsförslag.

Som ny barnmorska skall anställas d. 1 nästa jan. och b stad för densamma saknas så åtog sig fru Jennie Anjou å Trollebo att tills vidare upplåta rum till densamma.

Till nykterhetsverksamhetens upplysningskurser anslogos 30 kr.

Beslöts att inköpa 50 ex. av en broschyr om den allmänna folkpensioneringen.

Officerarnes anspråk på kalfaktor. Furiren vid Älvsborgs regemente Algot Andersson anhåller hos M. O. om upplysning huruvida en kapten vid regementet äger rätt att under tjänstgöringstid anlita kalfaktor till privata sysslor.

Redslareds kyrkogård utvidgas. Byggnadsstyrelsen har fastställt det av Redslareds församling ingivna förslaget till utvidgning av församlingens kyrkogård med föreskrift att den invid ingången till kyrkogården befintliga brunnen icke får användas till dricksvatten.

Till överlärare vid församlingens skolor har skolrådet i Skepplanda utsett folkskolläraren A. F. Bjurström i Alfhem.

En bedräglig agent. Till ett litet torp i Herrljunga sockens utkant kom för en tid sedan en agent och bjöd ut plogar till försäljning för en firma. Man uppgjorde om köp av en plog för 30 kr., och plogen anlände en tid efteråt pr järnväg. Köparen ångrade sig sedan, varför han kom överens med agenten om att få återlämna plogen. Denne tog emot plogen, men i stället för att underrätta firman som sänt den, om affärens återgång, sålde han plogen för egen räkning och behöll pängarna. Sedan fick den fattige mannen ändock betala plogen. Agenten, som bodde i Vårgårda, har sedan försvunnit. Han hade f. ö. farit fram litet varstädes med bedrövliga affärer, såsom t. ex. sålt utsädesspannmål, fröer m. m. och av enfaldigt folk därför uppburit likvider, som han ej hade rätt till.

En djärv inbrottsstöld begicks natten mellan torsdag och fredag, då handelsbutiken vid "Svängen" i Alfhem blev utsatt för plundring. Tjuvarna hade berett sig tillträde till affären genom att krossa ett fönster. Bytet utgjordes av manufaktur, galoscher och kläder, cigarretter m. m. Enbart cigarretter stulos för cirka 30 kr. En förbipasserande yngling hade vid halv 4-tiden på natten sett ljus lysa i butiken och en man stående på en stege utanför det sönderslagna fönstret. Han tog emellertid till benen i st. f. att alarmera butikens ägare, hr Börjesson, eller någon av grannarna. Landsfiskalen i Älvängen har igångsatt spaningar efter tjuvarna. Det hemsökta lagret var ej stöldförsäkrat, varför hr Börjesson gör avsevärd förlust.

Söndagsskoläraremöte med Vättle m. fl. härads söndagsskolkrets avhölls i söndags i Ostads missionshus. Efter bibelläsning och bön hälsade ordf., f. riksdagsman Alfr. Petersson i Vrätsered de församlade söndagsskollärarne välkomna. En del ordningsfrågor rörande kretsens verksamhet avgjordes.

Från Alingsås missionsförening förelåg inbjudan att nästa vår avhålla en instruktionskurs för söndagsskollärare och mottogs denna inbjudan med tacksamhet av mötet. Mötet förslog att till kursen kalla seminarielärare Wikholm från Strängnäs ev. söndagsskolsekr. Wallinder från Stockholm som föreläsare.

Årsmötet kommer att avhållas i Lerum sista söndagen i januari 1924.

Följande frågor voro uppställda på dagordningen:

"Vilka äro de hinder, som avhålla så många unga att deltaga i söndagsskolarbetet oaktat de kunna anses ha förutsättningar därför?" Efter inledning av hr Ad. Larsson hölls en ganska livlig diskussion, varunder många tänkvärda sanningar framkommo, manande att giva akt på de unga inom församlingarna och intrassera dem för arbetet i söndagsskolorna.

Frågan n:r 2 hade följande lydelse: "Vilka äro betingelserna för söndagsskolans fortsatta tillväxt?" Inledare var hr Ant. Johansson. Även denna fråga frammanade ett livligt meningsutbyte, och jämförelser gjordes mellan söndagsskolans tidiga stadium 50 år tillbaka och nu. Kraven på dem, som arbeta på detta fält ställas högre för varje år som går allt efter som verksamheten bland barnen vinner terräng. Och söndagsskolverksamheten gör f. n. stora framsteg. Enligt beräkningar undervisas nu omkring 45 milj. barn inom de kristna söndagsskolorna i världen. Ansträngningar göras dock att få bort barnen från söndagsskolorna, bort från kristligt inflytande. I diskussionen underströks med kraft, att skall söndagsskolan kunna möta angreppen från motståndarne måste kraven på dem som undervisa barnen ställas högt. Läraren bör vara gripen av Kristus och hans kärlek; en lärare får icke stå stilla i arbetet, han måste ständigt se på målet och gå framåt i kraft av Gud, söka kunskap och utbildning; en lärare måste göra allt för att stärka intrasset i församlingen och i barnens hem.

Sedan det enskilda mötet avslutats hölls middagsrast varvid Ostads missionsförening utövade ett angenämt värdskap.

Härefter hölls ett välbesökt offentligt möte med inspirerande och manande föredrag av past. Fransson, Josef Hansson och folkskoll Jonsson.

Borås.

Kommunala bostadsbyggen i Borås? Socialdemokratiska partigruppen har ingivit en motion om att stadsfullmäktige måtte anslå 600,000 kr. för uppförande av bostadslägenheter, i första hand sådana om ett rum och kök.

Åmål.

Skarlakansfeberepidemi i Åmål. En skarlakansfeberepidemi grasserar f. n. i Åmål med kringliggande landsbygd. Hittills ha närmare ett 30:tal fall rapporterats.

Råttkrig. Stadsfullmäktige ha beslutat höja hundskatten från 15 till 30 kr. Fullmäktige ha vidare beslutat att införa skolplikt för eleverna vid lärlings- och yrkesskolan, att för en kostnad av 1,600 kr. anställa råttkrig i staden med omgivningen samt att inköpa lägenheten Barkerud för 2,000 kr. för utvidgning av en av skolornas tomtområde och för tillgodoseende av stadens framtida utveckling.

Trollhättan.

Omfattande olaga sprithandel i Trollhättan. Olaga sprithandel av ansenliga mått tyckes under senaste tiden ha förekommit i Trollhättan. Vid tingssammanträdet därstädes på torsdagen fälldes ej mindre än 34 personer till ansvar för fylleri, av vilka det stora flertalet åtkommit sina berusningsmedel på olagliga vägar. Polisen har under de senaste dagarna lyckats infånga ej mindre än fem smugglspritförsäljare från andra orter, av vilka de fyra komma att få stånda till ansvar för lösdriveri.

Ett mystiskt likfynd. Ett från Sandträsks tuberkulossjukhus försvunnet ladugårdsbiträde Hildur Olofsson anträffades på måndagskvällen vid draggningar i sjön Degervattnet 2 km. från Sandträsk. Hon hade en del skråmor i ansiktet samt en duk bunden för ögonen. De närmare omständigheterna vid hennes död äro icke kända.

En bedräglig justerare. En person anhölls på onsdagen i Arbrå för det han under en längre tid rest omkring i orten och justerat vågar, för vilket han uppburit 30 kr. pr styck.

Den verklige justeraren befann sig emellertid i Arbrå och anmälde saken för polismyndigheten.

Den anhållne som uppgav sig vara ingenjör Bengt Sigurd Bergström från Stockholm, har sedan i dec. i fjol varit efterlyst av polisen för förskingring i Sala. På kvällen förklarades han häktad och har införpassats till fängelset i Hudiksvall.

Framgång för de svenska tändstickorna. De svenska tändstickornas värsta konkurrenter på den indiska marknaden ha varit de japanska, som under krigsåren fingo ett visst försprång där nere. Svenskarna ha emellertid ej legat på latsidan. Och nu kommer från vårt generalkonsulat i Kalkutta upplysningen, att importen av svenska tändstickor under juli månad tagit en sådan omfattning, att den för första gången sedan 1914 överstiger importen av japanska. Importsiffran för Sverige var nämligen 689,539 gross och för Japan 611,427 gross av en totalimport av 1,350,114 gross.

Vrams kommun bedragen på nära 83,000 kr. Förnyad rannsakning har i onsdags hållits inför Luggude häradsrätt med för de bekanta förskingringarna i Södra Vram häktade kommunalnämndsordföranden H. Bengtsson.

Två vittnen hördes. Stadsrevisor V. Bruzelius inlämnade en skriftlig tablå, vari definitivt fastslagits de belopp, som B. förskingrat från Södra Vrams kommun. Dessa förskingringar uppgingo tillsammans till 82,945 kr. Det andra vittnet, direktör Lindberg, ingav en skriftlig redogörelse för B:s köp och försäljning av aktier. Av denna framgick att B. bedrivit en synnerligen omfattande spekulation. Från oktober 1917 till 1920 hade han genom bankirfirman Lindberg köpt för 140,000 kr. och sålt för 130,000 kr. aktier.

Aklagaren överlämnade målet och yrkade ansvar på B. för tillgrepp, förskingring och förfalskning och ansåg det som försvårande omständighet att den häktade beklätt posterna som vice ordförande i Billesholms sparbank och ordförande i kommunalnämnden. Aklagaren begärde vidare den häktades hänvisande till Rönnebergs, Onsjö och Harjagers häradsrätt för rannsakning för inom dessa härader begångna brott. Utslag avkunnas den 13 oktober.

En bilman med två liv på sitt samvete. Den bil, som på söndagsnatten välte vid Sanna utanför Karlskrona, varvid löjtnant Arnström dödades, fördes av disponent Erik A. Svensson, vilken vid olyckan själv blev så illa skadad att han nu vårdas på Karlskrona lasarätt.

Det har tyvärr visat sig, att disponenten Svensson ej för första gången genom överdådig framfart varit vållande till annans död. För endast ett par månader sedan hade han nämligen av Amerikanska gummiaktiebolaget, där han då var anställd, sänts till Linköpingstrakten i och för någon leverans. S. begav sig därvid ut på en nattlig bilfärd, enligt vad hans förutvarande chef, direktör O. Lindquist i Gummiaktiebolaget meddelat, och körde därvid så vårdslöst, att bilen i Nyköpingstrakten kastades helt om i våldsam fart. Passagerarna, däribland två damer från Linköping, kastades ur, och en av dem, köpmannen Svenell, skadades så svårt, att han på Nyköpings lasarätt avled av skadorna.

För övrigt har S. gjort sig känd såsom en hänsynslös och vårdslös förare, och det har väckt allmän förvåning inom bilmannakretsar, att hans körkort ej blivit honom fråntaget. S. har aldrig kört på några tävlingar, och ej på något sätt ansågs han som någon särskilt skicklig förare, snarare motsatsen.

Två välbärgade drängar. Långt ner i Småland finns det en präst. Prästen har en arrendator. Arrendatorn har två drängar och de drängarna äro föremål för hela traktens odelade intrasse. Inte för att de äro särskilt ovanliga människor. De äro gamla båda två, gamla, gråhåriga och krokryggiga. Inte äro de några snillen häller. Tvärtom. Drängstugan, som de ligga i är inte bättre än andra drängstugor.

Men se, drängarna ha pängar. Och drängar med pängar växa just inte på träd. För några år sedan fick Nils, den ene drängen, ärva en gård. Men han var redan gammal. Inte kunde han börja sköta en gård nu inte, det var för sent. August, kamraten, tyckte det var ynkligt.

— Gå här som dräng och ha egen gård! brummade August, det skulle då aldrig jag.

Men några månader därefter bar det sig inte bättre än att August också fick ärva. Det var en okänd släkting i Amerika, som lämnade efter sig några hundratusen.

Ja, vad skulle August nu ta sig till?

— Vad skall en gammal gubbe göra med så mycket pängar?? Det kunde ha varit om jag fått en gård.

Nu gå gubbarna där fortfarande som drängar. Gården är utarrenderad och amerikaarvet står på banken och blir större och större. Och gubbarna ha det inte bättre än andra människor, tvärtom, skriver Vårt Land och Folk.

Handeln följer flaggan.

Erfarenheten har alltmer bekräftat detta engelska slagords sanning, vilket alltmer ingått också i svenskt medvetande. Det stora hål i vår handelsflotta på omkring 300,000 ton, som U-båtar och andra krigets besvärligheter slogo, har redan mer än ersatts. Det ser nästan ut, som om den svenska sjöfarten efter kriget skulle stått sig jämförelsevis bäst här i Norden. Den ett tag mycket svåra tyska konkurrensen på sjön — vilken t. o. m. gjorde att en del svenska och andra skandinaviska båtar "inackorderades" hos tyska rederifirmor och samtidigt gingo under tysk flagg — har genom valutakrisen i likhet med den övriga tyska dumpingkonkurrensen numera förlorat sin udd. Samtidigt har det förvånansvärt livliga nybygget på de tyska varven avstannat. —

Då kriget mot alla beräkningar drog allt längre ut på tiden och fraktvinsterna i samma mån stego till en en dittills aldrig nådd höjd, föllo många rederier för frestelsen att, trots de orimliga kostnaderna, lägga ner största delen av vinsten och ibland ändå mer i nytt tonnage, därtill även stimulerade av de ovan antydda fartygsförlusterna. När så freden äntligen kom och med den om något år ett våldsamt bakslag, stod man där med sina nybyggnadskontrakt, slutna till högkonjunkturens priser. Ett av Göteborgs största rederier, som vid krigets början hade ungefär ett tiotal båtar i sjön, disponerade sålunda vid dess slut nära ett sjuttiotal, flertalet nybyggda eller köpta till undantagspriser. Trots bruttovinster, ett par år stigande till ett trettiotal miljoner eller därutöver, kunde bolaget nu icke klara sig utan ett dussin miljoner friska pengar i första taget, vartill sedan kommo betydande skatterestriktionsmedel. Härvid är dock att märka att staten lade beslag på ända till 60 % av den bokförda vinsten, som, när allt kom till allt, understundom befanns mera vara en vinst på papperet än i verkligheten. Flertalet svenska rederier synas dock, oaktat de abnorma krigsskatterna, rett sig jämförelsevis bra, några få t. o. m. utomordentligt bra. Detta förklarar det relativt goda skick, vari svensk sjöfart nu befinner sig. —

Den revolution inom sjöfartens teknik och fart, som ägt rum under och efter kriget, är i alla händelser mer genomgripande än förskjutningen inom ekonomin. Det är givetvis icke den slutliga övergången från segel till ånga, som åsyftas, utan övergången från ångdrift till motordrift. Fördelarne med motordriften äro många och stora. Till den större billigheten och hastigheten få läggas ökad lastkapacitet, större aktionsradie utan bränsleförnyelse, lättare skötsel och större snygghet. Det första svenska rederi, som lade sig till med motorbåtar, var Stockholmsrederiet Nordstjärnan för dess sydamerikanska trade och det första varv i Norden, som byggde motorbåtar, var Burmeister & Wain i Helsingör. Nu excellerar Götaverken i Göteborg i detta fartygsbygge, vilket underlättas genom dess nya flytdocka, den största i Norden. Götaverken har t. o. m. i stark tävlan fått en stor beställning på motortonnage från Amerika.

Den andra revolutionen inom sjöfarten är liniefartens utvidgning på trampfartens bekostnad. Linjebåtarna gå, som ock namnet antyder, på bestämda linjer eller trader under det att trampbåtarna i likhet med örnarne samlas där åtelen är, gå dit där tillfällig frakt erbjuder sig. Regelbundheten i linjebåtarnes fart är naturligtvis en fördel för godsavsändaren, även om den skulle köpas något dyrare. När rederiet åter inarbetat en trade, ofta med dryga kostnader, finner det med sin fördel att uppehålla densamma även under en lågkonjunktur, som den nuvarande med ringa överskott eller t. o. m. ren förlust. Svenska linjebåtar plöja nu alla hav. Största trafiken ombesörjes av de Broströmska linjerna på Ostasien med Indien, Nordamerika och Mexiko. Götaverken och Eriksbergsvarvet tillhöra de Broströmska bolagen. Hade vi under kriget icke haft tillgång till de präktiga Broströmska oceanfartygen, hade vi nästan måst undvara så viktiga varor som ris, te, sojabönor, jute m. m. och vårt trä, trämassa, tändstickor, papper, primusköк etc. skulle ha gått miste om en stor marknad. —

På sätt och vis märkligast av de Broströmska linjerna är dock Sverige—Amerikalinjen, den yngsta av dem. Danmark hade sedan långt tillbaka och Norge redan åtskilliga år före kriget sina egna Amerikalinjer, med vilka de svenska utvandrare, som icke gingo med tyska eller engelska linjer, "krossade" Atlanten. Nu gå de allesammans och därtill en stor del av finnarne jämte polacker, ester, letter m. fl. med de svenska båtarna, medan trafiken på de danska båtarna skall i betänklig grad avtagit. Också ha Svenska Amerikalinjens båtar vunnit ett stadgat rykte för bekvämlighet, trevnad, gott kök och en i allo reel behandling. En nyhet på denna trade, vilken ådragit sig stort intrasse även i utlandet, är beställandet för Svenska Amerikalinjen av motorfartyget Gripsholm. Detta fartyg om 17,000 reg. ton, 23,000 deplacement ton, blir icke allenast det största i sitt slag och ett av de elegantaste på den stora Newyorktraden, det skall även utrustas med motorer av en ny typ, varav man väntar sig mycket. Man kan göra sig en föreställning om vår oceanfarts starka utveckling sedan sekelets början enbart av den uppgiften att de Broströmska rederierna och Transatlantic vardera ha i sjön inemot ett fyrtiotal stora båtar, medan antalet båtar tillhöriga Svenska Lloyd övergår femtiotalet. Härtill komma flera livskraftiga, välskötta mindre rederier, varom den magnifika uppvisningen på Göteborgsutställningen vittnade.

En förf. i N. D. A. har räknat ut att 7 ledande svenska rederier under 1919—22 hade en medelnettovinst av 34,4 milj. kr., motsvarande 6,9 % av nominalkapitalet. Då bankernas räntabilitet blott var 3 %, var denna således icke ens hälften så stor, medan industri- och handelskapitalet lämnade en vinst av icke fullt 3 %. Emissionsbolagen däremot gåvo ren förlust.

Det var ju icke så länge sedan de engelska Wilsonbåtarna, på samma gång de besörjde största delen av Englandstrafiken, togo våra utvandrare över Nordsjön till de engelska Atlantlinjerna. Också ansågs Göteborgstraden för den stora Wilsonlinjens guldgruva under mer än en generation. Alla försök att bryta dess envälde strandade. Nu är det för länge sedan gjort, förnämligast av Svenska Lloyd. Men ännu dyrare för nationen blev saknaden av de stora, nu inarbetade oceanlinjerna. Allra största delen av den svenska utrikeshandeln, såväl export som import, ombesörjdes av främmande firmor och fartyg, huvudsakligen hemmahörande i London och Hamburg. Det är icke nog med att ofantliga belopp på detta sätt gingo ur svenska och in i främmande fickor. Dessa belopp, utan vilkas intjänande vår handelsbalans skulle vara passiv och vår valuta icke kunna hållas i pari, gå årligen löst på 2—300 milj. kr. Svenska varor på främmande kölar blevo i främmande hamnar ofta sålda som engelska, men framför allt som tyska varor, förutom det att de utländska firmorna på resp. platser i regeln gynnade sitt eget lands ofta med oss konkurrerande produkter. Det är därför bokstavligen sannt att handeln följer flaggan åt. På senare tid har intet land så påfallande illustrerat riktigheten i denna sats som Tyskland, vars handel sedan sekelskiftet växte i kapp med dess flotta tills kriget kom. Men så är det också sant att tysk industri och handel, för att inte tala om staten, omhuldade sin sjöfart på allt sätt i enlighet med kejsar Wilhelms paroll att Tysklands framtid ligger på havet. Visserligen har insikten om svensk sjöfarts betydelse för svenskt näringsliv under och efter kriget alltmer trängt igenom, men ännu ser det ut, som om den sanna förståelsen och det levande intrasset för de svenska färgerna på sjön icke kommit till sin fulla rätt.

V. S—n.

88,000 personer

ha skriftligen i en petition till Kungl. Maj:t intygat, att Lazarol och Lazarin äro ett par utmärkta antiseptica och läkemedel.

Har Ni tänkt på, vad detta betyder? — Det måste betyda, att för alla dessa människor Lazarol och Lazarin visat sig vara till sann nytta och hjälp; att de verkligen besitta de egenskaper, som göra dem oumbärliga vid sårbehandling: förmåga att hastigt kunna läka sår och lindra smärtor. — Och det är dessa egenskaper, som allt framgent skola giva Lazarol och Lazarin deras bestämda plats i varje välordnat hem.

Lazarol och Lazarin

"Läka sår och lindra smärtor".

1818

Fullmaktslagen har antagits.

Starkare majoritet än väntat. Stinnes röstade för lagen.

BERLIN, lördag. Riksdagen har vid plenum i dag på middagen antagit fullmaktslagen. Beslutet fattades med 316 röster. Nejröster avgåvos av 24 medlemmar, under det att 24 medlemmar avhöllo sig från att rösta. Närvarande voro således 347 medlemmar.

De tysk-nationella och kommunisterna lämnade salen redan före omröstningen. Bajerska folkpartiet stannade kvar i salen och röstade nej. Oppositionen inom socialdemokratiska fraktionen kvarstannade såvitt man kunde iakttaga, mangrannt. Av tyska folkpartiet voro även Stinnes och de övriga industrirepresentanterna närvarande och röstade för lagen.

Ännu kort före riksdagens plenum på middagen rådde fullständig ovisshet om utgången av omröstningen och flera medlemmar av regeringspartierna bedömde situationen ganska pessimistiskt.

Dyrtidstilläggen för statens befattningshavare.

Siffran för levnadskostnadsökningen satt till 77.

K. m:t har i fredagens konselj beslutat fastställa det tal, som skall anses motsvara levnadskostnadernas stegring sedan 1914 till siffran 77. Beslutet innebär att dyrtidstilläggen för oreglerade befattningshavare i statens tjänst skall utgå med 38 proc. och för reglerade befattningar med 20 proc. För f. d. befattningshavare med oreglerade pensioner skall dyrtidstillägget utgå med 38 proc. och för f. d. med reglerade pensioner med 22 proc. För änkor och barn efter oreglerade befattningshavare skall pensionen utgå med 38 proc. och efter reglerade befattningshavare med 25 proc.

Den nya liberala ledaren.

Häradshövding Eliel Löfgren,

som valts till ordförande i det nya liberala partiets verkställande utskott.

Det nya liberala partiet

bygger sin organisation dels på lokala föreningar, inom de olika andrakammarvalkretsarna så långt möjligt sammanslutna i valkretsförbund, dels på till partiet direkt anslutna medlemmar, vilka till partiets huvudbyrå inbetala en årlig avgift. Även till valkretsförbunden, vilka till en början kunna ersättas av interimistiska valkretskomitéer e. d., kunna intrasserade personer inom resp. valkretsar direkt ansluta sig. Sådan direkt anslutning till valkretsförbundet torde företrädesvis komma till användning från orter, där lokalavdelningar ännu icke bildats.

Avgiftsbestämmelserna äro i huvudsak desamma som i den gamla frisinnade landsföreningen. Till partiet (huvudbyrån) direkt ansluten medlem betalar en årlig avgift, frivilligt lämpad efter hans villkor, dock minst 5 kr.

Det liberala partiet skall sammanträda till ordinarie landsmöte vartannat år, nämligen de år, då ordinarie val till Andra kammaren eller landstingen äga rum, alltså 1924, 1926 o. s. v. Det kan dock av sitt verkställande utskott sammankallas till extra landsmöte, när anledning därtill gives.

Ordinarie landsmöte väljer dels det ovannämnda verkställande utskottet, som består av 15 medlemmar och utgör partiets egentliga styrelse, dels tio ledamöter jämte suppleanter i ett partiets förtroenderåd. Detta förtroenderåd, som i överensstämmelse med sin benämning närmast är en institution av rådgivande karaktär, består för övrigt av en representant från varje andrakammarvalkrets, vald av respektive valkretsorganisation, och kommer alltså att i sinom tid bestå av inalles ett 40-tal medlemmar.

De tio landsmötesrepresentanterna i förtroenderådet väljas oberoende av boningsort. Med den avses dels att ge förtroenderådet en önskvärd kärna av politisk erfarenhet och auktoritet — vid det nyss förrättade valet företrädda i de allmänt kända och uppskattade "riksnamn" som då insattes i rådet — dels att ge det en fylligare besättning ur synpunkter, som enbart genom valkretsarnas representantval måhända icke skulle bli så tillgodosedda som önskvärt vore. Detta är förklaringen till att det kvinnliga elementet blivit så relativt talrikt representerat som skett genom det konstituerande mötets val.

Beslutanderätten vid landsmöte utövas, utom av partiets verkställande utskott och förtroenderåd, av ombud, enligt vissa fastställda grunder valda av partimedlemmarna inom de olika valkretsarna. Varje till partiets direkt anslutet medlem äger emellertid yttranderätt vid landsmötet. Motionsrätt till landsmötet äger en var partimedlem.

Det nya liberala partiet söker ej strid.

Vid en diskussion i fredags kväll i Stockholms frisinnade ungdomsförening om det nya liberala partiet uppträdde bl. a. partiets ordförande häradshövding Eliel Löfgren. Han framhöll därvid bl. a., att det nya partiet ej kommer att upptaga någon strid med det frisinnade partiet. Från det nya förbundet kommer ingen stridshandske att kastas, utan i stället skall sökas samarbete och samling så långt möjligt för återhämtning från de uppslitande partistriderna. I nykterhetsfrågan kommer upplysningsarbete att bedrivas, och i övrigt komma de liberala åskådningarna att rent sakligt förfäktas. Beträffande försvarsfrågan ville tal. ej medgiva att någon förskjutning åt höger skett, såsom någon velat framhålla. Det har icke skett någon dragning varken åt höger eller vänster, vilket icke häller varit av nöden påkallat då ställningen nu icke är sådan som 1914, och även i försvarsrevisionen har man ju varit ense om att söka få försvaret så bra som möjligt utan att vålla alltför mycken ovilja. Så länge vi se det nödvändigt att hålla ett försvar så måste vi ej gräla angående anslag, utan lägga det på ett sätt, som medför möjligaste kostnadsminskning.

Hr Edén lämnar ej riksdagen.

Sv. D. har vänt sig till landshövding Edén själv för att höra, huru pass verkliga Sv. M:s uppgifter om hans avsikt att lämna riksdagen kunde vara. Svaret blev att Svenska Morgonbladets funderingar få stå för tidningens egen räkning. Landshövding Edén hade ännu icke ens haft anledning att ta upp frågan till övervägande.

En tidningsanekdot som får rättsligt efterspel.

Landshövdingen väcker tryckfrihetsåtal.

Landshövding Ringstrand i Umeå har på förfrågan av Sv M. meddelat, att han tänker väcka åtal för ärekränkning mot Norrländska Social-Demokraten för en artikel, vari uppgives, att landshövdingen inkognito vid ett besök i Suorva skulle ha slagit sig i slang med ett lag anläggningsarbetare och därvid låtit bjuda sig på hembränt brännvin.

Landshövdingen förklarade, att han rest uppför Luleälv mellan Porjus och Suorva. Så långt är historien riktig. Det övriga är en ren lögn. Varför han icke genast dementerade uppgiften berodde på att han tänkt stämma tidningen.

*

Historien har som en anekdot berättats av så gott som hela prässen, men väl icke återgivits eller fattats annat än som en anekdot, på vars sanningsenlighet man à priori icke fick eller kunde lita.

Heja, Heja!

Pix läskar och stimulerar. Den hjälper spelaren att hålla farten matchen ut och åskådaren att icke förtröttas i hejaropen.

Ingen sport utan PIX!

Säg ej nej åt extra förtjänst!

Endast på några kvällar kan Ni förtjäna 100 kr. extra till Jul genom att samla abonnenter å *Julstämning.*

GRATIS! Rekvirera å denna kupong! Porto i öppet kuvert 5 öre.

Åhlén & Åkerlunds Förlag, Stockholm (Julstämnings förlag)

Sänd gratis och portofritt agentvillkor och prover å JULSTÄMNING och övriga jultidningar.

Namn: ....

Bostad: ....

Postadress: ....

Kontroll n:r

8760 t

Storindustrien i det besatta Tyskland.

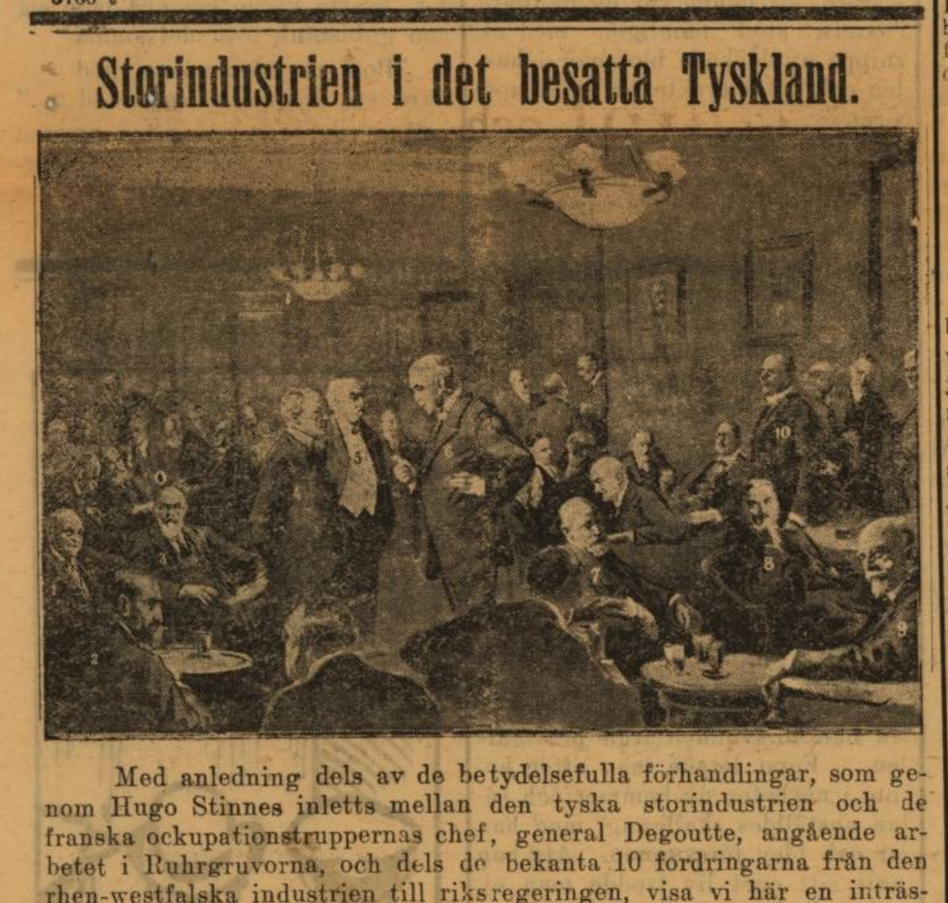

Med anledning dels av de betydelsefulla förhandlingar, som genom Hugo Stinnes inletts mellan den tyska storindustrien och de franska ockupationstruppernas chef, general Degoutte, angående arbetet i Ruhrgruvorna, och dels de bekanta 10 fordringarna från den rhen-westfalska industrien till riksregeringen, visa vi här en intrassant bild från ett samkväm i industriklubben i Düsseldorf, vilken var en samlingspunkt för ledarna av den nyssnämnda industrien.

N:r 1 är August Thyssen, den tyska industriens främste man och fader till den kände ledaren för det passiva motståndet i Ruhr, Fritz Thyssen; n:r 2 Hugo Stinnes; 3 geheimerådet E. Kirdorf; 4 d:r G. Krupp von Bohlen und Halbach, den av den franska krigsrätten till mångårigt fängelse dömde ledaren av Kruppverken; 5 ingenjör W. Beumer; 6 överborgmästare W. Marx, klubbens dåvarande ordförande; 7 kommerserådet F. Springorum; 8 generaldirektör A. Vögler; 9 geheimebyggnadsrådet W. Beukenberg; och 10 kommerserådet Max Trinkaus.

Även de sparsamma böra dricka Mazettis närande och stärkande Ögon-Cacao emedan därav endast går för 2 à 3 öre till en kopp kraftig cacao

4018 t

Togal TABLETTER

verka snabbt och säkert vid

Huvudvärk, Gikt, Reumatism | Nervsmärtor, Ischias, Förkylning

Togaltabletterna stilla akuta smärtor omedelbart, varjämte de starkt utskilja urinsyran ur kroppen och gå sålunda till själva roten av det onda. Det är dessa egenskaper, utan skadliga biverkningar, som gjort Togal så populärt såväl bland läkare som allmänhet. Togaltabletterna finnas å alla apotek.

EKSTRÖMS "JÄSTMJÖL"

ÖREBRO KEM.-TEKN. FABRIK

GRUNDAD 1855.

2547 t

Moderna modeuppvisningar i huvudstaden.

— Stockholmsbrev till denna tidn. —

Stockholmskan har på de senaste åren fått en extra trevlighet varje höst och vår — precis som damerna i de stora ländernas huvudstäder. Det är de regelbundet återkommande mannekänguppvisningarne — sköna damer, som iklädda det nyaste modets påhitt demonstrera dem för huvudstadens kvinnliga "överklass". Varje firma, som är mån om sitt anseende, har lagt sig till med denna kontinentala form av modeuppvisning, vadan alltså de fruar och fröknar i Stockholm, som själva disponera över sin tid, ha förfärligt mycket att "hinna med" i oktober och april.

Då ha de stora koffertarne kommit från Paris och Wien — och även Berlin — och då gäller det för fina och fåfänga damer att ila från den ena mannekänguppvisningen till den andra, för att få "på detta numera vanliga lilla sätt" erfara hur den eleganta kvinnan skall vara klädd.

Det går i högsta grad elegant till på dessa nu så moderna uppvisningar. Stockholmskan själv infinner sig i sin allra bästa förmiddagsstass — korrekt promenaddräkt "a trois pieces" (i tre delar), vita handskar och en liten enkel klockhatt samt den oundvikliga lilla mårdboan om halsen — och begär akten under övlig ritual. D. v. s. hon läppjar på sitt te och knaprar på småsaker till "musiken av små violiner", allt under det de näst underskona varelser sväva förbi i mer eller mindre hänförande och dyrbara modeskapelser. Mannekängerna äro alla smärta och slanka — en liten rund och trind mannekängflicka är otänkbar — så att de exponerade kläderna skola komma till sin fulla rätt. Dessutom ha flickorna så att säga var och en sin lilla specialitet. En är som skapt att visa de grandiosa aftontoaletterna med tillhörande lyxpälsar, en annan tar sig bäst ut i en korrekt promenaddräkt och en tredje slutligen är som gjord för "stilklänningar" eller utsökt vackra mellanklänningar.

Och den sysslolösa stockholmskan ser andäktigt på — — —

I en kommande artikel skall signaturen skriva om själva det nya modet för hösten och hur det praktiseras i den för sin oomtvistliga elegans kända världen i huvudstaden.

Stockholmska.

Stora förskingringar från kreatursförsäkring.

Ombudsman förskingrar 112,000 kr.

Styrelsen för Skånska lantmännens ömsesidiga kreatursförsäkringsförening anmälde på torsdagen till åtal föreningens ombudsman Otto Berg för förskingring av betydande belopp.

Berg blev samma dag anhållen, och vid det förhör, som anställdes med honom, har han erkänt, att han tillgripit minst 112,000 kr. av föreningens medel. De tillgripna pängarna har han använt på spekulationer.

Revision pågår och man fruktar, att förskingringarna röra sig om ännu större belopp.

Berg är född 1878 och har under ett 10:tal år varit anställd i föreningens tjänst.

Trollhättekraften blir billigare.

Vattenfallsstyrelsens länge bebådade utredning om sänkning av krafttaxorna för landsbygden har nu framlagts i skrivelse på torsdagen till kommunikationsministern. Vattenfallsstyrelsen föreslår efter utredning en särskild rabattaxa för distributionsföretagen, vilken är avsedd att gälla under femårsperioden 1923—27.

Vattenfallsstyrelsen har genom detta förslag helt och hållet omlagt sin beräkningsgrund i det att kraften ej längre enbart betalas efter förbrukning, utan den rabatterade avgiften skall utgöras av, dels en bygdenätsavgift, vars storlek dock ännu ej preciserats, men som sannolikt kommer att något understiga 3 kr. pr andel, och dels en energiavgift av 350 kr. pr kw. och år för tomgångsenergien samt 7 öre pr kmh. för därutöver uttagen energi. I vissa fall kommer styrelsen emellertid att, med bibehållande av denna energiavgift, även debitera bygdenätsavgiften med ledning av den maximalt uttagna effekten. I sådana fall kommer bygdenätsavgiften att utgå med en fast årlig avgift av 500 kr. pr företag samt 80 à 90 kr. pr maximalt uttagen kw. och år.

Genom denna förändrade beräkningsgrund komma emellertid icke de existerande kontrakten att upphävas, utan kommer 1923 års rabattaxa att tillämpas vid sidan av kontraktet. Sålunda ämnar styrelsen fortfarande uträkna den kontraktsenliga avgiften, och om den så uträknade avgiften visar sig vara lägre än enligt rabattaxan, så kommer man att debitera den kontraktsenliga avgiften.

Rabattaxan är så uträknad, att de företag, vilka nått en sådan utveckling, att deras kontraktsenliga avgift är större än styrelsens självkostnad för kraften, komma att befrias från den del av avgiften, som överskjuter självkostnaden. Med den förbrukning, som förelåg år 1922, skulle, om denna taxa hade tillämpats, ungefär hälften av alla distributionsföretag erhålla sänkta avgifter och rabatten skulle ha blivit omkring 260,000 kr. Man räknar dock med, att redan med innevarande års förbrukning få lämna en rabatt av 300,000 kr., som sedermera kommer att ökas med cirka 50,000 kr. pr år.

†

Sara Lisa Pettersson.

Om himlens eviga sabbatsår
de klämtande klockor buda,
då skogar, berg och de minsta snår
i höstens färgprakt sig skruda.
Ett stoft nu sänkes i gravens famn,
till stilla och drömlös vila,
en längtande själ till fridens hamn
på dödens budskap fått ila.

Ej höves klagan uppå din grav,
din smärtas dag är förliden,
så trött du nedlagt din vandringsstav
och slutat den sista striden.
Din fallna hydda i dödens bo
nu slumrar uti förbidan,
din ande dväljes i stilla ro
långt borta från sorg och kvidan.

Du prövat växlande ödens lag,
ej undgick du tidens möda,
ditt modershjärta vid strävsam dag
fick ofta i tårar blöda.
Nu fjärran, skild ifrån sorg och nöd,
från stridernas kamp och vaka,
så glad du gått i en stilla död
och längtar ej hit tillbaka.

Farväl, sov lugnt uti fädrens grav
tills Jesu röst skall dig kalla.
Ett tack för allt vad din levnad gav,
ett sista tack från oss alla!
Det frö här sås i förgänglig dräkt,
bevattnat av tårars flöden,
får liv vid uppståndelsens morgonväkt
och nås aldrig mer av döden.

J. E. Nordenwahl.

Hemma och Borta.

— Månadsrevy för denna tidn. —

I den gamla goda tidens almanacka betitlades september höstmånad. Vari vi till alla delar instämma år 1923. Varjämte vi ock skulle kunna kalla den rägnmånad eller skurmånad, i anledning av dess förehavande under 20 dagar av sin tillvaro, i det den då flitigt skurade jorden, åtminstone den fläck vi bebo. Om denna därav blev skinande och blank, blir en senare fråga.

Av månadens övriga dagar bjödo några en smula solsken. Tillgången på detta slags guld var dock så knapp, att det inte varade två dar i sträck. Och folk sa' då, att det ser ut, som om det vore slut med de gyllene dagarna på jorden. Och man känner sig hårt frestad, att ge folk rätt häri.

I rägn kom månaden till oss, och i dis och väta gick den hädan, lämnande lantmännen och annat förståndigt folk i djupa tankar sänkta.

— — —

September hade i förenämnda tid sina bemärkelsedagar. Den 1 troddes förutsäga hela månadens väderlek. Dagen hette Egidius uppkallad efter en mäktig lärd biskop i Frankrike. Såsom vädret var den dagen, så skulle det i det hela taget bli månaden ut. Vilket just slog in denna gång.

Vidare väntades sträng vinter, om löven föllo av i början av september. Vilket de inte gjorde nu, vadan vi ej behöva ängslas för att några 25 eller 30 grader äro i antågande. Den 1 och 18 voro för övrigt Tycho Brahedagar, d. v. s. kritiska dagar av 1:sta ordningen. Den 8 kallades Mormessa, alltsedan i katolska tiden den dagen firades såsom jungfru Marias — Guds moders födelsedag. Den 14 kallades korsmessa och högtidlighölls, såsom förövrigt alla s. k. messodagar, med en kyrkofäst.

Den gamla visdomsboken Bondepraktikan anger bl. a., att september är en lämplig månad för åderlåtning. Det visar, att det var i gammal god tid, den boken blev till. Ty numera sker åderlåtning varenda månad, men allra mäst när krono- och kommunalskatterna ska' betalas, auktionsskulder och kvartalshyra erläggas och den förfallna växeln betalas. Vidare är det nyttigt, står det, att äta örter och frukt samt dricka must och får- och getmjölk. Ja, ät frukt nu, den som kan! Sådan mat får man allt lysa i kyrkorna efter detta år. Men vad musten angår, finnes sådan att få, av olika slag, allteftersom man röstade ja eller nej vid motboksvoteringen för ett par år sedan.

— — —

Den övermåttan myckna vätan denna höst har ställt jordbrukarnas tålamod, förtänksamhet och övriga goda egenskaper på svåra prov.

Det är visst och sannt, att bondens tålamod prövas skäligen starkt även under normala väderleksår. Myndigheter och styrelser och överhet av alla slag, alltifrån kontrollstyrelsen och dess kung såsom den överste och ner till fjärdingsmannen och drängen såsom de närmaste, samverka alla i rörande endräkt att hålla jordbrukarens tålamod i spänn, huru världen än vänder sig.

Men i år har väderleken konstrat sig så underligt, att bonden stått över given av bekymmer inför allt det omak och alla de svårigheter, den vållat honom.

Den s. k. väderleken är en underlig herre och synnerligen svår att komma underfund med och känna.

Det kan väl sägas utan överdrift, att den varit föremål för människornas iakttagelser och studium, högas och lågas, lärdas och olärdas, fattigas och rikas, så länge detta ädla släkte trampat jorden. Och väderleksprofeter med och utan professors och doktors titel — exempelvis professor Falb, doktor Ekholm och Bondepraktikan — ha uppstått och sagt sig känna väderleken ända ut i fingertopparna.

Jo, pyttsan, häller! Efter allt att döma synes denne herre vara lika svår att lära känna som en själv. Och då så... är det inte underligt, att den spelar oss spratt alltemellanåt.

— — —

I september plägar rågen och vetet bäddas ner i den välredda mullen, så där före den 10:de allra hälst, om det inte skett redan förut.

Min gode granne framhåller på tal om rågsådd, att hans far alltid hade till regel att så rågen omkring den 20 augusti. Och han fick för det mästa mycket bra råg, säger han. Den kunde i milda höstar växa för ymnigt, men då lät han fåren beta den. Och när vintern kom, var den så bra rotad, att den klarade sig bra till vårens inträde.

Det är ett bra sätt att söka få höstsäden sådd i god tid. Just med hänsyn till sistnämnda omständighet. Om undersökning gjordes, skulle det nog bli veterligt, att många fler höstsädesfält få klen gröda till följd av för sen än till följd av för tidig sådd. Det vore ju vittnesbörd nog till förmån för tidig sådd.

I år har denna sådd tyvärr haft att räkna med så vidriga väderleksförhållanden, att den i de flästa fall är ogjord allt härtilldag. De som hade det väl förspänt i fråga om redseln av trädet och kunde skaffa sig utsäde och därjämte passade på en sparsamt yppad möjlighet att verkställa sådd, ha också lyckats få den gjord. "Det var närapå som att stjäla sig till'et", säga de. I alla fall äro dessa "lyckliga ostar" nu föremål för de andras stilla avundsjuka och — beundran.

— — —

Den hittillsvarande väderleken under årets skörde- och bärgningstid har ådagalagt, att den gamla bärgningsmetoden att sätta säden i travar eller stukor egentligen icke skulle få förekomma. Den borde liksom de gamla träpinneharvarna och träaxlavagnarna förvisas till museerna, att där vittna för besökarna, huru tokigt folk betedde sig i sädesbärgningen förr i tiden, innan bättre bärgningsmetoder blivit kända.

Det är odisputabelt, att en mycket stor del av landets skörd, i förevarande fall sädesskörd, blir förstörd i större eller mindre grad till följd av olämpliga bärgningsmetoder. En av dessa är just det ovannämnda gamla sättet att ställa upp säden i travar. Vad detta har för risk, blir tyvärr alltför mycket erfarot och känt.

— — —

Den bästa hittills uppfunna bärgningsmetoden är otvivelaktigt att "störa säden". Lantbrukare, som försökt olika metoder, ge i regeln denna företrädet. Utom det, att den ger största möjliga säkerhet för bästa möjliga bärgning av säden, kommer därtill, att den är mycket enkel att utföra och kräver enkelt material — endast väsade störar eller "stavrar", som väschöten säger. Det behöves, förstår sig, ett tillräckligt antal sådana. Men för den mindre lantbrukaren blir detta antal icke så särdeles stort. I alla händelser kan han erhålla det på minst kännbart sätt genom successivt anskaffande av stör eller "stavor". Dessa förvaras sedan, efter bärgningen, under tak och kunna så vara användbara under många år.

De som i år använt sig av denna bärgningsmetod, ge den, liksom den alltid fått, de allra bästa vitsord. Medels den ha de fått och få sin säd bärgad i ganska gott skick, under det travsättarna få sin förstörd av vätan.

Andra metoder ha också framhållits såsom fördelaktiga, t. ex. hässjning på Kalltorpshässja, slånhässja, Värmlandshässja och, såsom nyhet för året, Ostadhässja o. s. v. Men alla äro de besvärligare att utföra och ta för den skull mera tid i anspråk — något som är att fästa vikt vid — samt kräva omständigare materiel än störmetoden. Varför denna, som sagt, torde i det hela vara den bästa att reflektera på och praktisera.

— — —

Bostadsbekymren fördystrade månaden före flyttningsdagen för många familjefäder och d:o medlemmar, även i vårt län. För att nu icke tala om huru det var i detta hänseende i många av rikets städer.

Det är ett tidstecken, nog så beaktansvärt, denna bostadsnöd, särdeles i vårt land!

Här har inte rått brist på byggnadsmaterialier. Trävaror finnas och tegel och övrigt, som behöves för att bygga och inreda tusentals boningshus. Och arbetarne, som gått sysslolösa och gärna behöft komma i arbete — byggnadsverksamheten griper vitt omkring och föranleder arbete och rörelse i en mångfald andra verksamhetsgrenar — voro många. Och bostadsnöden blev skriande och stegade anspråksfull och envis in i stadsfullmäktiges sessionssalar och i riksdagens kamrar och slog sig vingabred och pockande ner vid råd- och anslagsbordet och krävde sina miljoner. Och höjde hyrorna upp i skyn.

All denna galenskap och ykedom som följd av tyranniet inom de s. k. byggnadsarbetarnas fackförening! Vilket förbjöd medlemmarna att arbeta för skälig pänning och ställde i beredskap allehanda trakasserier och förföljelse mot arbetsvilliga.

Det är ju en utmärkt illustration till förträffligheten av "driftsråd" vid och demokratisering av ekonomiska företag. Säkerligen komme verkligheten att driva ganska uppenbart med driftsråden. Såsom den för övrigt gjort och gör i det jordiska himmelriket Ryssland eller Bolsjevikien.

— — —

Spritkonsumtionen skall ha nedgått så väldans mycket. Påstår kontrollstyrelsen.

Det kan den komma med, därför att den är en styrelse och sålunda inte är i stånd att kunna kontrollera och prefotera mera än endels. Eljes hade den inte påstått något sådant som att spritkonsumtionen i vårt land nedgått till 26 milj. liter i fjol från 46 milj. liter 1919. Ty den hade då jämte de hederliga svenska litrarna ställt fram på bordet även de tusen gångor tusen tyska och övriga utländska hitsmugglade spritdunkarna, som under de senaste åren tillflutit spritfloden i vårt land. Ty den hitsmugglade spritmängden har varit större och är kanske fortfarande större än vad folk i allmänhet och styrelsor i synnerhet föreställt sig.

Det var bara detta, som vi ville ha sagt. För att inte nå'n ska komma och chikanera oss med att inte svensken kan supa ungefär lika bra nu som förut, om han också inte vinkar med litern inför kontrollstyrelsen utan tar fram den ur gömmorna utom- och inomhus.

— — —

En ny istid kommer hitåt, säger någon väderleksexpert.

Ja, visserligen är det så kallt i världen numera, rysligt kallt! Och kärleken går husvill omkring och huttrar och fryser, utestängd i den kalla världen. Och ändå frusnare lär han bli. Ty i detta hänseende har det kommit en istid.

Men istid i fråga om väderlek och klimat befara vi inte. Det är sålunda alls icke skäl i att tappa kuraget inför rägntårar och mulen himmel. Den klarnar nog och låter solen stråla fram i glans och glädje på nytt.

Men när blir det sol i människovärlden, enkannerligen i det sönderslagna Europas?...

Bagateller.

Hat...

Han var kemist.

Han såg upp från tidningen och lät blicken fara över rummets väggar. Slutligen stannade hans blick på mig.

Nu ha fransmännen skjutit en oskyldig tysk igen. Var tror du, att detta skall sluta. Förstår man inte, att det måste bli ett hat, som sträcker sig allt intill tredje och fjärde led. Fransmännen komma en dag att få sona för sina brott! Jag är kemist, och jag förstår tillräckligt mycket för att begripa, att det blir kemien, som avgör framtidens krig. Du ska inte tro, att det blir undervattensbåtarna under havets ytor eller flygskeppen över himlens moln, som bestämma, vem som skall bli segraren. Nej du, det blir den, som har de skickligase kemisterna.

Jag är rädd, fortsatte min vän, för att det är just tyskarna, som kunna den konsten bäst. De hade redan före kriget tack vare sin kemi blivit mästarna på färgämnen. Kriget visade dem såsom mästare i användningen av giftiga gaser. Framtidens kemister komma att gå mycket längre. Tänk du, när man har upptäckt ett gift, av vilket man med några få gram kan förgifta en hel flod eller en hel sjö. De av hat glödande tyskarna kunna då kanske en dag skicka ut en man till varje sjö, varje flod, varje källa i hela Frankrike, och på ett givet klockslag förgiftas vattnet. Då har Frankrike skrivit sin egen dödsdom.

Min vän satt åter tyst en stund.

Men detta vore ju något förfärligt, fortsatte han. Tyskarna segrade, men västerlandets undergång vore given. Det blevo inte bara ett folk, som dog. Det blev två, det blev alla vita i Europa. Förstår man inte, att man måste sluta att hata. Europa måste vara trött på hat!

Eller kanske vi kemister en gång komma så långt, att vi kunna förgifta hela luften. Då vinden stryker över ett land, blanda vi upp den med gas. Du vet, att vi redan nu kunna framställa dimma. Du känner dessa dimbildare. En av dem exploderade i Köpenhamn för åtskillig tid sedan. Detta är bara början. Men redan nu kunna vi gömma hela flottor i dimma och moln. Nästa steg blir att dränka hela länder i dödande gaser.

Det går dithän, att antingen måste människorna sluta att hata och därmed sluta att kriga, eller också skola de kriga, men med ett krig, som tillintetgör allt levande, om inte på vår jord så dock på vår världsdel. Då skola kineser och japaner en gång komma, peka från sina flygskepp på en öde plats av vår jord och säga: där låg en gång Europa!

Manke.

En biltur i Göta älvdal till Kungälv och Göteborg.

— Resebrev till Elfsb. Läns Tidn. —

I Kungälv.

Vi lirka sakteliga fram på stadsgatan.

Kalle P. är fortfarande cicerон.

— Det där huset vi togo förbi här borta, det med sina urgröpta trappstenar, är spritförsäljningsstället, säger han. Folkets röst påstår, att nämnda trappstenar bara legat tio år där och på denna korta tid blivit så nötta, av allt det svartväskiga folk som gått in och ut där. Det är naturligtvis en svart lögn. Men att trafiken genom nämnda husets dörr är förbluffande stor, ansåg sig Kalle P. kunna bedyra.

— Längst den långa gatan, som på sina båda sidor rymmer hela staden, har andlig och världslig överhet och makt fått tak över huvudet och kurbitser att söka svalka under, då det understundom blir hett i staden.

En underbar trädgård.

I solväggen, som Fontinbergets branta sluttning mot söder bildar, trivas såväl inhemska som flerahanda utländska växter utmärkt väl. Fruktträden ha här betingelser för en god tillvaro. Och när vårens och sommarens värme bjuder dem veckla ut sina blommors prakt, då är denna "solvägg" allt ifrån öster och till väster en prunkande "blomsterrabatt" av betagande fägring.

Som exempel på de gynnsamma villkor, som här äro för handen för en hel del nogräknade växter, kan nämnas att valnötsträd och vinranka stundom bära mogna frukter ute i det fria i trädgård härstädes. Så har skett i kontraktsprosten Bergfelts idylliska anläggning.

En underbar trädgård är ännu mera den, som anlagts och äges av häradshövding M. Bäärnhielm. Den lärde lagmannen har en stark klockarekärlek till Floras döttrar och föraktar häller icke Pomonas. Under sin långa vistelse härstädes har han under de från lagläseriet lediga timmarna påtat och plantat ute i sin trädgård och omsider gjort den till en av det så sevärda Kungälvs förnämsta sevärdheter.

Som exempel på vad man här kan få förnöja ögat och sinnet med, må anföras att trädgården i fråga inrymmer c:a *ett tusen olika arter av blommande växter,* inhemska och utländska.

Kalle P. erinrar sig plötsligt, då vi framme vid torget sitta ansikte mot ansikte med den berömda gästgivaregården, att han glömt att äta frukost denna dag, varför han inte skulle ha nånting emot en sådan nu.

Alltså göra vi halt här och förära "Gästis" ett besök, till ömsesidig belåtenhet. Vi ha gammal angenäm erfarenhet härifrån och den förstärkes ytterligare nu.

Gammalt och fornt vid torget.

Vid torgets västra sida ligger bl. a. rådhuset. Det har "ålderns patina" över sig, ty det är i det nogaste lika gammalt som Kungälv, efter utseendet att döma. Den vördnadsvärda byggnaden är svankryggig av år och kameral och annan visdom, som tyngt dess salar under tidernas lopp. Och fastän "rå'stôva" med sina fönster tittar lite snett på oss, då vi se lite närmare på den och i den. Uppför en smal och krokig trappa med nötta "steg" kryssa vi upp i 2:dra våningens lilla förstuga. Här stanna vi med hattarna djupt avtagna. Ty här stå vi inför stadens höga och fruktansvärda ämbetsverk och rätt. För att Herkules inte ska ta miste om rätta vägen, har han här tre skyltar att gå efter, å vilka står skrivet: 1) "Stadsingenjören och registerföraren", 2) "Stadskameraren och stadsfiskalskontoret", 3) "Rådhusrätten".

Som vi för dagen ej ha behov av vare sig ingenjör eller fiskal ej häller vilja ha med rätten att göra, avtåga vi i gåsmarsch utför trappan, där vi vördnadsfullt möta en, av Kungälvs kända välmåga skinande och belåten, ämbetsman. Som alls inte ser farlig ut.

Snett emot rådhuset ligger kyrkan. Fastän staden har berget inpå knutarna, är kyrkan dock ej byggd av sten utan av trä. Den är byggd 1679, i korsform och är försedd med torn. Utantill är det gamla templet nog så enkelt och anspråkslöst. Så mycket mera överraskad blir man av den vackra och rika inre utrustningen, såväl målningarna som den sällsynt fina skulpturen. För att icke också nämna de praktfulla ljusstakarna på altaret, som äro ett krigsbyte från Prag under 30-åriga kriget, de fem malmljuskronorna, varav den äldsta och största, skänkt av Kort Andersen och hans hustru Kerstin Nilsdotter 1630, i sin tid hängt i den under örlighets dagar nedskjutna kyrkan å fästningsholmen, och vidare det praktfulla Rehbinderska vapnet, förärat kyrkan av den siste guvernören å Bohus slott, friherre H. J. Rehbinder, † 1734. M. m.

Orgelverket har i sommar undergått tillökning och renovering, utförd av firman J. Magnusson, Göteborg, varigenom den kommit att bli en av vårt lands bästa landsortsorgelverk.

(Forts.)

Människokroppens penningvärde

har blivit en aktuell fråga i Förenta staterna genom arbetarnas kompensationslag och värdesättningen varierar högst betydligt i de olika staterna. Styrelsen för National Industrial Conference har därför sett sig nödsakad att inforдра en rapport, som sedan skall tjäna som basis vid lösningen av denna fråga, vilken berör miljoner arbetare. Det är emellertid icke endast själva värdesumman som varierar i de olika staterna utan även den anatomiska klassifieringen. I Alabama t. ex. räknas handen ända upp till armbågen men i Colorado endast till handleden. I några stater räknas foten endast till ankeln men i Alabama upp till knät. Newyork har satt gränsen "någonstädes mellan knäet och ankeln".

Värdet av lemmarna har i staten Newyork blivit beräknat sålunda: handen 4,494,43 dollars, armen 5,747,04, foten 3,776 och benet 5,104,96 dollars. Ett öga värderas till 2,357,76 dollars.

England underhandlar separat med Tyskland.

Åtgärden tros underlätta uppgörelsen med Frankrike.

Enligt telegram från Berlin har den engelske ambassadören meddelat tyska regeringen att engelska kabinettet är berett att separat underhandla med Tyskland om återupptagandet av arbetet i de av engelsmännen ockuperade distrikten. Detta för Tyskland utomordentligt viktiga steg anses stärka Tysklands ställning gent emot Frankrike och underlätta en uppgörelse med Poincaré.

Europas invånareantal efter kriget.

En tillbakagång på cirka 25 miljoner sedan år 1914.

Sedan de europeiska staterna nu efter kriget äntligen fått sina gränser fastställda har man i de enskilda länderna låtit företaga folkräkningar för att kunna göra jämförelser med invånarantalet 1914. Därvid har framkommit att Europas folkmängd gått tillbaka med icke mindre än 25 miljoner. Invånareantalet var nämligen 1914 467,5 miljoner mot endast 442 miljoner ur.

De enskilda europeiska staterna ha nu ungefär följande befolkningssiffror:

Ryssland (europeiska)	93,135,000
Tyskland	59,183,000
England	44,318,000
Frankrike	39,402,000
Italien	38,836,000
Polen	27,169,000
Spanien	21,303,000
Rumänien	16,262,000
Tjeckoslovakiet	12,602,000
Jugoslavien	12,017,000
Ungern	7,946,000
Belgien	7,462,000
Holland	6,865,000
Österrike	6,428,000
Portugal	6,399,000
Sverige	5,954,000
Grekland	5,152,000
Bulgarien	4,861,000
Schweiz	3,880,000
Finland	3,403,000
Danmark	3,289,000
Irland	3,216,000
Norge	2,650,000
Lithauen	2,546,000
Lettland	1,864,000
Turkiet (europeiska)	1,500,000
Estland	1,109,000
Albanien	890,000
Danzig	356,000
Luxemburg	264,000
Island	95,000
Fiume	65,000
Monaco	23,000
Lichtenstein	11,000
Andorra	5,000

Härtill kommer dessutom Saarområdet, som styres av en kommission under Folkförbundets överhöghet. Detta område har en areal av 1,900 kvkm. med 357,000 invånare.

Brev från Lekåsa.

— Till Elfsb. Läns Tidn. —

Under den gångna sommaren har

Lekåsa kyrka

undergått en ganska omfattande reparation i det att nytt innertak och nytt golv blivit inlagt, varjämte bänkarne, som varit trånga och obekväma, förändrats till en mera rymlig och bekväm fason. Därjämte har sidogångar anordnats och korsgången utdragits över hela kyrkan. Taket och bänkarne har därjämte nymålats, vadan det rymliga templet nu framträder tilltalande och vackert till sitt inre. Då kyrkan förra söndagen åter öppnades för gudstjänst, blev det en högtidsdag för församlingen. Kontraktsprosten Andrée höll från altaret ett vackert tal med text ur 1 Mose bok 28 kap. 16 och 17 v. och förklarade Lekåsa kyrka återinvigd för sitt ändamål.

Härefter vidtog högmässa med nattvardsgång, varvid skriftetalet hölls av pastor Lidell och predikan av komm. Lawenius N. Vånga. Altartjänsten utfördes av prosten Andrée och pastor Lawenius, varvid den sistnämnde sjöng antifonierna.

Initiativet till den nu utförda reparationen har tagits av Lekåsa syförening, som i flera år arbetat och avsatt medel till kyrkan och kunde nu överlämna över 2,000 kr. till kyrkokassan. Reparationen i sin helhet belöper sig på c:a 5,000 kr.

Överklagat kyrkostämmobeslut.

Vid extra kyrkostämma den 17 sistl. augusti beslöts bl. a. att för byggande av småskola upptaga ett lån å 5,000 kr. att amortera å 10 år och att övriga erforderliga medel skola uttaxeras.

A en tidigare stämma var beslutat att upptaga ett lån å 10,000 kr.

Klaganden stöder sig på att fråga om lånets storlek icke fanns å stämmokungörelsen upptagen och yrkar på dess upphävande.

Brev från östra och mellersta Kulling.

— Till Elfsb. Läns Tidn. —

Den svåra stormen

under den gångna veckan har åstadkommit stor skada på den säd som antingen avtagen eller stående på rot befann sig ute på fälten. Stormen tröskade nämligen ur en stor mängd av den mäst kärnfulla säden, och å somliga ställen ligga formligen stora högar av säd på den uppblötta marken. Och då nu förut det envisa rägnet tagit sin goda del, och stormen nu också tagit sitt, så förstå vi att det blir ej mycket till sist som lantmännen få in under tak av sin gröda i detta så egendomliga och för dem så mödosamma och bekymmersfulla år. Fälten erbjuda en tröstlös anblick med vattensamlingar här och där, sönderblåsta sädestravar, av rägnet nedslagen liggsäd, eller av stormen urtröskad sådan. Särskilt å den klibbiga lerjorden verkar det hela mer än bedrövligt.

Potatisupptagningen

bedrives nu på allvar överallt även på surare jord, ty man väntar ej något bättre beträffande väderleken under denna skördeperiod. På den torraste sandjorden är potatisen bra, men huruvida dess hållbarhet blir så stor, är tvivel underkastat. Med all säkerhet blir ej den potatis hållbar som i år vuxit på lerjord.

Höstplöjningen

pågår likaledes överallt. Och särskilt är det klövervallarna som nu gå lätt att plöja. Stubbåkrarna äro dels för sura för plöjning och dels stå ännu säden kvar på dessa, antingen oavtagen eller i travar. Och därav kommer säkert följden, att mänget fält får ligga oplöjt tills nästa vår. Dock kan ju en mycket blid och frostfri efterhöst och förvinter bidraga till ett uppbättrande av förhållandena.

Lantmännens underhållsplikt av landsvägarna,

som alltid är en tung och svår pålaga mitt i all annan höstbrådska, verkar i år särskilt betungande på grund av allt efterblivet och försenat höstarbete vid jordbruket. Därtill kommer även att vägarna somligstädes av det ideliga rägnandet och den starka biltrafiken detta år blivit i miserabelt skick och tarvar en mer än vanligt grundlig reparation, vilket också vederbörande vid den första i år företagna vägsynen påpekat. Men lantmännen anse därför att den eljest svåra pålagan i år blir dubbelt tung, då den nu i stället, under för dem i år så ytterst svåra skördeförhållanden, hade bort göras lättare än vanligt. Och något överseende med bristerna detta år kunde ju vara rätt och skäligt.

Och man får ju dock medge, fast det visst inte bleve billigare, att vägunderhållet bleve en smula mer rättvist fördelat, om vägkassan övertoge detsamma. Och möjligen kunde vägarna bli bättre.

Telefonledningen från Remmenedal,

där ny växelstation upprättats, håller nu på att uppföras, och de stora, tunga lastbilarna, som frakta stolpar m. m. äro nog ej riktigt tjänliga för landsvägarna, och bidraga säkert till det ovan antydda försvårandet av vägunderhållet.

Fruktskörden

i dessa trakter har i år blivit synnerligen klen. Och endast i vissa undantag har man fått se äpplen och päron i trädgårdarna. Rotfrukter och grönsaker, särskilt morötter, har slagit bättre ut och i allmänhet givit god skörd.

Brev från Ale härad.

— Till Elfsb. Läns Tidn. —

Rägn, storm och högvatten.

Det snart sagt ideliga rägnandet har hållit i ända till skrivande stund. En lång rägnperiod! Vi kunna säga, att den tog sin början den 16 juli. Och vi ha nu mitten av oktober! Det blir tre månader. Och de för överflödsrägn minst lämpliga på hela året, möjligen med undantag för vårtiden.

Det är inte att undra på att sädens mognad har blivit fördröjd, och att havreåkrar ännu finnas, som varken äro mäjade eller ens mogna.

Och det är inte att undra på om en hel del säd ännu står obärgad på sina gärden. Den kom efter sin tid i fråga om mognaden. Och sedan... ja, det vet vi bäst, som har fått gå och kulka och kava i mullvällingen och försöka mäja emellan skurarna. Det har gått sakta och med en förklarlig suckan.

Inte bättre har det blivit, när vi väl fått säden i band. Det har trutit torka, och vi ha riktigt fått stå på lur för att passa på, när det blivit en kort möjlighet att få in någon säd, så passa fri från väta den nu varit. Riktigt torr kan man knappast säga, att den nått upp till.

Stormen i den gångna veckan bjöd ju till att svepa bort vatten från säd och mark, men rätt som det var blandade skurar, strida skurar, sig i följe med den, och då blev den till föga nytta.

Summan av det myckna rägnandet denna långa tid ser man emellertid nu i det höga vatenståndet i sjöar och alla slags vattendrag, små och stora, och i källor och brunnar. För att icke nämna lågt liggande åkerområden, särdeles potatis- och rotfruktsfårer, där vattnet står och skiner i väntan på att hinna få rinna bort eller avdunsta.

Bärsäsongen

är slut för detta år. Lingonplockningen har hindrats mycket av rägnet, varjämte bären i större eller mindre grad tagit skada av vätan. Det har fördenskull blivit ett långt klenare resultat av bärskörden detta år, än vad det blivit, om väderleken varit gynnsam.

Vad

frukten i trädgårdarna

beträffar är det inte mycket att säga om den, enär den är så osedvanligt ringa i år. Bara det bör framhållas, att den lilla frukt, som finnes, må man noga tillvaratага. Även om det är äpplen och kanske även päron, som man annars inte anser värd att bry sig om, bör man nu ta till godo. De bli bra att ha "fram på månaderna", om de också nu äro beska eller "pillsura". Och för man till sta'n för avsalu, gå de åt som snö i solsken, ty sta'borna ä' inte sig lika nu mot i fjol, när de stå ansikte mot ansikte med en äppellåda eller äppelkorg. Då vände de den andra ändan till, ifall inte äpplena sågo ut som om de vuxit i paradiset eller om en begärde 10—15 öre litern för dem. Men nu nappa de om dem, betala högt pris för dem och tacka och krusa till.

Sådden av höstsäd

vållar allt fortfarande många bekymmer. Det är sent att verkställa sådan nu. Här i trakterna är det en del, som ha lyckats få råg och vete i jorden, t. o. m. i något så när god tid, men det är mindretalet. Den uppkomna brodden är vacker och torde komma att "valla sig" bra, om väderleken blir mild under senhösten. — Nu är trädesjorden blöt och omöjlig att beträda med dragare och redskap, så att någon sådd under närmaste dagarna kan det inte bli fråga om, även därest torr väderlek skulle inträffa.

Sådana "streck i räkningen" vålla oss icke ringa bekymmer, inte bara för tillfället utan även för månader framåt. Eftersom utebliven höstsådd har sin givna följd i utebliven höstsädesskörd påföljande år.

"Summa summarum" för en bonde,

han må vara stor eller liten, detta år är sålunda, att skördeförhållanden och konjunkturer samverka till att göra livet surt för honom. Säden blir inte givande i fråga om betalningen för den. Ty ger den än något i skäppan, så blir kvaliteten dålig och för så'n vara kan man inte få bra betalt. Även om sädespriserna voro något så när bra. Men vad en bonde kan ha att sälja nu för tiden står i lågt pris. Spädgrisarna får en vraka bort för åttondedelen eller tiondedelen av vad en fick för dem för ett par tre år sedan. Nötkreatur och hästar ha sjunkit svårt i pris. Mjölken torkar in betänkligt till följd av dåligt bete och kall och våt väderlek och betalas därjämte rätt lågt. — Men vi få väl dock hoppas på bättre tider, och att det inte dröjer för länge, innan de komma.

Ske alltså!

Familjnotiser.

SJUTTIO ÅR fyllde i onsdags lantbrukaren *And. Gustav Svantesson,* Stenunga Spånggården, Hudene. I tidlig morgonstund blev S. uppvaktad av en deputation, som till fästföremålet överlämnade en finare pendyl, samt den silverkryckade käppen med inskription, vilstol, blommor m. m. Senare inbjöd hr och fru S. de uppvaktande jämte släkt och vänor, över ett 50-tal, på supé i sitt trevna hem, där allt var arrangerat för att bereda gästerna en angenäm sammanvaro. Tal för födelsedagsbarnet höllos, även versifierade, minnande om den tid som gått och med önskan om en ljus och sorgfri levnadshöst. S. har under några år vistats i U. S. A. Återkommen övertog han fädernegården och har å densamma nedlagt mycket arbete för densammas förbättring.

FEMTIO ÅR fyllde den 8 dennes f. lantbrukaren *Axel Svensson* i Klockaregården, Hudene. Tidigt på morgonen blev han väckt med sång, utförd av Hudene sångkör under ledning av magister B. Lundell. Senare gav hr S. supé för ett större antal inbjudna, därvid tal höllos och presenter överlämnades. Så erhöll hrr S. en finare pendyl, vilstol m. m. Aftonen förlöt under animerad stämning.

— *50 år* fyllde i fredags hr *O. V. Olsson,* Herrenäs, Årtemark. Hr O. är en ovanligt mångsidig och driftig affärsman, vilken genom sin redbarhet i mycket hög grad tillvunnit sig allmänhetens förtroende. Han äger sedan många år tillbaka charkuteri o. affär i Bengtsfors, driver skogsaffärer och på hans initiativ, och med honom som störste aktieägare, bildades i vintras ett bolag, som nu övertagit driften vid Bengtsfors sågverk. Han är ock livligt intrasserad kommunalman.

Jubilaren uppvaktades med presenter, blommor och telegram i mängd. Flera större subskriberade gåvor överlämnades bl. a. kapplöpningskärra, ett duss. äkta silverskedar och en kristallbål. Högtidsdagen firades på lördag med ett äkta storkalas, vartill över 200 personer inbjudits.

DÖDSFALL. En vida känd gränsbygdshandlande *A. H. Vigen* i Kornsjö har avlidit i en ålder av nära 62 år. Han var känd som framstående affärsman, särskilt i gränstrakten, och var mycket anlitad i kommunala värv, där han i mer än 25 år tagit livlig del och var under en lång följd av år ordförande i Idd herredsstyre.

12 st. begagnade

Kakelugnar,

flata, runda, 6 skift med och utan band, 2 st. Bolinderspisar med kopparcistern till salu.

Alb. Jakobsson, Alingsås.

4044

Döde.

Att
Gud den högste i dag behagat
hädankalla min ömt älskade make
och vår gode uppoffrande fader
Hemmansägaren

Karl Svensson

i en ålder av nära 75 år, djupt sörjd och i ljusaste minne bevarad av mig, barn och barnbarn, övriga släktingar och många vänner, är det vår smärtsamma plikt härmed tillkännagiva.

Grönäs pr Alfhem den 11 okt. 1923.

Augusta Svensson.

Barnen.

O, vila nu stilla, du make så huld, sov sött i din grav, dyre fader. I livet du var för oss mer värd än guld, i hemmet du stod vid dess roder. Du styrde, du ställde, du ville oss väl, du älskat oss alla av hela din själ, och därför välsignat ditt minne, i himlen vi åter dig finne.

4031

Att min älskade maka,
vår kära mamma

Milda Natalia

i tron på sin Frälsare lämnat oss och ingått i den eviga vilan i dag i en ålder av 36 år, 4 mån., 20 dagar, djupt sörjd och i tacksamt minne bevarad av oss, åldrig fader, syskon, svärsyskon, släkt och många vänner, är vår smärtsamma plikt tillkännagiva.

Lena Nordgård d. 14 okt. 1923.

Hilmer Andersson.

Per. Sven. Lilla Svea.

4039

Doktor Hjördis Campbell,

t. f. provinsialläkare i *Herrljunga* till den 15 okt., därefter mottagning i *Fristad.* 4030

Hemsjö Skytteförening

tävlar om vandringshornet och statens priser söndagen den 21 okt. 1923 med början kl. 9 fm. Anmälningstiden utgår kl. 10.30 fm.

4036 STYRELSEN.

Dans

anordnar Gendalens skytteförening i sin paviljong söndagen den 21 dennes kl. 6 em.

4042

Ett hjärtevarmt tack

till släkt och vänner som på min 70-årsdag hedrat mig med uppvaktning, dyrbara presenter, blommor och telegram.

Spånggården, Hudene den 10 okt. 1923.

4037 A. G. Svantesson.

Kungörelse.

Syneförrättning enl. vattenlagen för upptagande av avloppsdike genom och från ägor till hemmanen Skattegården, Västergården och Prästgården i Asklanda socken, kyrkoherdebostället Kvinnestads stom, från Smedsgården avsöndrade lägenheten Brännebacken samt Ahnet Bossgården i Kvinnestads socken av Älvsborgs län kommer att handläggas vid sammanträde hos lantbrukaren Aug. Persson i Asklanda fredagen den 16 innestundande november kl. 10 fm., vilket kungöres till kännedom för dem, som hava egen eller annans rätt att bevaka vid denna förrättning. Vid sammanträdet kommer styrelseval att äga rum.

Karlstad den 11 oktober 1923.

Klas Westling,

4041 Statens lantbruksingenjör.

Lantbrevbärare

sökes för en linje Torrskog—Gummenäs—Ramsbyn—Båtviken—Alsbyn—Breviken—Brätnäs—Kyrkehögen—Botten—Kölen—Kesenacken—Torrskog f. o. m. den tidpunkt, som framdeles kan komma att bestämmas. Anbud förväntas senast den 25 oktober 1923. Vidare besked lämnas i kungörelse och kontraktsformulär å postanstalten i Torrskog.

Bengtsfors den 15 okt. 1923.

4040 Postmästaren.

Lärarebefattningen

vid Loo fortsättningsskola inom Långareds församling skall sökas hos Skolrådet, adr: Långared, (Älvsborgs län) senast den 15 nästa nov. Lärarebefattningen som tillsättes med 4 månaders ömsesidig uppsägning, kan sökas av manlig eller kvinnlig lärare. Lästiden är 6 veckor från första söckendag i januari. Skolan är av allmänna typen. Lön enl. lag.

Långared den 12 okt. 1923.

Ad. Hwartner,

4032 Skolr:s ordf.

En jungfru

får den 1 nov. eller ev. senare en synnerligen förmånlig och välavlönad plats å vacker lantegendom i Eggvena. Helst bör sökande vara från landet. Svar till Egendomsaffären, Tel. 78, Vårgårda. 4033

Sömmerskor.

Maskin- och handsömmerskor erhålla genast stadigvarande arbete hos

Alingsås Barnkonfektion.

Tel 102. 4043

Nykter och ordentlig

dräng

får plats 1 nov. hos

Aron Andersson,

4029 Fagrabo, Vårgårda.

Ved,

1:ma björk-, 7 kr. kbm. Annan ved bortsumpas billigt. Beställ för vintern.

Backa, Rölanda i okt. 1923.

4035 A. L. Andersson.

Höstsäsongens nyheter

i Dam- och Barnhattar, mössor o. pälsvaror inkomna.

Lösa skinn.

Sorghattar ständigt på lager.

Betty Svedins Eftr.,

VÅRGÅRDA.

OBS.! Affären är flyttad till huset invid Posten mitt emot järnvägsstationen.

4034

P-E1a-1128

Välkommen, världens unga vår.

Nu rider vårens unge prins
så muntert över landen.
I blicken lyser branden
av all den fröjd som ej kan dö,
och vart den muntre springarn når
det bryter lös: nu är det vår!
Nu susar över land och sjö
en fläkt av skaparanden.

Igen! Det ljöd ur mullens sköt,
och stålet klang från plogar.
Igen! Från alla skogar
det susade: Igen, igen.
Igen, igen! Och isen bröt
sin boja och i bäckar flöt,
och smekande drog vinden hän
utöver fält och skogar.

Och var den gångarns gyllne sko
sjöng livet i de tröga —
slog blomman upp sitt öga,
och fåglaskaran sprang i sky
och källan kvällde under bro
och gäddan spratt i vassens ro
och flickan drog med sång från by,
att sig i solen löga.

Välkommen, världens unga vår,
igen till tysta lunden!
Nu blåna alla sunden. —
Det susar uti varje sinn
av fläkten, som kring världen går:
välkommen åter, prins av Vår,
som rider stolt i världen in
med segerns smil kring munnen.

Från Brända tomten till Tre Liljors plan.

— Stockholmsbrev till denna tidn. —

Sveriges två största städer bli säkerligen mycket trevliga i midsommar, Göteborg har ju sin utställning. Och Stockholm har sin stadshusinvigning. Som lär skola bli något noch nie dagewesenes. Samtidigt firas ju 400-årsminnet av Gustav Vasas intåg i huvudstaden, och det skall ske med — jazz! Ja, den ärade läsaren må väl spärra upp ögonen och tänka: nu skämtar korrespondenten. Men det likar sig verkligen till, att 400-årsminnet av befrielseverkets fullbordande kommer att högtidlighållas med allmän jazz på torgen.

Och vad är väl naturligare än att Gustav Vasas intåg i Stockholm midsommarafton 1523 firas med melodien "Och så kommer där en gosse, med byxan som en rakkniv vass, mockakänger har han på's'e — —"!

Det är esteten Carl G. Laurin, som kommit upp med den sköna tanken. Han har uttryckligen påpekat, att det inte är meningen att ställa till med någon uppvisning av nationaldanser, utan folket självt skall dansa på torgen som det brukar dansa i vardagslag — och då blir det ju jazz.

Lurins förslag har *naturligtvis* som allt tokigt i denna förtjusande dåraktiga tid, vunnit stor anslutning. Nämn något riktigt urbota galet, som nite går i huvudstaden! Farhågorna för oordningar har exempelvis Skansens styresman d:r Upmark tillbakavisat med hänvisning hur bra det går att uppehålla ordningen på Skansen. Det var nu ett högst olyckligt exempel. Det har med förlov sagt, varit litet klent med ordningen just på Skansen vid större folkfäster. Valborgsmässorna ha just inte haft det bästa rykte. Skandalerna för något år sedan där även den s. k. bildade ungdomen utmärkte sig, ha ännu inte fallit ur minnet hos andra, om också hos hr Upmark.

Priset i tokeri tar emellertid den store skulptören Milles, vilken blivit ett nationens orakel, sedan han gjort ett monument, som aldrig kommer upp utan står och sover i Bergmans konstgjuteri. Hr Milles vill nämligen absolut att man skall servera de lyckliga stockholmarne *helstekta oxar* under pauserna mellan "Old man jazz" och "Kom följ med mig i kväll till den gula paviljongen". Man behöver inte vara ett nöt för att verkligen bli förskräckt inför denna galenskap. Det är nämligen så, att det *finns* folk både inom och utom stadens regering som verkligen ta saken på allvar. Och 56,000 krisch stå till förfogande ur stadskassan för nöjet, om så skulle behövas.

Vi äro nu en gång inte så gemytliga som Söderns folk och komma aldrig att lära oss att dansa på gatan med gott humör — d. v. s. på nykter kaluf. Det hela kommer att sluta med slagsmål och polisattacker. Och i stället för den så vackert framhållna "förbrödringen samhällsklasserna emellan" kommer hela det påvisbara resultatet att bli — kraftigare kopparslagare än vanligt dagen efter,

Det kan framhållas i förbigående att sista gången en dylik "folkfäst" med bespisning och dans avhölls i Stockholm — det var vid Gustaf Adolfs födelse — kostade det ett 100-tal dödade och massor av lemlästade.

Vad kunna inte hrr esteter hitta på allt!

*

De moderna kulturfenomenen bli allt fler. Nu ha vi fått en verklig boxarneger hit. Vid ankomsten till Centralstationen hyllades han av något hundratal stockholmare, emedan han varit nog vänlig att vilja komma hit och slå oss på truten. Av en stor del av vår manliga ungdom anses denna händelse troligen intressantare än Gustav Vasaminnet, ja, t. o. m. än jazz. Boxarprässen med dess råa språk går som smör i Stockholm. Varenda "grabb" vet namnet på både in- och utländska boxarbusar och svänger sig vilt med fackuttrycken, både "knockout" (uttalas gärna "knäckut") och "fight" (uttalas mäst "fickt"), och innan pojkarne fått byxor ha de reda på vad "groggy" är. Onekligen sött!

Nu får man ju inte här i staden slå halft ihjäl varandra offentligen. Vad gör man då? Jo, saken är ytterst enkel — man har bildat en "klubb", som det är mycket lätt för slagsmålsintresserade att komma in i, och medlemmarne kunna naturligtvis inte nekas att klå upp varandra — eller njuta av när andra klå upp varandra — så mycket de vilja. Även om det sker aldrig så öppet på Cirkus och negrerna och de andra busarne hacka på varandra till råbiff. Ty de tusentals åskådarne äro ett "slutet sällskap", inga entrébiljetter ha betalats och "my home is my castle" sa engelsmannen.

Så lätt drar man ordningsmakten vid näsan. Hur länge det skall gå är en annan fråga.

Slåss ett par professionella slagskämpar inför hela världens blickar på Cirkus, trots förbud, så kan icke ordningsmakten ingripa. Men slåss ett par stadsgårdsgentlemen i en portgång, å blir det sinkabirium och dryga böter, eventuellt Svartsjö.

Det är nämligen differens på åtskillnad!

Gaius.

Med en liten flicka.

(Efter danskan.)

En liten hand så mjuk och fin
sig smyger längtansfullt i min,
av iver känns den spritta.
Och när jag skådar ned på skrå,
jag ser två ögon himmelsblå,
som lustigt uppåt titta.

I sakta mak och lugnt vi två
en lång och grundlig rundel gå
att se hur våren nalkas:
hur det blir ungt och friskt och nytt
i spåren av allt grått, som flytt,
hur solen ler och skalkas.

Och liten tös på fyra år —
hon hoppar mera än hon går,
hon gör mig tusen frågor:
om allt i himmel och på jord,
om sol i syd och moln i nord,
om havets vind och vågor.

Som nu — en ljus och solig dag —
hon ser så mycket mer än jag,
och hon kan gott betyga:
hur längs den gråa, öde stig
hon hör och ser hur blommor sig
upp genom mullen smyga.

Så ger hon till ett skrik ibland
och rycker häftigt i min hand:
"nä titta bara, titta!"
Hon ler åt allt och ingenting,
och huvu't det snor runtomkring
och alla lemmar spritta.

Hon gör mig nästan lite lam,
min lilla unga, ystra dam,
med sina vilda svängar...
I hennes hjärta våren spänt,
som på ett kostbart instrument,
en massa nya strängar.

Citoyen.

Hemmets spalt.

— För denna tidning. —

Grönsallad.

Man behöver icke vara vegetarian för att bli glad, då man på torgen återser den första unga inhemska salladen. Just på våren längtar man ju även av kulinariska skäl efter den förra grönskan. Så mycket som förr i världen, då vi ännu icke hela vintern kunde påräkna utländska grönsaker, betyder den väl icke längre, men ändå!

Vår vanliga grönsallad, med det botaniska namnet lactuca, är så gammal, att man icke känner till dess ursprungliga hemort eller ålder. Så mycket är dock säkert, att redan de gamla romarna kände och värderade den. Ty redan Plinius omnämner flera slags ätbara lactucæ, fastän man icke vet, om det här är fråga om vår grönsallad. Utom denna sallad använde romarna också varjehanda andra örter, tillagade som sallad, och av dem lärde gallierna sig konsten, som de under seklernas lopp förstodo att utveckla och förfina så, att fransmännen ännu ha rykte om sig att vara verkliga konstnärer i fråga om tillredning av sallad, liksom man även i Frankrike använder denna rätt mer än i något annat land.

Och just i fråga om sallad beror så mycket på tillredningen och förberedelserna; ty fastän bladen naturligtvis måste vara absolut rentvättade, förlora de dock mycket av sin fina arom, om man vattnar dem för länge. Salladen bör rensas omsorgsfullt, dock utan att bladen sönderrivas; särskilt hjärtbladen måste vara alldeles hela. Därefter tvättas den fort och utan att prässas ihop i två eller tre olika vatten, varefter den lägges på en sil eller i en servett, som hopläggas löst och skakas vid några gånger. Innan salladen tillredes, böra bladen vara alldeles torra igen. Tillredningssättet är ju olika och beror mycket på tycke och smak. Ett enkelt och mycket omtyckt sätt är följande: De torra salladbladen saltas lätt och skakas eller vändas, så att saltet fördelas finaste olivolja droppas på, bladen blandas åter väl, och till slut tillsättes något ättika eller ännu hällre citronsaft. Enligt den tyske läkaren Lahmann bör salladen endast tillredas med socker och citronsaft, under det andra i stället för olja rekommendera söt eller sur grädde. Men som sagt, dessa variationer äro en smaksak.

Fransmännen blanda ofta grönsalladen med varjehanda pikanta såser, vilka lära uppfunnits av den på 1700-talet berömde "salladkonstnären" d'Albignac. En lidelsefull salladvän var ju den över huvud som finsmakare bekante Ludvig XIV, vilken brukade förtära grönsallad i otroliga mängder till varje skek. Hans salladskål lär ha haft ett handfats omfång.

Vid tillredningen av sallad bör man också komma ihåg, att varje beröring mer stål eller bleckplåt förstör dess fina smak, varför man bör begagna sig av ett bestick av horn, elfenben eller celluloid och endast äta den med silvergaffel. Italienarna lära gå så långt, att de hälst äta salladen med handen.

Att salladen hör till de mäst blodrenande växterna och har en förfriskande, upplivande verkan, är allmänt bekant. Slutligen förtjänar ännu nämnas, att grönsallad tillsammans med hårdkokta ägg icke blott är mycket välsmakande, utan även mycket närande och därför en mycket lämplig vårrätt. Anrättad i kristallskål, är den dessutom en synnerligen vacker prydnad för bordet.

Hudmaskar och finnar.

Hudmaskarna uppstå genom en anhopning av talg i hudens talgkörlar. Prässar man med båda tumnaglarna nerifrån sidorna mot en dylik körtel, tömmes den och talgen visar sig i form av en liten mask med mörkt huvud, d. v. s. damm och smuts, som samlats utanpå. Själva hudmaskarna äro inga parasiter, men gömma ibland på kvalsterdjur, vilka visserligen äro tämligen oskadliga, men som dock, om hudmaskarna icke avlägsnas i rätt tid, lätt kunna åstadkomma inflammation, och så har man de s. k. finnarna.

Dessa uppträda med förkärlek på panna, näsa, kinder, rygg och bröst, där de ibland sprida sig ganska tätt över en större yta. Fastän denna åkomma i allmänhet är ganska ofarlig och utan vidare betydelse för hälsan, är den dock otrevlig, i synnerhet då den för det mästa uppträder i en ålder, då man är ganska olivad för en dylik vanprydnad, som en oren hy ju alltid utgör. Vanligast äro de nämligen hos ungdomar av både könen under utvecklingsåren, men stannar ofta långt däröver och in på trettiotalet. Oftast är det ljushåriga och blodfattiga personer samt folk med förslappad mag- och tarmverksamhet, som lida av den.

För att motverka denna hudåkomma bör man på kvällen tvätta de angripna ställena med ljumt vatten och såpa, varefter de än en gång ingnidas med såpa, som får ligga på till nästa morgon. Efter det man då tvättat bort såpan, kunna de uppmjukade hudmaskarna med lätthet fullständigt urprässas med naglarna. De således rensade hudställena bör därefter ingnidas med vaselin eller något annat rent fett. Är det fråga om finnar, bör man på kvällen tvätta dem med vatten och ichtyoltvål, vars lödder (i stället för såpa) bör ligga på till nästa morgon och först då borttvättas.

Om hudmaskarna alltjämt återkomma, beror det på en allmän dålig ämnesomsättning och då räcker det icke med den lokala behandlingen. Framför allt måste man sörja för en regelbunden matsmältning. Man bör äta mycket frukt, sallad samt grönsaker överhuvud och mindre kött. Varje dag bör man tvätta sig över hela kroppen, antingen kallt eller varmt, vilket man trives bäst med. Hälst bör man bada ett par gånger i veckan och taga så många sol- och luftbad som möjligt. Därtill bör man företaga längre vandringar på söndagar eller andra ledigadagar, varvid genom flera timmars djupandning och motion de skadliga gaserna och andra förbrukade ämnen formligen prässas ut. En dylik rationell behandling kommer hela kroppen till godo och inverkar icke minst förmånligt på de ovannämnda olägenheterna.

Varför kvinnorna bli äldre än männen.

Det är ett gammalt och allmänt bekant faktum, att kvinnorna i genomsnitt uppnå en högre ålder än männen. Detta bekräftas även av livförsäkringsbolagens beräkningar. I åldersgränsen mellan 55 och 60 år dö långt flera män än kvinnor. Detta beror väl först och främst på, att männen under kampen för tillvaron äro utsatta för långt flera och större faror än kvinnorna, vilkas största faror lura i barnsängen. Då den tiden en gång är över, föra de utan tvivel ett i de flästa fall sundare och lugnare liv än männen i samma ålder. De flästa kvinnors livsarbete är ju också avslutat vid 55 års ålder; det återstår icke mycket för dem att göra. Männen däremot äro just vid tilltagande ålder utsatta för ökade krav såväl med avseende på sina kroppsliga som andliga krafter. De ha ju icke blott fortfarande att utföra det arbete, som deras yrke kräver av dem, utan de måste även vara på sin vakt mot de yngres konkurrens, som i kampen om brödstycket ofta ha större utsikter. Så nötas deras krafter fortare än de jämnåriga kvinnornas, vilka, då de icke bortryckas av någon särskild sjukdom, ofta bli mycket gamla.

Som ett statistiskt bevis härför kan anföras, att t. ex. under år 1915 i "Times" förekommo dödsannonser om 854 män och 1,117 kvinnor på åttio år och däröver. Bland dessa funnos sju hundraåringar, samtliga kvinnor.

Till en del kan ju även kvinnornas längre levnad bero på, att de i allmänhet mindre hängiva sig åt bruket av kulturgifterna, som ju sägas medföra eller påskynda åderförkalkning. Å andra sidan äro de ju mera begivna på kaffe, något som väl åtminstone till en del utjämnar förhållandena härvidlag.

Majblomma även bland Amerikas svenskar.

En förening bildad i staden Providence i Rhode Island.

I staden Providence i Rhode Island har bildats en svensk majblommeförening. Dess uppgift är att bland Amerikas 2,500,000 svenskar insamla medel till svenska lungtuberkulossanatoriet i Denver i Colorado. Blomman, som blir blå liksom den svenska, kommer att kosta tio cents.

Åtskilliga lokalföreningar med underkomitéer ha redan anslutit sig till den nya organisationen.

Ångare med 237 personer ombord förolyckad.

Australiska oceanångaren Port Victor, som på trådlös telegraf kallats att hjälpa portugisiske postångaren Mossamedes, vilken strandat vid Kap Frio på Sydvästafrikas kust, fann Mossamedes övergiven. Ingen av passagerarna eller besättningen, tillsammans 237 personer, kunde upptäckas. Port Victor kvarligger ännu och söker efter de saknade. Såväl passagerare som besättning voro övervägande portugiser, däribland 29 kvinnor och 35 barn.

Världen runt.

FINLAND. Finska försvarsministeriet, som anser Sveaborg betydelselös ur militär synpunkt, emedan sådana befästningar överlevat sig själva och att Hälsingfors i händelse av krig skulle förstöras trots varje försvarsförsök från Sveaborg, föreslår dess hamnars, fabriksbyggnaders och torrdockors användning för fredsändamål. För att befordra utvecklingsmöjligheterna i denna riktning föreslås främst en broförbindelse mellan staden och Sveaborg från antingen Brunnsparken för en totalkostnad av 20 miljoner eller från Skatudden för 34 miljoner. En riksdagsproposition härom skall utarbetas.

*

HUNDRAARINGAR PÅ SKRIDSKOR. I Valdros har man, enligt en norsk idrottstidning, haft en skridskotävling med en deltagareklass i åldern 50 till 105 1/2 år. Löpningen avslutades med ett handikap av de äldsta deltagarna — de uppgåvos vara åtskilligt över 100 år vardera — hette Sissle och Ola Pynten och buro nationaldräkter. Dessa kämpade våldsamt om segern, men ålder och andra motigheter gjorde loppet till något, som icke precis var en dans på rosor. Fram kommo de emellertid — banan var 500 meter — och hälsades av publiken med stort jubel, medan musiken spelade Ja, vi elsker.

Men vem som vann fick man inte reda på!

Pärlhalsbandet.

Detektivhistoria av *S. A. Duse.*

(Eftertryck förbjudes.)

— Men varför ingrep ni inte, när ni hörde er jungfru fälla de där orden i telefon? frågade Leo Carring.

— Jag blev alldeles stel av överraskning, sade grosshandlare Plimson. Stina har ju varit i min tjänst i fem år och skött sig mönstergillt. Och när jag om några veckor gifter mig, skulle hon som kokerska följa med mig till mitt nya hem. För övrigt trodde jag först att hon bara talade till sin fästman. Om du kommer precis klockan ett i natt, sade hon, så skall jag öppna porten åt dig. Så var hon tyst ett ögonblick och därpå kom det: Nej, då vid det laget kommer Plimson att sova som en gris, han skall få ett pulver till sitt té.

— När jag hörde detta, blev jag så häpen, att jag höll på att sätta mig på golvet. Och strax efteråt fortsatte hon i telefon: Det kan du vara lugn för. Dyrgripen har han i kassaskåpet. Han anar inte ett dugg, den idioten.

Dessa sista ord satte liv i mig. Jag rusade in i mitt rum, varifrån hon telefonerat. Men hon hade skyndat ut andra vägen och låst dörren efter sig. Och medan jag dumt nog sysselsatte mig med att försöka öppna den, passade hon på att också låsa dörren, genom vilken jag kommit. Jag var alltså inlåst men hade lyckligtvis tillgång till telefonen. Och tack vare den satte jag fart i portvakten och kom så småningom ut. Men då var Stina försvunnen, och med henne en del antika silverpjäser och andra dyrbarheter jag hade i salongen. Det var vid fyratiden i dag, och sedan dess har jag inte sett till henne.

— Ganska naturligt, när hon förstod, att ni måste ha hört vad hon sagt. Men då inser hon också, att ni nu vidtar era åtgärder så att ett inbrottsförsök är dömt att misslyckas. Jag är övertygad om att ni kan sova lugnt i natt. Men för säkerhets skull kan jag skaffa er ett par pålitliga karlar, som vakta ert kassaskåp.

Grosshandlare Plimson tycktes till en början inte vidare nöjd med detta förslag, men det föreföll som om han hade litet svårt att komma fram med sin protest.

— Ett par karlar kan nog vara bra, sade han. Och dem tackar jag för. Men vad förmå de mot riktigt förslagna och listiga skälmar? Den enda man, som kan ge fullkomlig trygghet och skydd mot alla stölder, är ni, herr advokat. Leo Carrings blotta närvaro är en garanti. Skulle inte ni vilja tillbringa natten hos mig? Jag betalar vad ni begär. Kom ihåg, att pärlhalsbandet man tänker stjäla är värt tvåhundratusen svenska kronor. Det är en present till min fästmö på vår första lysningsdag i morgon. Det är därför jag i natt måste ha det hemma hos mig och inte i mitt bankfack.

Leo Carring skakade på huvudet.

— Tyvärr kan jag inte göra er den tjänst ni begär, sade han. Jag har en annan mycket viktig sak att klara upp under natten. Men jag tror ändå att jag kan svara för saken. Utom de två detektiverna ni får att bevaka er skatt kan jag med några civilklädda kriminalkonstaplar låta bevaka ert hus, så att inte en människa kan ta sig ut eller in utan att bli fast. Och mellan en av vaktarna här uppe och en av karlarna på gatan kan det ordnas en liten elektrisk förbindelse, bara en vibrator eller något dylikt, så att den, som eventuellt blir överraskad, kan varna eller tillkalla den andra. Vill ni ha det så?

— Ja, när ni omöjligen kan vara med själv, så är väl detta arrangemang det bästa.

— Gott. Men innan jag nu lämnar er, skulle jag vilja, att vi tillsammans lade in etuiet med pärlhalsbandet i ett paket, som förseglades med våra sigill, och att jag fick kontrollera att det blev ordentligt inlåst i kassaskåpet.

— Det var en utmärkt idé, sade Plimson belåtet. Jag har papper, snöre och lack här. Vi kan göra det genast.

Han tog fram sin skatt ur kassaskåpet. Carring öppnade etuiet och undersökte närmare dess innehåll, ett halsband av sällsynt vackra orientaliska pärlor. Det var säkerligen värt mer än den summa Plimson uppgivit.

— Hur kunde er jungfru veta att ni hade det här hemma? frågade privatdetektiven.

— Jag visade henne det, när jag för en vecka sedan hade köpt det, svarade grosshandlare Plimson. Jag ansåg ju Stina vara en riktig trotjänare, förstår ni. Och i morse talade jag om att jag måste ta hem halsbandet från banken redan i dag, därför att det är söndag i morgon, och då skulle jag överlämna det åt min fästmö.

— Ja, det här visar, att man nu för tiden inte kan lita på någon människa, sade privatdetektiven filosofiskt. Flickan har väl gått och förälskat sig i en förbrytare och är hans lydiga redskap. Men kom nu hit med alla attribut, så att vi få försegla den charmanta lysningspresenten.

Han knäppte igen etuiet med en smäll, Plimson kom fram med papper och snören, och strax därpå hade de båda männen satt sina sigill på paketet.

— Nu vill jag föreslå er en sak, som ger er fullkomlig säkerhet mot alla världens tjuvar, sade privatdetektiven. Och det är att ni överlämnar det här paketet åt mig. I min villa i Lärkstaden har jag ett förvaringsvalv med kassaskåp, betydligt säkrare än ert. Jag skall ge er ett kvitto på depositionen, och jag står naturligtvis personligen risken. I morgon kan ni hämta halsbandet när ni vill.

Märkvärdigt nog var Plimson inte med om detta arrangemang. Han ville ha sin skatt hemma hos sig. Med de säkerhetsåtgärder Carring utlovat skulle han nog komma att känna sig trygg, sade han. Och för övrigt skulle han själv vaka hela natten i kassaskåpets närhet.

Skåpet låstes nu. Och privatdetektiven gick, sedan han gjort en titt i jungfrukammaren utan att dock finna något, som kunde antyda vem mannen var, som lurat Stina på avvägar.

Redan vid elva-tiden på kvällen inställde sig Leo Carrings vaktkarlar, inalles fem man, som Plimson fördelade så, att tre av dem fingo vakta huset utvändigt och de återstående två placerades utanför de två dörrar, som ledde till rummet, där kassaskåpet stod. Och redan före midnatt satt Plimson själv i en länstol framför kassaskåpsdörren. Han hade en laddad browning i handen och var fast besluten att vaka hela natten.

Till en början var det alldeles tyst omkring honom, så tyst att han nästan kände sig hemsk till mods. Ett par gånger gläntade han på dörrarna för att se, att vaktarna voro på sina platser och att de inte somnat. Så satte han sig i länstolen igen och funderade på den egendomliga situation han råkat i. Och det dröjde inte länge förr än han ångrade, att han inte överlämnat sin skatt i Carrings förvar. Han kände sig allt mer nervös. Ensamheten inne i det stora rummet skrämde honom, och han beslöt att kalla in de båda dörrvaktarna för att få sällskap.

I detsamma han reste sig upp för att göra detta, ringde hans skrivbordstelefon. I förhoppning att det var privatdetektiven, som ville höra om allt var som det skulle, tog han luren. Men i stället för Carrings röst hörde han — Stinas.

— Är det grosshandlarn? sade hon med ett gäckande skratt. Det var allt bra synd att grosshandlarn kom att få höra vad jag sa i telefonen i dag. Nu har ni naturligtvis hela huset under polisbevakning, så att inte ens en liten katt kan komma åt halsbandet. Men det gör detsamma. Ni blir ändå av med den där klenoden i natt.

Plimson var så häpen över flickans fräckhet, att han inte kom sig för att svara.

— Hallå! Jag skrämmer väl inte bort er? fortsatte den hånfulla rösten. Jag ville bara tala om att just nu är klockan ett. Och just nu kommer han, trots era utposterade vaktare.

Plimson hade varit så upptagen i telefonen, att han inte märkt att dörren till ett stort spegelskåp bakom hans rygg öppnats, och en maskerad man ljudlöst smög sig fram till hans plats. I nästa ögonblick hade mannen stoppat en i kloroform indränkt näsduk i Plimsons mun, så att denne inte kunde få fram ett ljud. Han hade en känsla av att han skulle kvävas, hans motstånd blev allt svagare, och det dröjde inte många sekunder förrän han som en livlös massa låg på golvet.

Den andre skyndade sig nu att låsa dörrarna. Därpå tog han Plimsons nyckelknippa, öppnade kassaskåpet och stoppade det förseglade paketet i sin ficka. Sedan han åter stängt skåpet, företog han sig något ganska besynnerligt.

Han klädde av den bedövade Plimson och tog på sig dennes kläder, och vidtog en maskering, som förändrade hans fysionomi till en ganska lyckad avbild av den andres. Slutligen släpade han den bedövade mannen till en soffa, under vilken han ganska omilt skjutsade in honom.

Därpå slog sig Plimsons dubbelgångare ned i länstolen, men bara för några minuter. En ny ringning på telefonen kallade dit honom.

— Jaså, är det ni, herr privatdetektiv, sade han så högt han förmådde och med en röst, som ganska bra härmade efter Plimsons. Allt har hittills varit lugnt här.

— — Nej, vad säger ni? Har polisen infångat både min jungfru och hennes vän inbrottstjuven? —

— Då kan jag vara lugn nu. — — Ja, det skall jag visst. Hjärtligt tack!

De båda vaktkarlarna, som vid var sin dörr lyssnade till dessa ord, visste inte att den, som ringt upp i telefon, just var den förrymda jungfrun, som jublade då hon hörde sin medbrottsling uttala de överenskomna orden.

Strax därpå öppnade Plimsons dubbelgångare dörrarna och meddelade de båda karlarna vad han nyss sagt i telefon, samt att Leo Carring givit order att bevakningen skulle indragas. Männen på gatan kallades upp, och var och en fick dubbelt så mycket, som han begärde för sitt besvär.

Några minuter senare avtågade vaktarna, belåtna med sin natt, och en stund senare inbrottstjuven, ännu belåtnare med sin.

När ungefär en timme förflutit, kvicknade Plimson till och kröp fram från sitt ofrivilliga gömställe. Så småningom erinrade han sig att han blivit överfallen bakifrån vid telefonen. Hans kläder lågo kastade i ett hörn, nyckelknippan fanns i byxfickan, och darrande av ängslan skyndade han sig att öppna kassaskåpet. När han upptäckte, att han blivt bestulen, grät han som ett barn. Och han förbannade sin dumhet att inte ha lytt Leo Carrings råd.

Men kanske kunde den store detektiven ännu hjälpa. Han ringde genast upp honom.

— Jaså, är det ni, sade Carring. Ja, jag har just nu kommit hem och hade tänkt höra efter hur det var med er. Ni har naturligtvis blivit bestulen?

— Ja! tjöt Plimson och talade mellan snyftningarna om så mycket han visste av nattens händelser.

— Tjuven måste ha varit gömd inne i ert rum, sade Leo Carring. Och att ni vaknade avklädd tyder på att den skurken uppträtt som herr Plimson numro två och skickat i väg vaktarna. En ganska förslagen och djärv karl. Jag undrar vem han kan vara.

— Det bryr jag mig inte om! tjöt Plimson. Skaffa mig bara igen mitt halsband!

— Jaså, är det ingenting annat, hördes nu privatdetektivens lugna röst. Det ligger för närvarande i mitt kassaskåp. Etuiet, som vi förseglade, var t o m t förstår ni väl. Jag passade på att stoppa halsbandet i min ficka. Tag en bil och åk hit genast, ni kan tillbringa återstoden av natten hos mig. Om tjuven skulle göra en ny påhälsning hos er, när han märkt att han blivit lurad, tror jag inte ni får för trevligt. Jag skall emellertid styra om att huset genast kommer under bevakning igen, så kanske vi kan knipa den gynnaren.

Och så skedde verkligen. Den djärve inbrottstjuven gjorde en ny visit i Plimsons våning inemot morgonen, och blev då fast. Och det dröjde inte länge förrän också Stina satt inom lås och bom.

Varjehanda.

Ultimatum. Flickans pappa: — Unge man, ni har dragit här länge nog nu. Välj genast — antingen min dotters hand eller hennes fars fot.

Då fick han. — Kan du tänka dig, i går glömde jag totalt bort att jag gjort upp med min hustru om att resa in till stan och äta middag där. I stället for jag ut och fiskade och kom inte hem förrän sent.

— Nå fick du något?

— Jadå, när jag kom hem.

En kvistig fråga. En äldre herre blev häjdad på gatan av en liten flicka, som frågade:

— Kan farbror säga mig om det här är andra gatan till höger?

En tjänsteande. Frun: — Hur många gånger ska jag behöva säga till Maria att gå upp litet tidigare så att vi hinner få frukosten i tid?

Maria: — Femton gånger, frun. Det är den femtonde i dag och den första flyttar jag!

Greven (till den stenrike fabrikören): — Jag kommer för att anhålla om eder dotters hand, ty allt sedan jag såg henne har jag intagits av en oemotståndlig kärlek till henne.

Fabrikören: — Men min bäste greve, jag har ingen dotter.

— För tusan, man har berättat mig, att ni hade en.

Behövdes inte. Patron Andersson var känd för sin väldiga röst och för att hålla bönderna kort.

En vinterdag var han ute och åkte och mötte i en vägkrök en bonde, som inte fort nog körde åt sidan.

Andersson, rytande: — Kan du inte hålla åt sidan, din bondkanin, när du hör bjällrorna?

Bonden körde beskedligt åt sidan, men när han passerade patrons ekipage, yttrade han sävligt:

— När en har en tocken käft behöver en la inga bjällror!

Inga kraftord. Styrmannen ombord på "Hoppet" är en rivande karl, men ful i mun. Kaptenen talar en dag allvarligt med honom: — Ser styrman, man behöver inte använda några kraftord och påkalla mörkrets makter för att hjälpa till att upprätthålla disciplinen. Det går lika bra med vanliga fogliga tillrättavisande uttryck.

Hände på samma dag att timmermannen Henriksen gjorde sig skyldig till någon fruktansvärd blunder och besättningen avvaktade med spänt intrasse ett kraftigt anförande i känd praktstil av styrmannen.

Men i detsamma denne öppnade munnen till ett påtänkt glänsande anförande fick han sikte på kaptenen och ihågkommande dennes förmaningar höjde han i stället ogillande fingret och sade:

— Stygga, stygga timmerman!

Diverse.

God bifortjänst för alla
och god existens
för energiska agenter.
Begär genast agentvillkor för orderupptagning av premieobl. på avbetaln. Åberopa denna tidning.
SKEPPSBRO VEXELKONTOR,
1637 STOCKHOLM 2.

Lediga platser.

Innejungfru,
kunnig och snäll, erhåller plats den 1 juni i prästgård. Svar till "Prästgård 1695", Elfsborgs läns tidning, **Alingsås.** 1695

Ensamjungfru,
kunnig i matlagning, med goda rekommendationer erhåller plats i 2 personers hushåll den 15 maj eller 1 juni. Hälst en äldre. Adr. Box 14, **Vårgårda.** 1749

Kokerska
En stadgad flicka helst från landet, kunnig i matlagning och bakning, erhåller god anställning nu genast.
Hotell Bengtsfors,
1750 **Adress: Bengtsfors.**

Lönande reseagentur
erhålles för lättsåld jordbruksartikel. Svar till "God inkomst", Box 627, **Stockholm 1.** 1636

Motorskötare
att förestå stenkross och motorvägvält, erhåller anställning från den 22 nästa maj hos vägstyrelsen i Kullings härad. Ansökningshandlingar utvisande att sökanden äger kompetens att köra bil, ävensom löneanspråk insändes till undertecknad.
Östadkulle den 24 april 1923.
1714 **A. E. Engstrand.**

Dräng.
Nykter och ordentlig dräng med vana vid jordbruksarbete erhåller plats nu genast eller 15 instundande maj hos
Gustav Bengtson,
1760 **Hol Algutsgården, Torp.**

Till salu.

Kvarninventarier.
1 sexkant-sikt, sådsikt, med 1500 × 600 mm. siktcylinder bespänd med ståltrådsväv n:r 10. Maskinen med bottensnäcka och dragskiva 400 × 100 mm. direkt å siktaxeln. 1 Fläktvanna, allt obetydligt använt. 1 Grynkross med grynsorterare, svängande såll och aspiration, icke använd. Förestående maskiner, av Malmö Kvarnstensbolags tillverkning, säljas, på grund av omläggning, till billigt pris. Vidare efter svar till "Kvarninventarier", An ons-Krantz, **Göteborg.** 1759

Mindre Ramsåg
använd men i gott stånd, med tillhörande delar, köpes.
Walthén & C:o, Göteborg.
1758

1:a Islandssill
i 6 kg. burkar hos
Martin Larson,
1780 ***Bäckefors.***

WETTERGRENS
Damkappor,
Herr- o. Gosskostymer
billigast i
Svante Petersons
Manufaktur- & Skoaffär,
Långed. 1704

Svenskt hemodl.
Rödklöverfrö
till salu å
Egendomen Hulan
1747 pr Jonsered

För vårplanteringen
finnes till salu prima **Frukträd, Krusbärs-** och **Rosbuskar** samt **Rabarberrötter.** Längre fram sedvanliga plantor såsom **Pelargonior, Begonia, Aster, Lövkoja** m. m. Allt till humana priser.
Albano Handelsträdgård,
Tel. 422. **Alingsås.** Tel. 422.
1172 1742

FLICKORNA PÅ BORGA (27)

allt detta såg idel goda tecken, andades lättare och var muntrare till sinnes än på mången god dag. På länge hade han icke njutit så av tillvaron som i kväll. Även han måste skratta åt den martialiske agronomens ständiga missöden, fast han äljes ej hade för vana att roa sig på andras bekostnad, och hans blick följde med välbehag Erwin Hamel och Britt Marie, då de svängde om med varandra i danssens virrvarr av brokiga färger och muntra röster.

Även agronom Sixten Stjernberg stod länge och stirrade avundsamt in i den yrande virveln. Par efter par såg han glida förbi. Mauritz Lech och Eva Rydgård, Hans Brodd med sin rodnande Maria i famnen, men allra längst och snålast hängde hans ögon fast vid Britt Maries vita gestalt, där hon vid baronens arm fördes omkring likt en vit blomma i det glada svallet. Han stirrade, ända tills en slöja lades för hans blick, men då hade också hans beslut mognat. Han snöt sig kraftigt och gick därefter fram till fröken Swan, som satt där ensam och övergiven på sin bänk, och gjorde sin sirligaste bugning.

Hon smålog hult och tog hans arm, och i nästa stund förde han henne med rasande fart genom dansen, så att golvtiljorna sviktade. Och hon lutade med ett lycksaligt leende sitt förföriskt friserade huvud mot hans jägarrock. —

Endast Gustaf Stenmark deltog ej i glädjen. Han hade dragit sig ifrån de andra och satt hopsjunken, med huvudet i händerna, på en stenhäll, som sköt ut i vattnet. Han njöt av att höra vågornas kluckande och plaskande, blandat med suset av fiolerna och det glada fästsorlet däruppe. Allt smälte ihop till en sång i hans inre, en sång, som fick rytm och ord och sjöng om Puck och Pan och hedendom, och han skrev med en blyertspenna på ett block följande, medan det mörknade omkring honom:

Det är som klang ett återljud
från Pan, de stora skogars gud
med trots i lyftad flöjt.
Det är han själv i vadmalsskrud,
som bär till unga hjärtan bud
från land, där aldrig yxa röjt
och aldrig plog har plöjt.

Och dimman lyfts från äng och vret,
och tungt, i evig ändlöshet
slår strandens skvalp och kluck.
Men över snårens blomtapet,
där någon viskning tränger het
och suset går av kyss och suck,
går trogna gossen Puck.

Han smyger full av tusen spratt
igenom sommarns vita natt
med lätta steg och ler.
Hans öga glimmar fullt av skratt
och ludna handen stryker glatt
kring mörknad sky och jord,
de gröna snåren ner.

Och tyst står västerns röda brand
som smekt utav en gudahand
kring mörknad sky och jord,
ett budskap från en fjärran strand
till Pans och Pucks och jordens land,
ett gott och milt och sonsamt ord
från himlens bröllopsbord. — —

Gustaf Stenmark läste igenom vad han skrivit och slog därefter suckande ihop sin blockbok.

... Bröllopsbord, ja ...!

Nu jäste och alstrade allt, nu höll världen bröllop, nu firade hela livet ljusets och kärlekens fäst ...

Han knöt händerna och reste sig långsamt upp.

Hans hjärta hade med ens börjat slå så hårt och oroligt. — — —

*

Skymningen hade fallit djupare, flera stjärnor hade tänts. Rösterna och skratten blevo högljuddare, fiolerna gingo hetare och vildare. Det var preludierna till Pans fäst.

På ängarna sovo blommorna i gräset med slocknad färgprakt, dimman slog upp som vit rök från kärren, men genom röken lyste ännu den röda solstrimman likt skenet från en vådeld. Ringdansen gick sjungande yr kring majstången, och här och där smögo förtroliga par som skuggor genom natten. Snåren prasslade under lätta steg. En kåre kom kådig varm från granskogarna i fjärran, och kärrens dimmor virvlade om, formade sig till sällsamma, vita spökgestalter och svängde kring, även de, i långsam ringdans.

Allt dansade, allt jublade i denna sommarens vita natt.

Mauritz Lech hade tagit Eva Rydgårds hand i sin, och de gingo sakta, förtroligt, fram längs den lummiga skogsvägen, som i en vid båge slingrade sig bort mot Borga gård. Det var den längsta omväg den kunde taga, och Mauritz hade icke utan beräkning valt den. Han var varm och glad och lycklig, hans hjärta var överfullt och han brottades med ord, som han ofta haft på tungan, fast han tegat med dem ända tills nu. Det hade aldrig behövts många ord dem emellan. De visste, att de höllo av varandra. Varje blick, varje handtryckning, varje liten obetydlig handling tolkade bättre än granna fraser deras hjärtespråk. Och ändå kände han i denna stund, att det fanns e t t ord, som måste sägas.

De gingo länge tysta sida vid sida. Luften var daggsval och mild. Allt höll andan omkring dem, och han lyssnade förtjust till fraset av hennes klädning som till en ljuv musik.

— Eva, sade han omsider lågmält.

Hon vände sitt ansikte emot honom. Han kunde se, att hon log.

— Ja, vad är det, Mauritz? Är du inte glad? Du låter så dyster...

— Jo, Eva, jag är glad... mycket glad... Det har varit en härlig dag...

— Och så har du ju också varit dagens hjälte. Det försämrar nog inte det hela...

Mauritz Lech hostade. Han förstod, att Eva redan anade, vad han hade på hjärtat, och att hon sökte förskansa sig bakom raljeri och skämt. Han beslöt att gå rakt på sak.

— Du skall inte tro, att jag är så gränslöst egenkär, Eva, fortfor han.

— Inte gränslöst... Bara lite', lite' grand... skrattade hon tillbaka.

Han drog ihop ögonbrynen. Han var inte alls nöjd med början.

— Du tar fel, sade han. Det är Gustaf, som skämtat så länge om min egenkärlek, att alla människor ta' den på allvar... Jag förstår kanske inte att dölja mina känslor lika bra som andra — det är allt.

— Det är just det, ja, lille Mauritz. Du blottar dig väl mycket i onödan.

— Jag har, gudskelov, ännu inte glömt konsten att ge mig hän, svarade han stolt.

ELFSBORGS LÄNS TIDNING

Allmänt Nyhets- och Annonsblad.

N:r 34 Trettioandra årgången. Tisdagen den 1 Maj Trettioandra årgången. 1923

Prenumerationspris, inberäknat postarvode: helt år kr. 5, tre kvartal kr. 4, halvt år kr. 3, fjärdedels år kr. 1: 75. Lösnummer 10 öre.

Redaktion: William Michelsen (ansv. utg.) och Alb. Michelsen.

Alingsås, William Michelsens Boktryckeri.

Annonspris: 14 öre före och 12 öre efter text (å textsida 16 öre) pr mm. Dödsannons med ram lägst kr. 6: —, Födelse-, förlovnings- o. d. annonser kr. 8: —.

Aktiebolaget
Göteborgs Bank
Avdelningskontor i Alingsås.
Högsta inlåningsränta
15

Kungörelse.

Premiering av tjurar

kommer år 1923 att anordnas ***inom norra distriktet av Älfsborgs läns norra hushållningssällskaps område*** å följande platser och dagar:

Mellerud .... onsdagen den 23 maj kl. 10 fm.
Sörgården ...... „ „ „ „ „ 2 em.
Kasenberg ...... „ „ „ „ „ 6 em.
Bäckefors ...... torsdagen „ 24 „ „ 2 em.
Färgelanda ... fredagen „ 25 „ „ 12 midd.
Brålanda .... „ „ „ „ „ 3 em.

Bedömningen tager sin början ***precis*** på utsatt klockslag och djur, som vid bedömningens början ej äro anmälda, äga ej rätt att deltaga i tävlingen. Varje tävlande djur skall vara åtföljt av anmälningssedel och försett med synligt påbunden nummerlapp. Anmälningssedlar och nummerlappar tillhandahållas kostnadsfritt av premieringsnämnden före bedömningens början.

Ur premieringsreglementet anföres:

1) Endast djur av ayrshireras samt för Valbo, Vedbo och Tössbo härader jämväl rödkullig ras kunna bliva föremål för bedömning.

2) Tjur skall för att kunna premieras anmälas i någon av följande två klasser nämligen:

klass I tjurar över 3 1/2 år
„ II „ från 1 1/2 till och med 3 1/2 år.

3) Bedömning och premiering verkställas efter av Kungl. Lantbruksstyrelsen fastställd poängskala, därvid premieringspris av tre olika grader förekomma.

4) Tjurägarne göres särskilt uppmärksamma på att medföra fullständiga stamtavlor upptagande även det pris som tjurens fader erhållit, samt mjölkmängden på modern, farmodern och mormodern.

5) Tjur, som erhåller premieringspris, skall vid premieringstillfället märkas med ett EN och däröver en avbildning av provinsvapnets krona.

6) Person, som beträdes med osanna uppgifter eller som förändrar nämndens åsatta märken, får därefter icke med djur i tävlan deltaga.

1748 **Premieringsnämnden.**

LÄDERVAROR
omfattande **Sulläder, Binsulläder, Smorläder,** och **Plattläder** av egna välkända tillverkningar och marknadens bästa fabrikat.
Läster o. övriga **Skotillbehör** köpas förmånligast hos
C. A. I. BRUNO,
Drottninggatan, **ALINGSÅS.**
Tel. 264.
Hudar och skinn köpas o. mottagas till beredning.
Priserna äro konkurrenskraftiga men bestämda.

AKTIEBOLAGET
GÖTEBORGS BANK

inlöser från och med förfallodagarne den 30 April och 1 maj 1923 uttottade obligationer och förfallna räntekuponger till följande lån:

Aktiebolaget Sjuntorps 5 1/2 % av 1914
Djursholms Aktiebolags 5 % av 1913
Falkenbergs Jernvägs Aktiebolags 4 1/2 % av 1898
Halmstads stads 4 1/2 % av 1910
Lysekils Mekaniska Verkstads Aktiebolags 6 % av 1919
Malmö stads 7 % av 1921

och förfallna räntekuponger till följande lån:

Ahlafors Nya Spinneri Aktiebolags 5 1/2 % av 1922
Aktiebolaget Ludvika Bruksägares 5 1/2 % av 1914
Falkenbergs stads 4 1/2 % av 1911
Forsbacka Jernverks Aktiebolags 5 1/2 % av 1911
Claes Johansson & C:os Väveri Aktiebolags 6 % av 1919
Nora Jernbruks Aktiebolags 5 % av 1913
Nora Jernbruks Aktiebolags 5 1/2 % av 1913
Skellefteå stads 5 % av 1914
Skåne—Smålands Jernvägs Aktiebolags 7 % av 1921
Trävaruaktiebolaget Dalarnes 5 % av 1912

samt utbetalar den 1 maj 1923 ränta å

Göteborgs stads 7 % reverser av 1920.

1746

Äger Ni hästar eller kor
bör Ni, nu, när den riskablaste tiden börjar, skydda Eder mot oförutsedda förluster genom att försäkra dem i nedanstående bolag, så är Ni därjämte viss om, att städse röna den behandling som delägare i ömsesidiga bolag ha att fordra.
Älvsborgs m. fl. läns Hästförsäkringsbolag
Älvsborgs m. fl. läns Öms. Nötkreatursförsäkringsbolag
Herrar veterinärer och nötkreatursförsäkringsbolagets inspektör herr Harry Magnusson Vänersborg, samt platsombuden och bolagen direkt, båda i Vänersborg, lämna erforderliga upplysningar.
1752

Bengt Lagmans
Juridiska Korrespondensbyrå,
Box 8, STOCKHOLM 3.
Besvarar juridiska frågor av alla slag.
Taxa 3 kr. pr fråga samt porto.
51

Fritz Bruces
Fotografi-Atelier,
Göteborg.
Kungsgatan 57.
(f. d. Wettergrens hus)
rekommenderas.
Förstklassigt arbete.
Se Skyltlådorna.
Rikstel. 3708.

Auktioner.

Fastighetsauktion.

Genom offentlig auktion, som förrättas i

Fagerhult

Räggårds socken, måndagen den 7 maj kl. 2 på dagen, låta A. V. Nyman m. fl. försälja 1/32 mtl i bemälde hemman med tillträdesrätt genast.

Ägolotten är belägen invid allmän landsväg, helt nära kyrka och skola, har hjälpliga hus och åbyggnader. Skog utöver husbehov, kan sommar- och vinterföda 1 häst och 5 nötkreatur. I handpänningar erlägges 500 kr. Villkoren i övrigt rymliga.

Hugeryr & *Råggärd* d. 23 april 1923.

Efter uppdrag
1722 ***C. Magnusson.***

Auktion å byggnadstomt.

Vid offentlig auktion, som förrättas å landsfiskalskontoret i Älvängen måndagen den 7 maj 1923 kl. 12,15 kommer att försäljas

3/400 mantal Utby Nordgården,

i Starrkärrs socken. Fastigheten, obebyggd, är belägen mitt för bankhuset i Älvängen och utgöres av cirka 1650 kvm.-meter åkerjord. Tillträde genast. Förmånliga betalningsvillkor. Vidare meddelar undertecknad.

Älvängen den 21 april 1923.
1697 **Emil Lundgren.**

Sammanträden.

Delägarne i
Alingsås Trävarubolag
kallas härmed till ordinarie bolagsstämma å bolagets kontor lördagen den 12 maj kl. 4 em. Därvid förekomma de ärenden, som bolagsordningen föreskriver.

Alingsås d. 27 april 1923.
1184 1741 **Styrelsen.**

Tillkännagivanden.

Årsfäst

blir i ***Fly missionshus*** söndagen den 6 maj kl. 3 em. Tal av E. M. Fritz och Gerh. Vahll. Sång och musik av kretsens sångare. Kaffe serveras mot 50 öre för äldre och 25 öre för barn.

Allmänheten inbjudes.
1761 **Ungdomsföreningen.**

Kungörelse.

De till den 24, 25, 27 och 30 i denna månad utsatta vägsynerna inom Lelångens landsfiskalsdistrikt hava på grund av naturhinder måst inställas, och komma innevarande års laga vägsyner att i stället förrättas följande dagar:

Fredagen den 11 maj 1923 med början kl. 9 fm. Vägen från Strömbron vid Bengtsfors till Skifors, vägen från Laxarby sockens gräns vid Kenäs till Värmlandsgränsen vid Kasen, vägen från Kråkviken förbi Kessviken och Gustafsfors till Värmlandsgränsen vid Kockerud samt vägen från Nästegård förbi Vårvik till Kråkviken.

Lördagen den 12 maj 1923 med början kl. 9 fm. Vägen från Laxarby sockens gräns vid Klovsbäcken förbi Bengtsfors och Årbol till sockengränserna mot Håbol och Steneby, vägen till Årtemarks kyrka samt vägen från Årbol till Barkerud.

Måndagen den 14 maj 1923 med början kl. 9 fm. Vägen från Barkerud förbi Sund till Norska gränsen samt vägen från Nössemarks kyrka till Dals-Eds sockens gräns.

Tisdagen den 15 maj 1923 med början kl. 10 fm. Vägen från korsvägen vid Rolsmossen förbi Gummenäs till Värmlandsgränsen vid Bråtnäs samt vägen från Kesnacken förbi Torrskog till Barkerud.

De väghållningsskyldige anmodas, att i god tid före vägsynen försätta sina väglotter och broar i fullt lagenligt skick, därvid iakttages:

a t t såsom vägfyllnadsämne, vilket skall påföras i tillräcklig mängd, endast må användas krossad sten eller grovt grus;

a t t vägdikena upprensas till erforderligt djup och bredd;

a t t nya vägtrummor, där sådana erfordras, skola göras av sten;

a t t träd och buskar vid vägens kanter bortskaffas;

a t t i vägbanan befintliga jordfasta stenar bortskaffas; samt

a t t tydliga vägmärken uppsättas.

Bengtsfors i Lelångens distrikts landsfiskalskontor den 27 april 1923.
1745 **Robert Larsson.**

Annonser
till
Elfsborgs Läns Tidning
mottagas i
Herrljunga
uti
C. E. Rämms
Bokhandel.
Lösnummer av tidningen finnas även till salu.

Kungörelse.

Allmänna vaccinationsmöten för barn från **Laxarby** socken hålles i Billingsfors skolhus onsdagen den 23 nästa maj kl. 1 em. samt i Laxarby skolhus måndagen den 4 nästa juni kl. 5 em. och uppmanas vederbörande, att härutinnan efterkomma i lag givna föreskrifter.

Liden den 26 april 1923.
Ad. Josefson,
1753 kom:n ordförande.

Statens Järnvägar.

Extratåg vid utställningens öppnande.

Nätterna mellan den 8 och 9 samt mellan den 9 och 10 nästa maj kommer ett extra persontåg från Göteborg till Alingsås att anordnas. Tåget avgår från Göteborg kl. 12.0 midnatt och ankommer Alingsås kl. 1.21 fm. med uppehåll för avstigande å samtliga mellanstationer och hållplatser. Såväl II som III klass vagnar framföras i tåget och berättigar vanlig biljett (enkel, parti- och månads-) till resa med detsamma.

Göteborg i april 1923.
1756 **Trafikinspektören.**

Resande till Utställningsinvigningen.

Persontåget n:r 209, på morgonen, från Falköping till Göteborg kommer den 8 nästa maj, dagen för Göteborgsutställningens öppnande, att från Alingsås fortsätta utan uppehåll å mellanstationer till Göteborg, dit det anländer redan kl. 9,05 fm. Härigenom beredas resande med tåget möjlighet att hinna ned till Göteborg, innan invigningshögtidligheterna taga sin början.

Göteborg i april 1923.
Trafikinspektören.
1757

Kungörelse.

På förekommen anledning varder i kungörelse den 6 i denna månad utlysta vägsynen inom Billingsfors landsfiskalsdistrikt härigenom utsatt att förrättas i följande ändrade ordning, nämligen:

Fredagen den 11 maj med början kl. 9 fm. vid Bröttegsbron avsynas vägarna från Bröttegsbron om Alltorp till Dals Eds sockens gräns å Tingvalla mossar, från vaktstugan n:o 9 å Dalslands järnväg till Råggärds sockens gräns vid Hopakas och Järbo sockens gräns vid Dånarebäcken, från Kraxvadet om Bäckefors järnvägsstation till Nordals härads gräns vid Torpane från vaktstugan vid Arket över Ödebyfjället till Valbo härads gräns samt från Bäckefors station till Bäckefors Bruk.

Lördagen den 12 maj med början kl. 9 fm. vid Sörgården avsynas vägarna från Sörgården förbi Orsbyn till Norebyns skolhus och från Håbols sockendele vid Vägne över Noreby bro till vägskälet vid Steneby prästgård.

Måndagen den 14 maj med början kl. 9 fm. vid Bröttegsbron avsynas vägarna från Bröttegsbron till Årtemarksdelet å Berganemon, från Bröttegsbron om Norra Dingelvik till vägskälet vid torpet Ånghagen, från Långbron till Tisselskogs kyrka, från Häljebol till Nordals härads gräns vid Glyxhult, från Högsbyn till torpet Libäck och från Värnebo bro till Fjäll.

Tisdagen den 15 maj med början kl. 9 fm. vid Bröttegsbron avsynas vägarna från Bröttegsbron om Billingsfors bruk till Årtemarks sockens gräns på väg till Bengtsfors, från Vårviksgränserna vid Skifors och på väg åt Kroksfors till Låbyn samt från Närsidans handelsbod till Skåpafors.

Onsdagen den 16 maj med början kl. 9 fm. vid Låbyn avsynas vägarna från Låbyn till Värmlands gräns vid Hugnerud, från Närsidans handelsbod till Tössbo härads gräns vid Hult och Oxakov, från Laxarby kyrka om Bågeholm och Fjäll, samt från Långbron till Steneby skolhus.

Till de sålunda utsatta dagarna skola de allmänna vägarna med broar och broposter vara försatta i laggillt skick, och bör väg för att bliva vid synen godkänd vara av följande beskaffenhet:

Groft och starkt grus skall vara påfört till sådan mängd, att vägbanan bliver jämn och spårfri samt erhåller för vattens avrinnande och snar upptorkning erforderlig kuller (sluttning från mitten mot båda sidor);

För vattens avrinnande från vägbanan hinderliga kanter skola vara borttagna;

Alla nu befintliga diken skola vara upprensade och, där så för vattenavledningen erfordras, fördjupade och utvidgade;

Träd och buskar, som med någon gren nå fram till vägens kant skola vara borttagna;

Tydliga vägmärken, angivande väglotts nummer och underhållningsskyldig fastighets namn, skola vara uppsatta.

Ödsköld i Billingsfors distrikts landsfiskalskonfor den 26 april 1923.

C. LINDBLOM.

Sladda vägen!
Uppsätt tydliga vägmärken!
1744

Distriktsveterinär
Oscar Rydin,
ED.
Bostad: pensionat Ed. Tel. 20.
1609

Ärade bilspekulanter,
som intressera sig för den länge väntade och mycket omtalade
Durants Starbil
meddelas, att denna bil nu är hemkommen och försäljes i Alingsås med omnejd tillika med den andra allmänt omtyckta **Durantbilen** av ***C. G. Sundberg,*** **Alingsås Bil- & Chaufförskola.** Tel. 266.
1035 1597

Arrende.

En lantegendom finnes till arrende ledigt i och med detsamma om snar uppgörelse göres personligen hos ägaren. Boningshus med 2 rum samt källarvåning. Goda ekonomihus finnes. Egendomen är belägen cirka 3 kilometer ifrån Ödskölds järnvägsstation. Kan vinterföda 4 kor samt en häst. Lösöret kan få övertagas av arrendatorn mot en summa av 2,500, som erlägges kontant vid tillträdet. Närmare meddelande fås bäst på stället. Endast skötsam och fullt kompetent jordbrukare torde göra sig besvär.

GUSTAF JOHANSSON.
1755 Berg, *Ödsköld.*

Ekonomisk Veckokorrespondens.

— För denna tidning. —

Den 26 april 1923.

Affärsläget

Från Tyskland

bli rapporterna allt allvarsammare. Tillståndet i Ruhr blir dag från dag allt olidligare. De hopade lagren från Ruhrverken synas nu snart ej kunna ökas mer, vadan arbetarne i stället måste sysselsättas med reparationer och nyanläggningar varför naturligtvis icke häller alla lämpa sig. Staten låter dagligen trycka oerhörda massor sedlar, varav en stor procent går till vederlag åt fabriksherrarne och till löner och arbetslöshetsunderstöd åt arbetarne. Det är tydligt att denna trafik icke länge till kan fortgå. Riksmarken har åter varit föremål för vilda spekulationer. Sålunda steg dollarkursen hastigt från 21,000 till 30,000, men regeringen förbereder nya motåtgärder, vilket meddelande redan stävjat valutafallet. Tyska riksbankens sedelstock utgjorde 14 april 5,828 miljarder, således ett rent astronomiskt tal. Det börjar alltmer talas om Tysklands bestånd av utländska valutor, vilka uppskattas till åtminstone 3 miljarder guldmark, en av de få ljuspunkterna.

Varumarknaderna

börja visa en avvaktande hållning med övervägande prisfall i Förenta staterna, varifrån första varningen för ny inflation utsänts. I järnmarknaden, där det nyss rådde så stor livaktighet, ha både köpare och säljare intagit en ställning i giv akt. Ingen visar lust att binda händerna i förväg. Noteringen på engelskt tackjärn, Cleveland, är likväl fast i 127 sh. Även å kolmarknaden äro noteringarna oförändrade vid fast tendens. Också till vårt land ha amerikanska kollaster nu hittat vägen. Metallmarknaderna voro däremot i det hela svagare. Prisfallet på råbomull har framkallat en livlig diskussion i prässen. Den kände experten på detta område prof. Todd säger, att då världen under senaste halvåret förbrukade råbomull efter en tillgång av 14 milj. balar per år, men skörden förra året ej utgjorde mer än något över 10 milj. b., så kommer det synliga världsförrådet vid den kritiska tiden innan fabrikerna kunna få nybomull, d. v. s. i slutet av augusti, att ha tagit slut, så framt icke den amerikanska hemmakonsumtionen minskas. Men därtill kan man ännu icke spåra några tecken.

Berättelserna från de amerikanska textilindustrierna äro alltjämt i högsta grad uppmuntrande. Ullauktionerna i Australien ha varit livliga och bjudit på delvis uppgående priser. Man fruktar för att de australiska lagren hålla på att ta slut, så att tillgången blir allt knappare mot säsongens slut. Likväl tror man i engelska fackkretsar icke på stegrade priser, alldenstund köpkraften är för låg i större delar av världen. Ett alldeles särskilt intrasse har sockermarknaden ådragit sig vilket man kan förstå därav att den amerikanska regeringen funnit sig föranlåten ingripa och förbjuda all terminspekulation i socker. Det är en stor ökning i konsumtionen i Amerika i förening med en till 1/2 miljon ton anslagen minskning i Kubaskörden, som en så kraftig verkan åstadkommit. Nästa skörd å Java kommer ej i marknaden förrän i okt. På fraktmarknaden förekommo en del prisstegringar, särskilt å La Plata-marknaden.

Pänningmarknaden

har visat samma lättnad i London. Importen av guld till U. S. A. börjar nu snart bli lika stor som exporten. För övrigt är att anteckna en mängd nya lån å emissionsmarknaden såväl i London som Newyork.

Fondbörserna

togo överallt lord Curzons stora fredsmäklingstal som ett ljuvligt och glatt budskap. I London, där haussen förut mäst riktats på obligationer, slog den sig nu på en mängd industripapper. De å Londonbörsen noterade svenska tändstickorna, som emitterades till en kurs av 6,15 pund, äro nu snart uppe i 8 pund. Vad som stärkt industripapperens kurser är uppgörelserna i de hotande stora arbetarekonflikterna. Som vanligt har det sunda engelska förnuftet i sista stund, i motsats till det svenska oförnuftet tagit ut sin rätt.

Valutamarknaden

har under rapportveckan varit föremål för stora svängningar. På onsdagen förra veckan föll riksmarken katastrofalt, men repade sig kraftigt, ehuru ett nytt fall nedbragte kursen i 1,25. Parisfrancs ha hållit sig omkring 25. Danska kronor ha varit svaga i 70,45—55 och norska ha satt nya lägsta kurser i 66,25—40. Dollarkursen, som vår riksbank fortfarande tycks vara herre över, har hållit sig omkring 3,74 varemot pundet, som förra tisdagen slöt i 17,47, fallit till 17,40. Finnmark stannade i 10,40. Oförklarligt är att pundkursen, oaktat den finansiella och industriella förbätringen fallit. De nya tullarne i Schweiz ha icke kunnat förhindra ny lägsta kurs på francsen till 68 och ej förbättringen fallit. De ny tullarne i ländska floriner icke kommit högre än till 146,50, så är svenska kronor fortfarande ensamma uppe i pari eller guldparitet.

*

Sverige.

Situationen.

Vår pänningmarknad

har återvänt i den fåra, vari den så länge gått fram och varifrån den endast under de påfrestande kvartalsskrifterna plägar avsevärt avvika. Riksbankens tredje aprilrapport var gynnsam, varigenom sedelökningen åter utjämnats.

Det industriella läget

är så tillfredsställande som man under för handen varande förhållanden rimligtvis kan begära. På samma gång som järnmarknadens tillstånd blivit allt sundare — beroende dock till stor del på att Ruhr är borta — ha utsikterna till uppgörelse i den segslitna och beklagliga järnbrukskonflikten ljusnat. De svenska exportmarknaderna för trävaror och cellulosa visa fast tendens vid stigande omsättning enligt intyg från Affärsvärldens fackmeddelare. Av trävaror äro nu sålda inemot 350,000 stds, oaktat Frankrike ännu icke egentligen kommit i marknaden. Biläggningen av de hotande engelska arbetskonflikterna, speciellt inom byggnadsindustrin, skall snabbt öka efterfrågan på trävaror på denna vår huvudmarknad.

Den alltjämt och med rätta mycket uppmärksammade svenska *industriveckan* präglades i år av en något bättre stämning än de båda föregående svarta åren. Kommerserådet Dillner, vilken i år var industrins utkorade talesman vid industriförbundets årsmöte, inledde diskussionen med ett föredrag om "Industrins kapitalfråga", ett ämne, som på grund av vår industris ofantliga förluster under depressionen blivit aktuellt. Dessutom framförde han i koncentrerad form åter kraven på sänkta godsfrakter och lägre skatter och som en nyhet kapitaltillförsel icke allenast hemifrån utan också från utlandet i form av obligationslån. Behovet av utländsk kapitalimport motiverades därmed att, då det egna kapitalet 1908 utgjorde 56,6 % och 1913 64,9 %, hade det 1921 sjunkit till 53,4 %. De oberättigat låga aktiekurserna ådagalade att allmänheten förlorat förtroendet till den svenska industrin. Med erkännande av bankernas stöd åt industrin förordade tal. att svenskarne i likhet med engelsmännen skulle i högre grad direkt inträssera sig för industrin, så att denna icke bleve så beroende av bankerna. Bankdirektör Mannheimer påpekade att bankerna i följd av krisen tvungits att bli delägare i näringarnas fasta tillgångar mer än förr, varav följde att bankerna måste övervaka företagen mycket noggrannare än förut. Han ansåg det ävenledes fördelaktigt att utländskt kapital i större utsträckning än hittills tillfördes vårt näringsliv, men detta kunde endast ske, om man sökte få den lagstiftning, som hindrar den utländska kapitaltillströmningen, mildrad. Av diskussionen framgick således att industrins målsmän åter se ljusare på framtiden samt att industrins svårigheter icke äro att söka i bankpolitiken utan i den otillräckliga kapitalbildningen i landet i förening med lagstiftningens hinder för tillflöde av främmande kapital.

Fondmarknaden

som under senare delen av förra veckan var avgjort vikande för industripapper hämtade sig märkbart i början av veckan efter lord Curzons remarkabla inlägg i Ruhrkonflikten. En störande faktor har emellertid börjat alltmer oroa industrins representanter, nämligen den ihärdiga och svåra torkan, eftersom i vårt land allt flere industriföretag blivit beroende av vattenkraften. Både industrin och lantbruket äro i starkt behov av ymnig nederbörd, som även synes vara i antågande. Affärsvärldens sedvanliga beräkning för rapportveckan (tisdag till tisdag) har resulterat i en liten stegring om 1,39 milj. kr. i börsvärdet å 41 industripapper.

Obligationsmarknaden fortfar att vara trög och olustig, men de högprocent'ga papperen hålla sig likväl fasta. För svenska dollarlånet i Newyork är inträsset oförändrat livligt med en betaltkurs av 106, ett gott bevis för Sveriges goda kredit utomlands. Motsvarande danska 6 % statslån kan köpas till omkring 98,25. Premielånen äro begärliga och stigande. Sålunda har 1918 års betalts med 57,39 och 1921 års har köpare till 54,50.

V. S—n.

Över 4 1/2 milj. kr. i spritskatt under mars. Enligt till kontrollstyrelsen inkomna uppgifter har för mars månads försäljning under april till statsverket inlevererats i omsättningsskatt 3,693,084,66 kr. och i utskänkningsskatt 866,250 kr. 31 öre mot resp. 3,293,712,64 kr. och 715,032 kr. och 64 öre som inlevererades under mars. Sammanlagt har under innevarande år till statsverket inlevererats 18,477,455, 10 kr. i omsättnings- och utskänkningsskatt.

Från Ystad till Haparanda.

— Resebrev till denna tidning. —

Sundsvall — "staden mellan älvarna".

I.

"Sundsvall är en liten fläck mellan två höga backar".
Karl von Linné.

"Väst på sta'n" nere vid ån fanns det en handlande, som hette Styf. Han hade ett oljekokeri. Där uppstod midsommardagen 1888 eld. Om det var någon förbipasserande båt, som slängde ner någon gnista, eller om elden uppstod på annat sätt, blev aldrig klart, men Sundsvall lades i aska. De gamla sundsvallsborna kunna ännu berätta den förfärliga sagan om branden, och själv nar jag ett litet minne därav, enär jag som 8-åring från utsiktstornet å Frönön sökte se röken från den brinnande staden.

Och en av de sundsvallsbor, som voro med, berättar den dystra historien för oss. Det var alla möjliga goda förutsättningar för en eldsvåda, säger berättaren. Det hade varit en lång, olidlig torka, och den här dagen kom det därtill en riktig skrikande storm. Släckningsväsendet var dåligt, och så var det "dagen efter", dagen efter midsommarafton. Slangarna brunno upp. Man behövde ej vara profet för att förstå, hur det skulle sluta. Hade det varit "öst på sta'n" hade det gått annorlunda. På sju timmar var allt klappat och klart. Det brann så att brända blad åkte med vinden ända bort till Bremön. Det var en Guds lycka, att det var så varmt att man kunde kampera under bar himmel. Värst var det med maten.

Det var, fortsätter vår berättare, efter den branden, som Stenhammarn fick sitt rykte. Stenhammarn känner ej det nutida Sundsvall så vidare mycket till. Det heter Södermalm nu, och man lyckas bra i att få det gamla namnet glömt. Fastän sillen kan kännas igen, även om den kommer i kapprock, och Stenhammarn levde nog kvar en god tid, även sedan namnet kom bort. Om Nymanska stenhuset kunde berätta om sina gamla dagar, de tider, då det inte fanns en hel ruta i huset, nog skulle det bli romaner. Nu är det ju annat. Men efter branden var det rusch på "Söder". Tegelbärarne, som voro med under stadens uppbyggande, förde ett vådligt liv. Det var ölnästen överallt. där. Man hade till skylt ett par tomma anjovisburkar i fönstren, men det som såldes var öl. Man kunde i en sådan där schapp ta in 3,000 kr. en lördagskväll. Tomglasen fyllde halva gatan, å att det var svårt att komma fram. Och så bodde där en massa "sömmerskor".

Det var gott om utskott söderifrån. Polisen själv var rädd. Det var f. d. långholmare, som ej brydde sig om, därest de finge ett par år till eller ej.

Så långt vår förtäljare.

När man så byggde upp staden, blev det denna "stenstad", som ännu imponerar, men som naturligtvis gjorde det ännu mer för 30 år sedan. Man var rädd för elden (bränd stad skyr trä!) och det var ej att undra på, och därför fick det icke bli annat än sten.

Tanken framkastades, att man skulle låta gatorna solfjäderformigt stråla ut från hamnplanen, och staden hade då haft en stadsplan som nu varit modärnare. Men då var det för djärvt att våga sig på något sådant, och det blev stengator med räta vinklar. Ingenting krokigt och ingenting tokigt.

Ja, stengator blev det med. Esplanaden och Vängåvan som oaser i öknen, mycket vackra oaser för övrigt, och Sundsvall vårdar omsorgsfullt sina planteringar. I Vängåvan finns en fontän, i vilkens bassäng barnen på sommaren glatt plaska, och på ett av torgen har man en till staden skänkt staty av Gustaf II Adolf. "Guldkungen" står och läser på ett papper likt en vanlig ämbetsman utan att ha något av gloria över sig.

Gustav Adolf har nämligen Sundsvall på sitt samvete liksom så många andra norrlandsstäder. Men den store Gustav Adolf tänkte sig icke "staden vid sundet", som en trävarustad. Man visste icke så mycket om trävaror den tiden. Utan Gustav Adolf ville göra staden till en stad för smederna i Medelpad. Han ville ha ett gevärsfaktori här. Kulor med dum-dum i stället för plank med tretum.

Stadens underliga och svårtydda vapen förklaras härav. Det visar två muskötgafflar och en stormhatt, vilken sistnämnda ej får tydas som "hög hatt".

Gevärsfaktoriet flyttades sedan till Söderhamn, men en smed eller åtminstone en plåtslagare från Sundsvallstrakten har blivit känd och berömd, den nuvarande landshövdingen Kvarnzelius. Det är inte bara i Amerika, som man numera kan peka på slika granna karriärer. Fast "Kvarn" inte till födelsen är medelpading. Han är knalle, född i Ulricehamnstrakten.

Det är inte svårt att hitta i Sundsvall. "Mitt i" ha vi "stenstaden", vilken som sagt gör alla skäl för sitt namn. Närmast omkring har man stadsdelarna Norrmalm, Södermalm och Västermalm. Norrmalm klättrar uppåt det höga Norra Stadsberget, som skyddar för de nordliga vindarna och där det på vintern är några grader mindre kallt än i själva staden. Södermalm ligger på sluttningen av Södra Stadsberget, som tyvärr är 100 meter högre än sin norra namne och alltför mycket bildar en vägg mot söder och på vintern stjäl bort alltför mycket sol. Västermalm ligger i dalen, som Selångerån bildar.

Inom dessa stadsgränser bo cirka 17,000 själar. Men utanför staden bildar Sköns kommun en slags gördel. Skön har närapå lika mycket folk som själva Sundsvall. Det är landets tätast befolkade landskommun, och det har varit många utredningar och skriverier att inkorporera detta Skön med Sundsvall, som då med ett jättesteg skulle gå förbi massor av medtävlande städer.

Annars är Sundsvall ett samhälle som i någon mån stagnerat. Man har — jag bara citerar, så skjut inte på mig — klagat över att staden saknat energi, och stundom har man som ett gott föredöme pekat på det tävlande Östersund, som ryckt upp utan att äga de förmåner, som Sundsvall dock genom sitt läge besitter.

Titta på kartan! Sundsvall ligger vid kusten. Det har en präktig hamn innanför Alnön. Tjuvholmen och Draghällans inseglingsfyr. Strax norr om staden rinner Indalsälven ut med vatten ända ifrån Sylarna och en mil söder om staden flödar Ljungar ut i havet efter att ha tillryggalagt 27 svåra mil från sin födelse vid Helagsfjällets fot. Det är två stora norrländska älvar med massor av timmer.

Här vid Sundsvall uppstod ett sågverksdistrikt, som var vida mera koncentrerat än vid Ångermanälvens mynning. Och man har sannolikt med mycket goda skäl betecknat Sundsvallsdistriktet som världens främsta sågverksområde. Tänk bara på namnen Svartvik och Vivstavarv. Nog är det trots allt mycket roligare att äga aktier i "Vivsta" än till ex. i "Ytterstfors". Och sådana adelssläkter på sågverksindustriens område som Enhörning, Wikström, Jacobsen, Braathen m. fl.

Det skulle ha kunnat bli något världsrekordartat av detta, säger en infödning. Sundsvall hade ett lyte, och det var att man med affärer menade bara trä. Man sågade och sågade, men man lät andra nationer sköta om utskeppningen. Professor Sundbärg drog på sin tid just fram Sundsvall som ett bevis på hur det skulle ha kunnat vara. Men sundsvallsborna protesterade visst mot den goda professorn.

Det var också i detta, jag höll på att säga av Vår Herre själv skapade sågverksdistrikt, som vi fingo den största anhopningen av arbetare, och här föddes också den första egentliga strejken. Det blev i vårens månad 1879 en större arbetsnedläggelse här. Den eldfängde landshövding Treffenberg var utom sig. Och han hitkallade både militär och kanonbåtar. Seger vann han, men hans namn gick till eftervärlden mycket omtvistat och själv fick han byta ut sin landshövdingestol mot en annan dylik. Han förflyttades till Falun.

Hamnen är bra, men den är för liten. Man hade en gång på hand att inköpa de Heffnerska områdena och utvidga hamnen, som nu är "halvsidig", även åt andra hållet. Men sparsamhet och försiktighet har till den grad varit ledtråden i stadens politik att man låt tillfället gå sig ur händerna. Och nu går en utvidgning på andra summor än då.

Man kan driva sin försiktighet för långt, och bästa huvudet är ej det, som alltid säger nej.

M. Enderstedt.

Riksdagsprofiler.

— För denna tidning. —

Förtroendemannen *Charles Lindley,*

som nyligen gjorde sig extra bemärkt genom ett livligt anförande, sitter som Stockholmsrepresentant i riksdagen sedan 1904, att börja med i Andra kammaren och från och med 1912 i Första. På förra stället hördes ofta nog hans kvittrande stämma i debatterna, numera är han ganska tystlåten. Och det är skada. Inte därför att det är några lysande vältalighetsprov man går förlustig, men det var ändå något visst med honom, som gjorde ett gott och glädjande intryck. Hans en smula åt Kaspertypen lagda fysionomi lyste vanligen av livslust, kamplust och välvilja. Stockholmsgrabb till härkomsten, har han likt så många av det slaget, i tid'ga år givit sig ut till sjös. I 18 år har han seglat på alla världens hav. Under engelsk flagg. Och som han då även deltagit i engelsk arbetarerörelse, kan han säga mer än "Yes, sir" och "I thank you". Han hade fått ögonen öppnade för en del missförhållanden och vid sin återkomst till fosterlandet organiserade han genast Svenska transportarbetareförbundet. Som dess förtroendeman alltifrån 1897 säges han ha uträttat ofantligt mycket för yrkets höjande i ekonomiskt och socialt hänseende. Vilket jag tror om den hedersmannen som är en god människa och förståndig karl. Huru pass hemma han är i de socialistiska teorierna, känner jag inte. Men sjömän och transportarbetare lita på sin förtroendeman, trots att han nu är bortåt 60 års ålder tillägnat sig en embonpoint, som avgjort skulle hindra honom att gå till väders eller "hugga i" och låter honom mer likna en jovialisk s. k. kapitalist än något annat.

Till sällskap åt hr Lindley ger jag

Stuveriarbetaren *Robert Berg,* Karlskrona,

bevistande sin andra riksdag på Andra kammarens Blekingebänk. Tydligen en framskjuten medlem av sitt fack och sitt parti, det socialdemokratiska, stadsfullmäktig, ledamot av hamn- och fattigvårdsstyrelserna i sin stad m. m. En stöddig karl att se till, kraftig, "fyrskuren", blond, med ett bra format ansikte med fasthet i uttrycket. Talar ledigt och frasfritt med stark röst. För övrigt ett oskrivet blad i riksdagshistorien.

Rix.

Järnvägstrafiken visar starkt ökat netto. Enligt en inom järnvägsstyrelsen utarbetad statistisk översikt utvisade Sveriges samtliga järnvägar under år 1922 en nettoinkomst på driften med kr. 42,066,806, därav kr. 17,791,398 belöpa sig på de enskilda järnvägarna. Under år 1921 uppgick den sammanlagda nettoinkomsten av järnvägsdriften till 16,778,000 kr.

P-E1a-1128

P-E1a-1128

Länsnyheter.

Lära och leverne.

Tiden var mogen — det var den redan 1920 — för ett samlingsregemente, som kunnat fatta den månghövdade tjuren vid hornen, men partierna och partiernas över- och underbefäl var ännu icke moget. Det skall mer till, för att tvinga det personliga i våra dagars svenska historia under det sakliga. Men den som väntar på något gott, väntar ju inte för länge, påstås det. —

Den Tryggerska regeringen har emellertid haft en god präss, undantagandes från socialdemokratiskt håll, där man redan mot den ännu obefintliga regeringen avbröstade hela artilleriparken och ödslade alldeles förskräckligt med det goda lösa krutet. Särdeles i Malmö, där koncepterna merendels sitta löst, tappade man dem totalt. Där tyckas några inälskade illusionssträngar ha brustit med att på Helgeandsholmen den store hövdingens bågsträng brast. Under det tvång och de tvångsföreställningar, varunder den socialdemokratiska prässen i vårt land ännu måste arbeta, var denna olåt intet annat än man kunde vänta. Ändå förefaller detta de svarta bokstävernas raseri väl ansträngt. Men tycker sig märka avsikten och blir ingalunda förstämd. Särdeles borde hr Engberg, som är en så studerad karl, haft i åtanke de minnesvärda ord Karl Johan i slaget vid Leipzig tillropade korpral Tinnerholm. Varom icke bör han erinra sig dem.

Den fordran man på sina håll ställer på den socialistiska prässen och männen i ledet, att de skola ta sin egen regerings avgång lika tolerant och lojalt som de borgerliga i samma kasus, är psykologiskt oriktigt. Det vore nästan lika orimligt att begära detta, som att fordra att en minoritet av katoliker i en församling skulle lojalt erkänna den protestantiska majoritetens lära samt mått och steg å hela församlingens vägnar. Den socialistiska menigheten är lika mycket en kyrklig och sekterisk menighet som ett politiskt parti. Den sitter inne med hela den politiska sanningen och med tillgång till löse- och bindenyckeln, utan vilken ingen kan komma in i det sociala himmelriket. Till en början vägrade också socialisterna liksom andra de yttersta dagarnes heliga att låta invälja sig i riksförsamlingarna, och när de under tidens tryck väl kommit därin, vägrade de länge och envist att ingå i regeringarna eller mottaga officiella uppdrag. Hela deras verksamhet skulle kunna sammanfattas i det enda ordet nej. Under en generation nedlade det tyska socialdemokratiska mönsterpartiet ett oerhört arbete blott på att förhindra samhällsmaskinens normala gång. I detta negativa kretslopp hade de socialisterna ledarne blivit så inkörda, att när revolutionen kom som ett brev på posten och de måste fatta regeringstömmarne, stodo de då handfallna och famlade i mörkret, Deras försök att omsätta läran i handling som regeringsparti vart ett fiasko, vilket stod land och folk dyrt. Av denna dyrköpta erfarenhet synas de tyska socialisterna nu ha blivit nästan lika goda och aktiva medborgare som de borgerliga. Med andra ord, de ha avfallit från den rätta tron, blivit kättare, tänka, skriva och handla som vanliga enkla borgare och syndare. Det är heller icke troligt, ehuru de behålla diverse socialistiska relikter och sin förkärlek för statssocialismen, att de tyska socialisternas flertal efter det nya födelsens bad de undfått först i krigets och sedan i fredskrigets bittersalta vatten någonsin mer skola återvända till de Marxistiska hägringarna och gyckelbilderna. Skulle frestelsen komma på dem, ha deras egna och Moskvas kommunister, vilka ock äro Marx' sanne efterföljare och inga komprimissarier med det fördömda kapitalistsamhället, i gärning visat vart den rätta socialistiska vägen leder de troende.

Den tyska socialdemokratins gång och metamorfoser under det närmaste tiotalet blir icke blott ett intressant kritiskt fenomen, utan en företeelse, som skall komma att direkt påverka systerpartierna, kanske ej minst det svenska. —

Genom de svenska fackföreningarnas tidiga tvångsanslutning till det socialdemokratiska partiet fick detta i vårt land ett fastare underlag och en strängare struktur än på flera andra håll. Fackens sammanslutning borde ju enligt sin natur vara politiskt neutral såsom händelsen alltid varit i de anglosaxiska länderna. Här övades i den politiska maktstridens intresse ett ödesdigert samvetstvång mot våra arbetare, mot vilket också en stark opposition genast reste sig. I den socialistiska pressen restes denna opposition med all kraft av dess då enligt mångas mening talangfullaste och ärligaste pennfäktare, Axel Danielsson i Malmötidningen Arbetet. Avlidne redaktör Gustaf Gullberg, vilken samtidigt verkade i sitt kall i Malmö och stod på särdeles vänskaplig fot med Danielsson, berättade för mig, hur hänsynslöst D. behandlades av tidningens styrelse och hur nära den visst redan då sjuklige och frihetsälskande Danielsson tog sig denna behandling och detta avfall från frihetens sak. Om jag ej missminner mig var det ingen mindre är Hjalmar Branting som förde an i detta föga ridderliga härtåg.

Detta samvetsfrihetens och humanitetens våldförande utgör en av det svenska socialdemokratiska partiets betänkligaste sidor. Ty det förhåller sig dock så, som den athenska demokratins mest lysande och en av alla tiders mest lysande statsmän, Perikles, förkunnade, då han sade att friheten vore den största lyckan. Men om friheten är den största lyckan i en demokrati så måste tvånget vara den största olyckan, vilket ock bevisas av Sovjetrysslands exempel. Här lurar hos det svenska socialistiska partiet en underjordisk fara, som då och då slår ut i öppen låga även i ett så gammalt rättsamhälle som det svenska. Man behöver endast tänka på den roll fackföreningarne nyss spelade vid regeringsskiftet ell. fackföreningsuppropet mot de socialdemokratiska stadsfullmäktige i Malmö, därför att de i fråga om understöd åt de arbetslösa icke röstade som fackföreningarna fordrade, eller den obegränsade och missbrukade rätten till s. k. blockader och förföljelser av arbetsvilliga, vilket intet annat är än bristande respekt för andras rätt och frihet och upproriskhet mot det gemensamma samhället

Sådan herre, sådan dräng, heter det. Man kan icke begära att de socialistiska redaktörerna, som för sin existens och karriär äro så beroende av fackföreningarnas, ej sällan mer än lovligt fanatiska, överfodiga och i politiska ting övermodiga och i politiska ting samma oförskräckthet, sanningskärlek och självständighet som flertalet borgerliga tidningsutgivare gå i elden för vad de anse rätt, gott och nyttigt för land och folk. Det var en tid, då själve Branting ansåg sig så illa behandlad av Socialdemokratens styrelse, att han tog sin Mats ur skolan. Det är snarast ägnat att väcka förundran och även beundran att det ges så pass frimodiga, sakliga och humana socialistiska språkrör som exempelvis Örebro Kuriren. Till de mer självständiga socialistiska tidningarna hör även ledes Göteborgsorganet Ny Tid, grundlagt av den självständige, moderate och sympatiske Fredrik Sterky. Men så var ock denne en ekonomiskt oberoende man. —

Ehuru den första rent socialistiska regeringen ej blott i Sverige utan i världen var en av de svagaste regeringar vårt land haft, delvis beroende på omständigheter vari regeringen ingen skuld hade, så redde den sig likväl bättre än dess motståndare från början föreställde sig. Hela dess uppträdande vart i stort sett en illustration till huru långt den svenska socialdemokratin redan förborgerligats. Och vore det så att den fortfarande komme att ledas av och följa sådana män som Branting, Thorsson, Lindqvist, Örne, Sandler, Lindhagen, Månsson och flera till, behövde man icke hysa någon oro för framtiden.

Men de äldre och erfarne hövdingarna torde snart vara ur leken och flera av de yngre, som nu söka förtjäna sina sporrar i nitisk partitjänst, ge ingalunda samma garantier för ledningen av massan, vilken ännu är som ett vax i de målmedvetnas hand. Bland dessa målmedvetna agitatorer och streber ha vi ett notoriskt antal tränade, samvetslösa demagoger, som hittills kunnat hållas på mattan. Till sist kommer utvecklingen i vårt land under övergångstiden av ett par tiotal år att hänga på, hur det borgerliga Sverige handhar det nya radikala demokratiska statsskick vi fingo för några år sedan. Om den nu av den Tryggerska regeringen inledda och lovande början av efterträdande borgerliga regeringar kommer att fullföljas i samma försonliga och statskloka anda, torde vi lyckligt kunna genomrida de stormar som tvivelsutan även vänta oss. Då skall det befinnas att socialismen i Sverige ingalunda blev någon avgörande epok utan blott en mer tillfällig episod i Sveriges historia.

"Landsregering" och "riksregering".

"Den regering, som i enlighet med detta uppdrag nu tillträder, är klart medveten om att den har att söka utföra en *svensk folklig landsregerings* uppgifter under synnerligen svåra förhållanden". För ett och ett halvt år sedan avgav "Europas förste socialistiske premiärminister", hr Branting, denna deklaration, vilken allmänt togs som ett bevis på att Sveriges arbetaremassor vuxit in i samhället och verkligen kände sig som svenskar. Nu har högern under hr Trygger trätt till makten. I högerledarens deklaration finnes följande passus: "Jag har förssökt få till stånd en regering, som på grund av sin sammansättning med skäl kan göra anspråk på att betraktas som en *riksregering*". Om hr Edén som chef för en liberal regering haft att avgiva regeringsdeklaration i stället för hr Trygger, hade det säkerligen i hans uttalande funnits en liknande passus.

Sådana äro förhållandena nu i vårt land, anmärker G. P. Ingen klass står utanför samhället. Medborgarvärdet är ej längre graderat efter inkomst och förmögenhet. Alla ha lika rätt, alla kunna känna sig som svenskar. Samhällets allmänna demokratisering har politiskt jämnat den breda klyfta, som fanns mellan de två nationerna. Sedan högern förlorade sin privilegierade ställning har utvecklingen gått i riktning mot mildrade partistrider. Landsregeringarna gå, riksregeringarna komma!

Att hr Trygger verkligen kommer att sträva efter att göra sin ministär till en riksregering på samma sätt som hr Branting försökt att få sin ministär att bli en landsregering, därom har man icke rätt att hysa tvivel. Hans deklaration tyder därpå. Den är mager, men den gör icke något dåligt intryck. Vad man särskilt fäster sig vid är hr Tryggers vädjan till socialdemokraterna. Han uttalar: "Den (ministären) vill ock bemöda sig att till gagn för fosterlandet mana fram det myckna gemensamma, som finnes hos de borgerliga partierna. Den vill ock gärna omfatta den tanken, att det socialdemokratiska partiet icke skall vägra regeringen det samarbete, som partiets fosterlandskärlek kan göra till en plikt för partiet att lämna".

Detta uttalande markerar en utveckling hos högern. Den har år efter år på tribun och i präss talat om att "vattendelaren i svensk politik går mellan de borgerliga och socialdemokraterna". Den har framstält arbetarepartiet som mindre fosterlandsälskande än de övriga, den har förnekat att det finns verkliga åsiktsskillnader mellan de olika borgerliga partierna, den har övergivit motsättningarna mellan de s. k. borgerliga å ena sidan och socialdemokraterna å den andra, den har skrikit ut, att det är nödvändigt för de borgerliga partierna att bereda sig för en "avgörande strid med socialdemokraterna". Denna åsiktsriktning har i riksdagen och på valmöten haft sin främste representant i hr Lindman.

Hr Tryggers deklaration förnekar icke åsiktsmotsättningarna mellan de borgerliga partierna, men vad den understryker som riktigt är "det myckna gemensamma". Och framför allt: han riktar uppmärksamheten på det myckna gemensamma, som *alla* partier ha. Hr Tryggers varma vädjan till socialdemokraterna och hans åberopande av dess fosterlandskärlek är det rätta svaret på hr Brantings utmaning till "strid på liv och död".

Frågan om retroaktiv hjälp åt järnbruksarbetarne.

Enligt förljudande i riksdagskretsar är, meddelar Sv. M., regeringen betänkt på att framlägga proposition om retroaktiv hjälp för de järnbruksarbetare, som förut varit avstängda från statshjälp och som sedermera genom riksdagens beslut erhållit s. k. friplatser.

Skulle regeringsproposition icke komma att framläggas, kommer frågan ändock, enligt vad tidningen säger sig ha erfarit, upp till behandling i riksdagen, i det från liberalt håll motion om retroaktiv hjälp då kommer att väckas.

Den nye ecklesiastikministern och skolreformen.

Sv. D. har förfrågat sig hos ecklesiastikminister Clason rörande dennes ställning till skolreformen. Allt vad statsrådet ville säga härom är, att han icke tidigare tagit någon närmare kännedom om reformen och utsikterna till dess lösning. Om utsikten att få fram frågan till nästa riksdag ville statsrådet icke uttala sig.

Till provinsialläkarebefattningen i Nässjö distrikt har medicinalstyrelsen uppfört i första förslagsrummet (med förord) provinsialläkaren i Herrljunga distrikt K. A. Frisell.

Vallpojken från Dal blev kyrkoherde i Amerika. Bland de svenskar, som från en ringa början genom flit och energi kommit sig upp i Amerika kan man även med skäl räkna nuvarande kyrkoherden i Gustav Adolfsförsamlingen i Pittsburg, Pennsylvania, pastor J. W. Benson.

Pastor B. är född 1882 i Bränna, Holms socken, Dalsland. Där vallade han under sin barndom kreatur omkring det ställe, varest den på sin tid kände "Brånasmedens" verkstad stått.

I sällskap med föräldrarna kom B. 1891 till Falls Creek och sedermera till Wick Haven, Pa., där han av egen erfarenhet blev hemmastadd i gruvarbetarens vedermödor. Fadern var smed vid gruvorna.

Såsom 20:årig yngling började B. studera vid Augustana College samt fortsatte därefter vid eng. luth. seminariet i Maywood, Chicago, varpå han fullbordade sina teologiska studier och prästvigdes i Chicago den 15 juni 1913.

Efter tjänstgöring i olika församlingar antog han 1921 kallelse till sin nuvarande församling.

Skaraborgs läns hushållningssällskap hyllar sin ordf. Skaraborgs läns hushållningssällskap hade i söndags sammanträde i Skara. Härvid överlämnade godsägaren Lars Ekberg på Dagsnäs sällskapets stora guldmedalj till ordföranden, greve Gilbert Hamilton, varvid han uttryckte sällskapets glädje över att få överlämna detta hederspris. Talaren påminde om det enastående förhållandet, att sedan 1856 alla ordförandena med undantag av en kort tid burit namnet Hamilton.

Till komminister i Sätila och Hyssna pastorat har i söndags valts vice pastorn där O. Nelson med 1,228 röster. Komminister E. W. Holstenius i Valla erhöll 163 röster.

Biskopsvisitation i V. Tunhems pastorat förrättas den 3—6 maj. Biskopen kommer att besöka kyrkorna i N. Björke och V. Åsaka den 3 maj, i Gärdhem och Vargön den 4 maj, och i V. Tunhem den 5 maj. Årets och förra årets konfirmander skola då vara tillstädes. Den 5 maj kl. 7 håller biskopen andaktsstund i Vargöns kapell.

Betalar det sig att konstgödsla mossodlingarna i år?

300 kg. 19% superfosfat och 200 kg. 37% kalisalt pr hektar till havre på mossjord efter havre i Hushållningssällskapets lokala fältförsök hos K. E. Karlsson, Norrhult n:o 2, Hultsfred, Norra Kalmar län, 1920, visade sig vara bästa konstgödsling där och gav utöver ogödslat (1,220 kg.) en skördeökning av 2,340 kg. havrekärna och 2,440 kg. halm, d. v. s. efter 10:70 för 19% superfosfat, 18:55 för 40% kalisalt (motsvarande 17 kr. för 37%), 12 öre för havren och 3 öre för halmen en gödslingsvinst av 288 kr. pr har.

Med sådana vinster kan man köra bank och länsman på dörren.

J. T. A. 8. b. 23.

Till kontraktsprost i Kullings kontrakt har förordnats kyrkoherden i Lena pastorat J. A. Rylander.

Södra Västergötlands siste träskomakare ur tiden. Förre soldaten J. A. Borg å Stenåsen under Björkered i Kinnaroma socken, södra Västergötland, har i dagarna avlidit i en ålder av 83 år. Han var den ende inom länsdelen, som fortfarande bedrev träskomakeri som yrke. Därmed hade han hållit på sedan han var 12 år gammal och då Borgs träskor voro uppskattade vida omkring, förstår man att han under årens lopp tillverkat mångtusen par. Vid 20:årsåldern blev han rekryt vid Älvsborgs regemente och tjänade där flera år som soldat. Under ledigheten från regementet stod han i sin verkstad och gjorde träskor eller sysslade med slakt i bygden. Han var också så högt värderad som "kreatursdoktor".

Kreaturssjukdomar. På sista tiden ha två små djurägare, den ena Viktor Johansson, Sörgården i Ärtemarks socken, den andre Alfred Johansson, Mossviken i Vårviks socken förlorat var sin ko i stelkramp resp. livmoderframfall. Som båda djuren voro försäkrade för 250 kr. vardera i Åvsborgs m. fl. läns Ömsesidiga Nötkreatursförsäkringsbolag, blev icke förlusten så stor.

Medaljutdelning. Kyrkovärden J. L. Andersson i Skräddarehult. Nårunga, har tilldelats kungl sällskapet Pro Patrias silvermedalj för 21:årig tjänst som kyrkovärd m. m. Medaljen överlämnades i söndags å. d. efter gudstjänstens slut i Nårunga kyrka av kyrkoherde A. Marino med ett för tillfället anpassat tal.

Från skuggsidan. Det gäller denna gång en 16:årig pojke från Västergötland, som kommit på avvägar. Han hade rymt från sitt hem, där han är äldst av fem syskon, och begivit sig ut och hamnat i Stockholm, uppehållit sig där någon tid och hållit till på fartygen i hamnarna, tills han en dag följde med någon sorts handelsman ut på vandring. De kommo till Malmö, och där skildes deras vägar.

Pojken ställde sin färd till Hälsingborg och det dröjde inte länge, förrän polisen fick hand om honom, varefter anstalter vidtogos för att få honom åter till hemmet. Innan dessa planer hunno bli verklighet, ville gossen, som var på ålderdomshemmet, ha fritt en söndag för att gå ut i staden. Detta vägrades honom, och då kom han på idén att bege sig upp på vinden för att söka få tag i kläder — vilket också lyckades. Han lyckades också försvinna. Så bar det i väg österut till Kristianstad, Blekinge och vidare till Kalmar, där han emellertid blev fast på grund av en anmälan från polisen i Hälsingborg. Han transporterades dit för att stå till svars för tillgreppet på ålderdomshemmet. Och härom dagen stod sextonåringen inför rådhusrätten. Han tycktes ta saken lugnt och kallt till en början, men när rättens ordförande började fråga honom om förhållandena där hemma, kommo tårarna fram. Han hade inte kunnat trivas i hemmet, förklarade han, och han hade "icke varit vän med sin far". Denne skulle ha förebrått honom för att han inte kunde arbeta så mycket.

Grovarbetarelönen fixerad. Arbetslöshetskommissionen har nu — enligt vad vår Stockholmsred. erfarit — fixerat grovarbetarelönen å de platser rörande vilka beslut icke tidigare fattats. För Älvsborgs län ställa sig lönerna sålunda:

Städer: Alingsås 5:—, Borås 6:—, Ulricehamn 5:—, Vänersborg 6:—, Åmål 5:—.

Köpingar och landskommuner: Alingsås landskommun 4:50, Angered 6:—, Berghem 3:50, Björketorp 4:—, Bollebygd 4:—, Dals-Ed 4:—, Fors 4:—, Fotskäl 3:50, Fristad 3:50, Fritsla 4:50, Frändefors 3:50, Fröskog 4:—, Fuxerna 5:—, Färgelanda 4:—, Gärdhem 4:—, Hajom 3:50, Hillared 3:50, Holsljunga 3:50, Hudene 3:50, Hyssna 3:50, Högsäter 3:50, Kattunga 3:50, Kinna 4:50, Kinnarumma 4:50, Kungsäter 3:50, Laxarby 4:—, Lerum 5:50, Nödinge 5:—, Revesjö 3:50, Roasjö 3:50, Seglora 4:50, Skallsjö 5:—, Skepphult 3:50, Starrkärr 4:—, Steneby 4:—, St. Lundby 5:—, Sätila 3:50, Toarp, 4:50, Torrskog 4:—, Tranemo 4:—, Ullasjö 3:50, Valbo-Ryr 4:—, Väne-Åsaka 4:—, Vänga 3:50, V. Tunhem 4:—, Ålekulla 3:50, Ärtemark 4:—, Ödeborg 4:— samt Örby 4:—.

Ett Säveåns vattenfall som försvinner. Sedan Västerbygdens vattenrättsdomstol fällt utslag i mål mellan ägaren till Spånga kvarn vid Lagmansholm, disponent C. G. Wettergren och markägare utmed Säveån norr om vattenfallet, har därvid beslutats att då uppdämningarna till därvarande kvarnverk skadat en större del odlade marker detta vattenfall måtte sänkas och dammfästena borttagas.

Arbetet med demoleringen och sänkningen av fallet skall nu taga sin början och kvarnrörelsen med vattenkraft upphör från och med april månads utgång.

Huruvida kvarnrörelsen skall helt och för framtiden upphöra är ännu ej bekant, men möjligen kommer den framdeles att upptagas och fortsätta med elektrisk kraft.

Resande till utställningens öppnande göras uppmärksamma på de i dagens tidning intagna annonserna angående extra persontågs insättande och vissa tågförändringar å linjen Falköping—Göteborg.

Dynamitinbrott på Floda station. Under natten till fredagen hemsöktes Floda järnvägsstation av dynamitarder. Efter att med tillhjälp av falska nycklar ha berett sig tillträde till stationsexpeditionen genom ilgodsexpeditionen, sprängde förövarna med dynamit ett på förstnämnda expedition befintligt plåtskåp. Emellertid synes de ha blivit skrämda och tagit till flykten innan de hunno tillgripa något av skåpets innehåll. På morgonen lågo nämligen de c:a 100 kr., som förvarades i detsamma, orörda. I ett annat kassaskåp på expeditionen förvarades vid tillfället en ganska avsevärd pänningsumma.

Spaningarna efter förövarna pågå.

Det extra frisinnade landsmöte, som Frisinnade landsföreningens verkställande utskott i höstas beslöt inkalla under förra hälften av innevarande år, har nu av utskottet utsatts till söndagen den 27 maj i Stockholm. Landsföreningens förtroenderåd sammanträder fredagen den 25 maj.

Frisinnade kvinnors landsmöte samlas i Göteborg fredagen den 15 och lördagen den 16 juni.

Anmälan om deltagande i landsmötet skall insändas till Riksförbundets sekreterare, Bragevägen 12, Stockholm, senast den 10 maj om beställning av rum skall kunna förmedlas genom sekretariatet. Då det med största sanonlikhet blir ont om rum vid tiden för mötet, har inkvarteringsbyrån i Göteborg fastställt, att beställning av rum till landsmötet skall ingå endast genom Riksförbundets sekretariat och senast en månad före mötet.

Den torra och kalla våren och skördeutsikterna. Överassistent Bolin vid Experimentalfältet framhåller som svar på en fråga av St. D., att enligt ingångna rapporter från olika håll av landet synes icke någon obotlig skada ha anställts genom den länge rådande torkan. Nu tycks det vara nederbörd över hela landet och fortsätter denna och följes av varmare väderlek återhämtas det förlorade hastigt.

Höstsäden har lidit en del av kölden om nätterna och torkan, men den ter sig ändå ganska lovande. Torrperioden har varit kännbarast söderut och i Mellan Sverige.

Kommunalfullmäktige i Starrkärr hade extra sammanträde lördagen den 21 april. Som första fråga på dagordningen upptogs till behandling reparation och iordningställandet av den förut av kommunen inköpta veterinärbostaden. För att i möjligaste mån söka få det i fastigheten nedlagda kapitalet räntebärande, hade veterinären i Älvängen anmodats hyra lägenheten ifråga. Följaktligen uppställdes av denne vissa villkor för att kunna bifalla denna kommunens önskan. Under debatten upplystes det, att ganska betydande och kostsamma arbeten bli lämpföras för att bostaden skulle bli lämplig. En komité på fem personer tillsattes för att till kommunalfullmäktige före den 15 maj i år inkomma med utarbetat kostnadsförslag å nämnda arbeten. Komiterade blevo L. J. Gustafsson, Starrkärr, Alfr. Karlsson, Alvängen, C. F. Linde, Alvängen, E. Eriksson, Helgered och S. Andersson, Alvängen.

Vidare beslöts att kostnaderna för av kommunen erhållna handlingar jämte karta å den av kommunen öster om kyrkan iståndsatta vägen skulle bestridas av kommunalkassan.

Från ledamoten i kommunalfullmäktige, Axel Niklasson, Ostbacken, förelåg en skrivelse med anhållan om entledigande från ledamotskapet, på grund av avflyttning från orten. Anhållan biföllls av fullmäktige.

Remmene kyrkliga syförening hade i förra veckan anordnat försäljning å av föreningsmedlemmarne förfärdigade arbeten. Som talare medverkade vid tillfället kommunister K. E. [illegible], Asklanda, och komminister A. Litzell, Eggvena. Försäljningen jämte kaffeserveringen, inbringade 380 kronor.

Herrljunga elektriska aktiebolag hade den 28 april ordinarie bolagsstämma i Herrljunga. Därvid föredrogos och godkändes förra årets räkenskaper, varjämte ansvarsfrihet beviljades styrelsen.

Inkomsterna och utgifterna för föregående år utgjorde kr. 18,661: 10 och tillgångarna och skulderna balanserade å kr. 78,755: 19. Årets nettovinst utgjorde kr. 2,027: 51, som jämte från föregående års vinst- och förlustkonto balanserade kr. 692: 97, stodo till bolagsstämmans förfogande. Sedan stämman avslagit dels styrelsens förslag att å inventarievärdet avskriva föreslående belopp, dels revisorernas förslag till avskrivningar med 8,000 kr., beslöts att till aktieägarne utdela 6 % å aktiekapitalet. Å inventarievärdet avskrevos 562 kr. och återstoden överfördes till innevarande års vinst- och förlustkonto.

Till styrelseledamöter valdes tandläkare Victor Renström, disponent Hugo Stenbeck, trävaruhandl. C. A. Stenbeck, grosshandl. Henrik Rylander, och direktör Herman Carlson, samtliga i Herrljunga, med ingenjör S. Lidén, Skara, och fru Jenny Anjou, Trollabo, Hudene, som suppleanter.

Revisorer blevo landsfiskal Eric Hellstrand och kamrer Nils Johansson med handl. Ivar Ekblom som suppleant.

Rättelse. Angående nästföreg. nummers referat av målet från Kullings häradsrätts vinterting göres av referenten följande beriktigande: Den för olaga jakt bötfällde var disponenten Axel Andersson i Alingsås och icke arrendatorn John Pettersson i Bälinge Toresgården, vilken tvärtom instämt i åtalet mot svaranden.

Toröprästen kunde ej dömas för ämbetsbrott. Strängnäs domkapitel upptog på onsdagen till slutligt avgörande anmälan mot pastor Totterman i Torö. Domkapitets majoritet fann därvid icke orsak att döma honom för ämbetsbrott.

En smart lärarinna. Ordföranden i Ekshärads skoldistrikts skolråd, kyrkoherde L. Krook, har hos J. O. anmält, att folkskollärarinnan Olivia Blomqvist, som på grund av sjukdom fått tjänstledighet för att söka lugn och vila, tagit anställning som lärarinna i Tystberga församling och sålunda uppbär lön av statsmedel samtidigt å två ställen.

Dubbelsjälvmord i Stockholm. Två unga människor ha på onsdagen begått självmord genom att tillsammans söka döden i Norra Brunnsviken. De voro furiren vid Livgardet till häst K. O. A. Andersson samt en kvinnlig bekant till honom, som man ännu icke lyckats identifiera. Vid stranden hittades några klädespersedlar, och som man antog, att ett drama utspelats, igångsattes draggningar vilka resulterade i att efter en stund liken av en ung man och en ung kvinna anträffades. Kvinnan hade sina händer sammanbundna på mannens rygg med ett snöre, som därefter virats ett varv runt bådas kroppar varför det ej kan råda tvivel om att kvinnan frivilligt följt mannen i döden. Andersson var blott 21 år gammal.

En skojarfirma i Gävle avslöjad. Detektiva polisen i Gävle har avslöjat ett företag, som under namnet Gävle Handelsaktiebolag drivit bedrägliga affärer och lurat av ett 50-tal personer [illegible] omkring 15,000 kr. under sista halvåret.

Huvudmannen är köpman P. J. Olsson, förut i Stockholm, och de övriga bolagsmännen tre ynglingar i Gävle samt en kvinnlig släkting till Olsson. Två av bolagsmännen äro omyndiga.

Det har vid undersökning visat sig att det enligt bolagshandlingarna inbetalda aktiekapitalet, 25,000 kr., endast är fingerat. Bolaget har köpt varor på kredit och sålt till underpris. Det anses att Olsson på detta sätt skaffat sig en inkomst på 3,000 kr. i månaden.

Olsson har anhållits.

Kyrkan har djupa rötter hos vårt folk.

FRÅGAN OM SKILSMÄSSA FRÅN STATEN EJ AKTUELL.

Lekmannainflytande, tros- och lärofriheten ökas.

Frågan om kyrkans skiljande från staten synes icke f. n. vara särskilt aktuell, framhåller Andra kammarens första tillfälliga utskott i sitt avstyrkande utlåtande över hrr Kilboms (k) och Jansons i Kungsör (l) motioner om upphävandet av sambandet mellan svenska kyrkan och staten.

Svenska kyrkan företer, yttrar utskottet, en påfallande livaktighet, som vittnar om att kyrkan ännu har vida och djupa rötter hos vårt folk. Av kyrkans målsmän är det endast ett försvinnande fåtal, men bland dem kanske just de, som minst ivra för obegränsad religions frihet, vilka anslutit sig till skilsmässotanken. Även i hr Kilboms motion har erkänts, att "i praktiken råder en fullständig lärofrihet för alla religiöst troende". De frikyrkliga sammanslutningarna äro också numera så litet bundna av statskyrkotvång, att ej häller bland dem någon stadgad eller enhetlig mening kräver skilsmässa mellan stat och kyrka. I varje fall förefinnes på detta håll ingen önskan att aktualisera frågan på grund av ett initiativ från riksdagens sida.

Hr Kilboms motion bottnar, fortsätter utskottet, i ett ömmande särskilt för de icke religiöst troende, vilkas tanke-, yttrande- och tryckfrihet förklaras ännu vara väsentligen kringskuren. Även om denna uppfattning ännu i någon mån skulle vara befogad, anser utskottet det å andra sidan vara oförnekligt, att utvecklingen går fram emot en utsträckt tros och lärofrihet, som för en stor del av vårt folk sannolikt ej skulle bli större men kanske mindre efter en upplösning av sambandet mellan stat och kyrka. Som en följd av denna utveckling regleras också undan för undan förhållandet mellan stat och kyrka i riktning mot ökat lekmannainflytande på kyrkans angelägenheter och utsträckt läro- och verksamhetsfrihet å det andliga området för alla svenska medborgare.

De skäl, som förelegat för att låta religionsfrihetssakkunnigas återstående arbete vila, anser utskottet för övrigt i icke mindre mån gälla emot igångsättandet av en ny utredning av den art och av den stora omfattning, som i motionerna påyrkats. De redan nu, resp. inom kort föreliggande resultaten av religionsfrihets- och kyrkomötesutredningarna böra också bli föremål för en prövning, som motsvarar de angivna riktlinjerna och det utförda arbetet, vilket icke skulle bli fallet, om motionerna bifölles.

Den av hr Dahlgren (s) till utskottsutlåtandet fogade reservationen kommer till samma slutresultat som utskottet, om han än anser kravet på utredning om skilsmässa vara principiellt riktigt. Därav följer emellertid ej, att han anser sig skyldig att understödja varje vid vilken tidpunkt som hälst framfört förslag till utredning av spörsmålet. Beträffande tidpunkten för föranstaltandet av en dylik utredning kan enligt hans mening med all rätt hänsyn tagas till en hel del omständigheter av praktisk natur. Han anser det i själva verket kunna starkt ifrågasättas, huruvida tiden just nu är den lämpligaste. Obestridligt är, att det endast är för en begränsad del av vårt folk som problemet har någon aktualitet. Hr Dahlgren finner det föga lämpligt att f. n. framföra krav på en ny stor utredning av ett synnerligen invecklat och föga aktuellt problem.

Däremot anser hr Paulsen (s) frågan vara aktuell, och enligt hans mening framtvingar utvecklingen, att frågan tages upp. Statens förening med kyrkan finner han vara ett religiöst partitagande, oförenligt med verklig religionsfrihet. Emellertid måste, anser han, statskyrkosystemets avskrivning föregås av en allsidig utredning.

Den tredje reservanten slutligen, hr Dahlén (k), motiverar icke sitt yrkande på bifall till hr Kilboms motion.

— — —

Motionen har av Andra kammaren i onsdags avslagits.

Bäst äro Westerås Slåttermaskiner, Hästräfsor och Skördemaskiner! Begär prisk. fr. AND. FISCHER, Stockholm. Försäljare antagas. 469

"KARLSONS KLISTER" 1310 t

8-timmarslagen.

Lagutskottet föreslår förlängning på tre år.

Andra lagutskottet har nu avgivit sitt utlåtande i anledning av Brantingska regeringens proposition med förslag till lag om arbetstidens begränsning samt de i ämnet väckta motionerna.

Utskottet förordar, att arbetstidslagen antages för en period av ytterligare tre år, eller till och med år 1926. Utskottet framhåller emellertid samtidigt angelägenheten av att de särskilda bestämmelserna i lagen underkastas granskning, i syfte att näringslivet genom lagens fortsatta bestånd icke beredes större svårigheter, än som för vinnande av lagens huvudsyfte är nödvändigt.

Utskottet har emellertid föreslagit en del ändringar i den kungliga propositionen. De viktigaste av dessa ändringsförslag äro:

Förutom de slag av arbete, vilka enligt k. m:ts förslag skola vara undantagna från lagens tillämpning, skola därifrån även undantagas upptagning av torv och tillverkning av bränntorv och torvströ samt byggnadsarbete för jordbruk eller sådan dess binäring, vilken icke bedrives som självständigt företag;

högsta tillåtna övertid, som får uttagas utan arbetsrådets tillstånd, skall vara 50 timmar under en månad och 200 timmar under ett år, under det att k. m:t föreslagit 40 timmar under en månad och 200 timmar under ett år;

även den högsta övertid, som härutöver får uttagas under förutsättning av arbetsrådets tillstånd, har av utskottet utsträckts, nämligen från av k. m:t föreslagna 30 timmar för en månad och 120 timmar under ett år till 30 timmar under en månad och 150 timmar under ett år.

Genom dessa bestämmelser vinnes möjlighet för arbetsgivare att utan sökande av något tillstånd exempelvis under en tid av 4 månader om året, använda arbetare till 10 timmars dagligt arbete under veckans alla söckendagar.

Utskottet har avstyrkt samtliga i ämnet väckta motioner, i den mån de icke överensstämma med ovannämnda ändringsförslag.

I sin motivering erinrar utskottet om att lagstiftning om åttatimmarsdag gäller i alla något mera betydande europeiska stater med undantag av England, Danmark och Italien, ävensom i ett flertal utomeuropeiska kulturländer. Emellertid har i Italien utfärdats ett dekret om åttatimmarsdag, och i England och Danmark gäller åttatimmarsdag inom industrien medels mellan arbetsgivare och arbetare träffade avtal.

Det har sagts, att principen om åttatimmarsdag i utlandet efterleves merendels mindre strängt än i Sverige. Häremot framhåller utskottet, att i åtskilliga länder denna princip torde tillämpas strängare än i Sverige. En allmän tendens att modifiera principen i tillämpningen låter sig dock påvisas. Men det är förhastat att därav sluta att berörda tendens behöver tyda på en avveckling av principens tillämpning.

Vidare framhåller utskottet, att arbetarna otvivelaktigt synnerligen högt värdesätta den lagstadgade 8-timmarslagen. Skulle lagen upphävas, kan man förutsätta såsom visst, att de till det yttersta skulle komma att kämpa för dess bestämmelser i stället infördes i kollektivavtalen. Den med lagens upphörande åsyftade lättnaden för industrien skulle därför näppeligen komma att förverkligas. Oavsett de strider, som härav skulle uppstå, kan man ifrågasätta, om icke jämväl ur synpunkten av önskvärd stabilitet å arbetsområdet försöket med denna lagstiftning bör utsträckas någon tid, tills klarläggande resultat av dessa verkningar erhållits.

Utskottet påpekar vidare, att Sverige genom sin anslutning till Nationernas förbund biträtt principen om arbetstidens begränsning till 8 timmar om dagen och 48 timmar i veckan.

Då utskottet alltså tillstyrker lagens prolongering under tre år, betonar utskottet vikten ur samhällig synpunkt av att den lediga tiden må komma till användning ej endast för tillgodoseende av arbetarnas enskilda viktiga inträssen, utan även för deras tekniska utbildning och allmänbildning. Att man ännu icke kan spåra något större resultat i detta avseende är icke ägnat att förvåna, ty de som verka på folkbildningens område ha ofta att kämpa mot bristande inträsse, slöhet och benägenhet för osunda nöjen. Från många håll i landet förspörjes emellertid om löftesbringande strävanden, ej minst utgångna från arbetarna själva, att skapa bildningstillfällen och förädlande nöjen under den lediga tiden. I den mån dessa strävanden vinna nödigt understöd från enskilda, inflytelserika personer och det allmännas sida, torde de för visso efter hand leda till en allmän lyftning av arbetareklassen.

Utskottet anser, att om också betänkligheter från ekonomisk synpunkt resas mot en förlängning av lagstiftningen, särskilt under ännu rådande depressionstid, så må emellertid å andra sidan ej förgätas, att i de allra flästa europeiska länder betänkligheterna fått vika för de fördelar, som i andra avseenden förväntas av lagstiftningen i fråga. Utskottet anser icke, att Sverige bör gå i spetsen för avskaffande av ifrågavarande lagstiftning.

Antages arbetstidslagen för en period av ytterligare tre år, torde det enligt utskottets mening bliva möjligt att bättre än hittills varit fallet bilda sig en säker uppfattning om dess verkningar för såväl arbetarna som näringarna.

Riksdagen.

Högre tobaksskatt. Båda kamrarna ha bifallit k. m:ts proposition om högre tobaksskatt.

Gemensamma voteringar. Med 144 röster (70+74) mot 115 (39+76) beslöt riksdagen för budgetsåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag på 500,000 kr. till det frivilliga skytteväsendets befrämjande.

— Det motionsvis begärda anslaget på 50,000 kr. till frivilliga landstormsövningar avslogs av riksdagen med 156 röster (60+96) mot 119 (56+63).

4157 t

Glöm icke att Grönsaks- och Blomsterfrö från A.-Bol. Svenska Frökompaniet i Göteborg är det tillförlitligaste. Säljes i Alingsås hos ALFRED HEDÉN samt hos våra vanliga försäljare i orten. 1743

En fabrikslump, bestående av flera tusen cykeldäck o. slangar, säljes till oerhört billiga priser. [illegible] Cykeldäck, extra prima, refflade: Dunlops system, 28×1½, Kr. 4.50 Continental system, 28×1½, Kr. 5.50 Cykelslangar, röda, 28×1½, Kr. 1.50 Cykelpumpar, 12-tum. Kr. 0.75 Priskurant på flera tusen olika nyhetsartiklar gratis och franko. Strålin & Persson, Korsnäs. 1774 t

Vid Reumatism, Huvudverk, Förkylning och smärtor av olika slag verka TOGAL-tabletterna snabbt och säkert även i de mest härdnackade fall. Togal utskiljer starkt urinsyran ur kroppen. Rekommenderas av läkare och kliniker. Finnes å alla apotek. 1203 t

Utredningen i Sv. Lantmännens riksförbund.

MISSNÖJE MED SENASTE STÄMMAN.

Krav på en ny, mera opartisk revision.

D. N. innehåller för torsdagen en längre artikel, vari från lantbrukshåll gives uttryck åt det missnöje, som utgången av riksförbundets senaste stämma fick. Vidare göres gällande, att den utredning av riksförbundets affärer, som utförts av den särskilt tillsatta undersökningskommissionen, icke skulle vara tillfredsställande, och kommissionen anses icke motsvara de kvalifikationskrav, som kunna framställas. Krav har därför framställts på en ny mera opartisk revision, och en sådan torde även enligt tidningen komma till stånd, då det icke kan väntas, att den av kreditkassan tillsatta kommissionen skall underlåta att granska även riksförbundets affärer.

Rådjursstammen på tillväxt.

Men dock ej nog stor att medge ökad jakttid.

Södra Älvsborgs läns jaktvårdsförening anhåller hos k. m:t att jakt efter rådjur åren 1923 och 1924 måtte förklaras tillåten endast under oktober och november. Som bekant har rådjursjakten under de tre senaste åren varit inskränkt till endast dessa månader, och jaktvårdsföreningen framhåller nu i sin ansökan, att rådjuren avgjort tilltagit i antal på grund av dessa inskränkningar. Föreningen anser emellertid, att rådjursstammen ännu icke på långt när uppnått den styrka, att den tål vid den längre jakttid, som jaktstadgan medgiver, eller från den 16 sept. till den 31 dec. Särskilt skulle spårsnöjakterna under december, såsom tidigare varit fallet, för rådjuren bli särskilt ödesdigra, varför de nuvarande inskränkningarna bör bibehållas ytterligare två år.

Det ruskiga dramat i Stockholm.

Från kriminalpolisen meddelas i går att anmälan om snickaren Grönros och diskerskan Maria Perssons häktning ingivits till rådhusrätten i Stockholm. Om icke annorlunda bestämmes, kommer målet före första gången tisdagen den 1 maj.

— — —

Advokaten Hultman har uttalat sig för Aftonbladet om det senaste mordet och yttrade därvid, att han ansåg Grönros vara en svårare brottsling än både Ander och Gyllenpalm. Det dåd, som han förövat, är det råaste, som förekommit, och det finnes faktiskt icke en enda förmildrande [illegible]

Den mördade Augusta Norrboms förflutna.

D. N. offentliggjorde i fredags den mördade Augusta Norrboms förflutna och avslöjar att den nu under så tragiska omständigheter omkomna själv under flera år suttit häktad för mord. Hon föddes utom äktenskapet och levde som vuxen jämte sin moder i Skänninge av att sälja sin gunst. 1884 födde hon ett barn som dog efter ett par dagar och som vid obduktion befanns förgiftat med arsenik. Såväl Augusta Norrbom som hennes mor och 77-åriga mormor häktades. Rådhusrätten dömde alla tre till livstids straffarbete men hovrätten frikände modern och mormodern men fastställde Augusta Norrboms dom. Hon avtjänade sitt straff å centralfängelset i Göteborg men benådades 1897.

P-E1a-1128

Danska konungaparets högtidsdag.

Stora fästligheter under torsdagen.

Kung Christian och drottning Alexandrine åka förbi Studentföreningens byggnad, där akademiska skyttekåren paraderar.

Med anledning av danska konungaparets silverbröllop i går voro alla offentliga och ett stort antal privata byggnader rikt flaggsmyckade. En del affärer hade särskilt dekorerat sina skyltfönster med vitt och rött på många ställen med konungaparets byster omgivna av blommor och grönt.

Kl. halv 7 tågade Livgardets musikkår upp till Fredensborgs slott och spelade "Det er saa yndigt at følges ad", varvid konungen och drottningen visade sig i ett av fönstren. Kl. 9 fm. mottogos medlemmarna av hovet samt en del hovfunktionärer, vilka till konungaparet framförde sina lyckönskningar. Härefter mottogs en lång rad deputationer, varvid gåvor och storartade blomsteruppsättningar överlämnades. Kl halv 10 ägde avfärden från Fredensborg till Köpenhamn rum. Under färden till staden hälsades de kungliga av överväldigande hurrarop från de församlade människomassorna.

Vid 10:tiden tågade cirka 800 fackelbärare med musik i spetsen upp till slottet, som var rikt illuminerat. Trots det rägniga vädret hade en stor mängd människor från såväl Köpenhamn som Fredensborgs omgivningar samlats för att åse högtidligheterna. Sedan tal hållits och fosterländska sånger sjungits, upplöstes fackeltåget.

Vid taffeln på slottet utbringade konungen i hjärtliga ordalag en skål för drottningen, varefter musiken spelade. Kronprinsen framförde sitt och prins Knuds hjärtliga tack till sina föräldrar och slutade med att utbringa en skål för konungen och drottningen. Konung Haakon av Norge framförde på egna och syskonens vägnar ett tack till konungaparet.

Med anledning av silverbröllopet ha ett hundratal brev och telegram med lyckönskningar från utlandet anlänt. Bland gåvorna märkes först och främst den stora gåvan från 150,000 danska kvinnor. Polens president har genom en kurir till konung Christian överlämnat insignierna till Vita Örnsorden.

"KARLSONS KLISTER"

Vårtrötthet övervinnes bäst med IDOZAN FÖRNÄMSTA JÄRNMEDICIN 5-dubbel järnhalt Välsmakande. Skadar ej tänderna. Snabb och överraskande verkan, därför billigast att använda. Rådfråga läkare. Fås å alla apotek. PRISET NEDSATT till Kr. 3.50 pr. fl. 1382 t

Besök E. Dahlströms Rak- & Frisérsalong, Stora Torget 4, Alingsås. 1553 t

KF:s Margarin från Kooperativa förbundets fabrik, landets modernaste. Extra Växt 1:70 Grädd. . . 2:— Smör-blandning 2:30 Hos de kooperativa föreningarna i: Bengtfors Herrljunga Lerum 792 t

13

Glatt går disken undan, om man tager en smula Tomtens Tvättpulver i diskvattnet.

Obeaktad förhandskritik av Versaillesfreden.

General Smuts' skarpa inlaga till Lloyd George i maj 1919.

Av fil. d:r *Verner Söderberg.*

— För denna tidning. —

(Eftertryck förbjudes.)

I.

Bland underskrifterna under Versaillestraktaten finner man även namnet Jan Christian Smuts, boergeneralen som nu är kung Georgs allra rikstrognaste sydafrikanske premiärminister och som i sitt hemland lärt, vilka underverk högsint behandling av en slagen fiende kan åstadkomma. Redan före sin hemresa till Sydafrika några dagar efter fredstraktatens undertecknande lät emellertid general Smuts i ett offentligt tal tydligt förstå, att han ogillade väsentliga delar av det fredsförslag han som Sydafrikas ombud vid fredskonferensen till sist dock nödgats förse med sin namnteckning. Nu får man i amerikanen Ray Standard Bakers upplysande arbete Woodrow Wilson and World Settlement, vars tredje del just nyss utkommit, närmare besked om både innebörden och omfattningen av general Smuts' kritik mot "segerfreden". Standard Baker, som under konferensen var Wilsons präss-sekreterare och sedermera fått fri tillgång till dennes papper från konferenstiden, upplyser bl. a. att Smuts de första dagarna i maj gjort kraftiga föreställningar mot det då för överlämnande till tyskarna färdiga fredsfördragsutkastet och t. o. m. hotat att demonstrativt resa hem hällre än att underteckna det. När så fördragstexten offentliggjordes vid överlämnandet till de tyska ombuden den 7 maj, uppgav Smuts likväl ej hoppet om att genomgripande ändringar ännu skulle kunna åstadkommas, och den 22 maj 1919 tillställde han Lloyd George en förtrolig detaljkritik av fördragsbestämmelserna. Av detta märkliga aktstycke erhöll Wilson en kopia, och efter denna har det nu tryckts av Standard Baker.

Smuts' promemoria erbjuder nu, nära fyra år efteråt, en synnerligen intrassant läsning och bär ett talande vittnesbörd om sin upphovsmans profetiska klarsynthet för traktatens ödesdigra brister. Världen skulle i denna stund ha varit mindre tröstlöst söndersargad och olycklig, om den statskloke boergeneralen under de kritiska veckorna för fyra år sedan lyckats övertyga den i sista instans bestämmande trion Lloyd George—Wilson—Clemenceau om nödvändigheten av att, som han då skrev i sina slutord, fredstraktaten belve så beskaffad, att den kunde erhålla sin slutsanktion, mänsklighetens gillande.

Egentligen borde Smuts' inlaga läsas oavkortad. Här må emellertid endast några av dess huvudpunkter återges, hans förutseende tankeskärpa till heder och de alla varningar ignorerande traktatdiktatorerna till skam.

General Smuts börjar med att kritisera ockupationen av Rhenlandet. Han misstänker fransmännen för att dit ämna förlägga större delen av sin armé för att få den underhållen av tyskarna och tecknar klart och tydligt de vådor för freden militärvälde i ockupationsområdet måste föra med sig. Erinrande om segermakternas vidsträckta kontrollmöjligheter ifråga om en effektiv tysk avväpning och om det hinder de dryga skadeståndsutfästelserna skulle åtminstone i 30 år utgöra mot tyska rustningar, påyrkar han ockupationsartiklarnas strykande, allra hälst som Frankrike i det engelsk-amerikanska garantifördraget — vars strandande i amerikanska senaten han ej anade — borde ha tillräcklig trygghet för sin östra gräns.

Än oförbehållsammare utdömer Smuts bestämmelserna om Saarbäckenet. Då befolkningens alldeles övervägande tyska karaktär var obestridlig såg Smuts intet skäl att där anställa folkomröstning om 15 år. Bestämmelserna om Saarområdets förvaltning genom en av Nationernas förbund utsedd regeringskommission kallar han rent ut "en klumpig manöveråtgärd", desto onödigare, då ju Frankrike fått full maktbefogenhet över områdets kolgruvor.

Om skadeståndsartiklarna använde Smuts den sedermera så ofta brukade sentensen, att "man får ej döda gåsen, som skall lägga guldäggen". Om Tysklands oförmåga att de första åren fylla skadeståndsbestämmelserna hyser han ej ringaste tvivel. "Det verkliga praktiska problemet", fortsätter Smuts, "är att skaffa Tyskland kredit för inköp av livsmedel och råvaror för återupptagande av dess industriella liv". "Vår politik borde gå ut på att börja vårda oss om Tysklands industri och finanser i syfte att från dem sedan erhålla betydliga bidrag, när de åter blivit produktiva". Smuts varnar ivrigt för att samtidigt bevid Saar och i Oberschlesien samt röva Tyskland dess koltillgångar därjämte lägga tunga leveranskontributioner på Ruhrområdet. Tre olika kommissioner hade sysslat med var sitt av dessa områden, och "det kombinerade resultatet av allt detta blir sannolikt för tungt för den tyska industrien att bära." Smuts utför denna kritik i detalj och slutar med en i Ruhraktionens dagar nyaktualiserad varning om det orättfärdiga av repressalier i fredstid, som antaga formen av "industriell plundring".

Håll efter kråkan, lantbrukets och jaktvårdens arga fiende!

Älvsborgs läns landsting har för 1923 anslagit medel att utgå med 30 öre i skottpängar för varje inom länet dödad kråka.

Södra Älvsborgs läns jaktvårdsförening har vidare anvisat 375 kr. att utgå i form av ett antal pris, nämligen: 1 à 100 kr.; 1 à 75 kr.; 1 à 50 kr.; 2 à 25 kr.; 2 à 20 kr.; 4 à 15 kr. till de personer, som genom uttagande av skottpängar kunna styrka sig under år 1923 hava dödat de största antalen kråkor inom Södra Älvsborgs län, d. v. s. Gäsene, Redvägs, Vedens, Ås, Bollebygds, Marks och Kinds härader. Formulär till blanketter för anmälan om deltagande i pristävlingen rekvireras hos Jaktvårdsföreningens sekreterare skogsförvaltaren W. Rydell, Viskafors, till vilken anmälan, för att komma under bedömande, skall vara insänd senast den 15 jan. 1924.

I Göteborg råder nu stor brådska för utställningen.

Forcerat arbete i utställningssalar och byråer.

Utställningsbrådskan griper nu omkring sig för varje timme som går. Uppe på utställningsområdet har arbetsstyrkan ökats avsevärt under de senaste dagarna. I februari voro omkring 650 arbetare sysselsatta, men nu är styrkan i det närmaste den dubbla. Själva utställningsstaden har sedan någon tid tillbaka varit avstängd för prässmännens blickar. Planeringen är nu i det närmaste klar och inne i de många utställningssalarna är det hundratals människor som äro sysselsatta med att lägga sista handen vid monteringen och ordnandet av tusentals små detaljer,

Trädgårdsmännen utveckla en febril verksamhet med att anlägga blomstergrupper av vitt skilda slag.

Bland avdelningar som ha det särskilt hett om öronen i dessa dagar får man särskilt nämna marskalksbyrån, kortcentralen och inkvarteringsbyrån. Den förstnämnda har nu erhållit svar på inbjudningen till regeringens ledamöter. Jakande svar ha ingått från excellenserna Trygger och Hederstierna samt statsråden Malmroth, Ekeberg, Lübeck, Clason, Wohlin och Hasselrot. Det är således endast fyra medlemmar av den Tryggerska ministären som utebli. Den gamla regeringens ledamöter ha däremot ännu icke lämnat något svar.

Kortcentralen har flyttat in i egna lokaler vid Götaplatsen. Det är en hel liten här av damer som dagen i ända äro sysselsatta med att avstämpla och kontrollera säsongkorten.

Biljettförsäljningen till invigningshögtidligheterna har i fredags tagit sin början. Det var en rätt stor kö som samlats på morgonen, då de fyra biljettluckorna öppnades.

Verksamma åtgärder mot hyresuppskörtning.

Utställningens bestyrelse har, såsom bekant, utfäst att ett förstklassigt hotellrum i av utställningen kontrollerade hotell skulle betalas med 7—8 kr. pr enkelrum och 10—12 för dubbelrum. Privata rum skulle enligt samma utfästelse kunna erhållas för 5—6 kr. för enkelrum och 8—9 kr. för dubbelrum samt högre pris. Man anför nu såsom exempel att en statstjänsteman, som är i Göteborg i officiellt uppdrag, icke kunnat få billigare privatrum än för 10 kr. 50 öre per natt. Det påpekas emellertid av generalkommissarien Adelsohn att man utan minsta besvär kan få ett rum till ovannämnda pris, men att man tydligen i detta fall när det gällt en av statens högre tjänstemän, givit honom ett rum av den högre priskategorien, utan att vederbörande genast protesterat. Protesten har icke framkommit vid rummets beställande, utan först när notan skulle betalas. Generalkommissarien Adelsohn påpekade vidare att det givetvis ligger i utställningens inträsse att se till att rumspriserna icke bli för höga. Men man att de som ställa sina våningar och rum till förfogande erhålla ordentligt betalt, ty i annat fall hade det icke varit möjligt att erhålla så många rum som det kommer att behövas. Hade icke utställningens kontroll åstadkommits, så hade det blivit fullständig anarki på hyresmarknaden och då hade man haft fog att tala om uppskörtning.

En uppsjö av nöjen väntar främlingen.

Den ström av främlingar som kommer dit i sommar behöver sannerligen icke sakna tillfällen till förströelser. Utställningen har ju en massa attraktioner, men dessutom blir det uppsjö på allehanda nöjen. Svenska baletten kommer till Stora teatern den 7 juni och stannar under tio dagar. Den står som förut under ledning av de Maré. Även Marinskiteaterns balett har planer på att komma i juli månad. Man underhandlar med Stora teatern och Lorensbergsteatern om lokal.

Stora teatern kommer att bjuda på spex. Det blir en trupp Lundastudenter som kommer dit för att spela "Uarda". Inom Lorensbergsetablissemanget blir det huvudsakligen cirkusföreställningar. Cirkus Schumann kommer att ge ett gästspel och dessutom väntar man i slutet av sommaren den världsberömda cirkus Sarasan.

Repetitionerna på utställningsrevyn, som skall ha premiär den 8 maj, äro nu i full gång. Maja Cassel och Olle Sandborg komma säkert att blända vilken internationell publik som hälst. Nya teatern har premiär i slutet av maj och Folkan slår upp sina portar den första. Årets sommarrevy har skrivits av Carl-Gerhard och John Botwid. Repetitionerna äro i full gång och de initierade påstå att revyn är ovanligt lyckad. Förutom de nu nämnda blir det ett stort antal friluftsteatrar och bland andra nöjesattraktioner som äro anmälda märkes fader Berg med sina sångare.

Gustaf Adolfs torg, där den stora jubileumshögtidligheten skall ta sin början, håller nu på att få sin fästprägel. Utmed Östra Hamngatan resas ett stort antal flaggstänger och från ett par jättestänger skola ett par väldiga blågula dukar svaja. Flaggor ingå givetvis såsom huvudmoment i den dekorativa utsmyckning som förberedes. Enligt planen komma bland annat att utplanteras flaggstänger längs med de gator som de kungliga komma att genomfara på färden från Gustaf Adolfs torg till utställningen. Man har också tänkt sig dekorationer av fanborgar på en del ställen och som ett verkningsfullt inslag flaggdukar över gatorna på en del därför lämpliga platser. För den mörka delen av dygnet planeras delvis särskild belysning, såsom bloss eller dylikt uppåt Götaplatsen. Platsen vid Gustaf Adolfs-stoden kommer att upplysas av 4 jättebloss, som vid föregående minnesdagar varit tända kring statyn.

Butikstängningen kommer att bli tämligen allmän. Det torde vara ytterst få grupper affärsidkare som icke redan beslutit sig för att stänga sina affärer kl. 1 eller 2 på middagen. De stora arbetarskarorna vid fabrikerna bli lediga vid middagstimmen.

En tripp till Långared.

— Brev till denna tidning. —

Vägarna

ha nu blivit såpass rimliga i trafikhänseende att man vad på dem ankommer obehindrat kan företaga utflykter hit och dit i bygderna. Och detta ganska gynnsamma förhållande utnyttjade undertecknad med sällskap en aprildag härförliden.

Vädret

är härligt och vårluften synnerligen ren och aromatisk, varför vi med ganska gott humör rulla åstad. Vi få dock efter att ha åkt förbi Vårgårda herrgård och bort till Siene försörjningshem en känsla av beklämning inför livets dystra sidor, ty vi erinra oss att dagen förut en person, intagen på försörjningshemmet här, tagit sig själv av daga genom hängning i den bredvid liggande skogen. Mannen hade länge varit något underlig till sinnes och den förtvivlade handlingen hade givetvis skett i ett anfall av sinnesförvirring. Detta blir en skärande kontrast till det jublande brusande och vårvaknande livet omkring oss, som särskilt blir märkbar på denna så idylliska plats.

Raskt bär det av vidare förbi Tubbetorps herrgård där vårbruket så smått synes ha begynt, och vidare, efter att ha tagit av vägen vid Jonstorp, till Lagmansholm. Där mitt på en åker upptäcka vi

en synnerligen kraftig "häst"

med en hel mängd fjäderharvar efter sig. Att den gör ett omfattande arbete på en dag är nog onekligt blott jorden bär den där den skall gå. Och säkerligen arbetar den lika så mycket som 10 vanliga hästar och behöver ej rast ändå och ej häller mat då den vilar.

Över den vida slätten är tämligen dryg väg, och det kännes därför skönt att rasta en stund då vi nått till backarna vid Hjälmslid.

Lena kyrka

blänker fram, stor, grann och vitmenad på höjden i byn bland flera stycken präktiga färgrika gårdar, och anblicken härav gör ett gott intryck. Bakgrunden är den mörka, gröna skogen, och tavlan gör sig inte illa alls. Här vid Ostadkulle börja nu också mäst likna ett stationssamhälle med hus vid hus och flera synes vara i verket.

Väldiga backar

streta vi oss nu uppför, ty vi ha beslutat oss för att taga oss fram den gamla prästvägen mellan Lena och Långared. Men uppför bär det, nästan ständigt uppför. Skog och åter skog. Ett enstaka ställe eller någon mindre gård passera vi här och där. Och sedan vi passerat sjön Lången och gårdarna däromkring, tycks vi riktigt ha blivit överlämnade åt skogen. Nu bär det både uppför och utför i vildaste tempo, och somliga backar äro riktiga brådstup.

Omsider ljusnar det, en väldig dalgång måste vi störta oss ned i och

Långareds kyrka

visar sin smäckra spira i soldiset.

Glada åt att ha kommit till "civiliserade trakter" igen börja vi lite mera omständigt se oss omkring, och upptäcka därvid idel vackra gårdar med till synes välskött jordbruk. Uppe på krönet i kyrkbyn kunna vi skåda ut över den mångomtalade, mångbesjungna och sägenomsusade sjön Anten, vars vidsträckta vattenspegel behagligt breder ut sig här nedanför. Onekligen har Långared ett vackert läge på sin långsträckta, bördiga ås med sjön på ena sidan och skogen på den andra.

Efter ett uppehåll i en av gårdarna med en utflykt ned till Antens strand, där vågorna för en frisk bris rulla med brus och skum mot land, fortsätta vi färden nu på andra vägar och med korsvägen vid Uplo som närmaste mål.

Vi följa nu

"kanten av Anten"

på den här nyanlagda vägen bort till Loo. Och vackrare passage än denna får man ju resa långt för att se. Kilometerlångt färdas vi utmed den brusande stranden, där trastar och rödhakar spela kvällshymner i videsnåren. Loholmen sticker ut i sjön på andra sidan, småskogsklädd, övergiven gömmande på sina många minnen från gångna sekler av ont och gott, av glädje och sorg. Och i dess närhet anar man mängden av de händelser och ting som där timat. Och de grå klipporna skulle mycket kunna förtälja om de inte voro av sten.

Ett stycke längre bort reser sig de ännu resterande lämningarna av

Grävsnäs slottsruins

gråa, dystra av tidens tand sönderhackade murar. Och om ej precis med sina minnen bottnande i så urgrå forntid som den nämnda Loholmen, så ändock tämligen sagoomspunna och mångfaldiga. Ruinen ger ett intryck av alltings ovillkorliga förgänglighet trots all möjlig soliditet och jordisk byggnads- och skaparkonst. Tidens tand är hårdast av alla, och intet trotsar den. Grävsnäs går nu till vila i sina minnen med snart av mossa belupna yttre lämningar, och all den jordiska glans som där utvecklats blir sorgfälligt gömd, glömd och begraven. Men sjön Antens vågor brusa lika beständigt mot rullstensstränderna, i samma toner och samma rytm som i tider då stora händelser timade i borgarna här under väldiga adelsmäns regering.

Loo

är en grann by i Antens östra ända med vackra gårdar i måleriska färger och med välvårdade trädgårdar ikring. Det är nutidens samhälle här på historisk mark. Kontrasten är stor, men så äro nog människorna av en annan såväl andlig som moralisk struktur nu än då.

I skymning

bär det nu av rästen av vägen, och om en stund äro vi framme vid korsvägen å Uplo intill den stora allén, som nästan rak löper fram till herrgården. Delvis är vårarbetet begynt på denna gård men ej i någon nämnvärd omfattning.

I skogen innan vi hinna ut till Lärkeryd är det nästan mörkt och sedan vi hunnit över den nedom dessa gårdar belägna mossen, få vi anlita månskenet fast det är sparsamt. Men hemåt bär det med god fart, och en halvmil därefter ha vi avslutat denna lilla första vårtripp som lämnat nästan idel vackra intryck.

G. A.

Plock.

"När hr Wohlin ridit in i Jerusalem...". Hr Wohlins upphöjelse till handelsminister i den nya högerministären har helt naturligt inte väckt någon allmän tillfredsställelse inom hans parti.

Sedan detta högtidligen avvisat samverkan med hr Trygger, verkar det som en ren fars att själva dess ledare gör bruk av den rätt för enskilda ledamöter att inträda i ministären som förbehölls i svaret. Det berättas också om olika uttryck av förbittring från bondeförbundarnas sida över denna obesvärade uppfattning av ledareskapets förpliktelse. I riksdagskretsar anföres efter en av de mera framskjutna bland dem följande drastiska uttalande:

— Ja, jag har alltid trott, att om hr W. blott ridit in i Jerusalem på bondeförbundets åsna, så får han henne sedan en spark.

Han mindes det. Det var dagen innan den tillåtna tiden för att skjuta hare och det var lördag. Johan stod inne på pastorsexpeditionen för att få klarhet i en samvetsfråga. Han stod länge och vände sin mössa mellan fingrarna, innan han slutligen sade:

— Ja, i morgon blir alltså haren lovlig.

Då prästen icke kunde bestrida detta faktum nöjde han sig med att nicka på huvudet, varpå Johan gick rakt på saken och med beklämt hjärta sporde:

— Skulle det vara synd att skjuta en hare på söndagen?

— Vad menar Johan med det, sade pastorn i förfärad ton. Utgjuta blod på sabbaten, kanske medan jag läser predikan. Omöjligt.

Johan såg olycklig ut.

— Då går min granne, den rackarn, och skjuter haren på måndag, när jag är i staden.

— Vet du så bestämt var det är haren håller till, frågade pastorn intresserad. Han var nämligen också en smula jägare.

— Jajamen, svarade Johan glatt. Den kommer varenda morgon smygande längs stängslet vid den stora eken.

— Det är tråkigt, Johan, sade pastorn om en stund. Men jag tycker inte att du skall begå sabbatsbrott för en eländig harpalts skull.

Nej, det ville Johan icke. Men på söndagsmorgonen kunde han icke motstå frestelsen utan gick ut för att skjuta haren. Han kom alldeles lagom — för att få se pastorn försvinna nedåt vägen med haren i jaktväskan.

Ett år efteråt stod Johan åter i prästens ämbetsrum och bad att pastorn nästa söndag skulle komma och viga honom.

— Jaså, sade pastorn vänligt. Ja, naturligtvis vill jag det. Var är bruden ifrån?

Johan skulle just svara, då han plötsligt häjdade sig. Han drog sig baklänges mot dörren, såg knipslugt på prästen och utbrast:

— Nej tack, pastorn! Så dum är jag inte, att jag talar om det — jag minns nog hur det gick med haren.

Välten — ett outnyttjat redskap.

Av agronom *Alfr. Åslander.*

Det förefaller som skulle den svenske jordbrukaren i välten närmast se endast ett redskap för åkerns jämnande efter sådden. Så sällan är det man ser den nyttjad för andra ändamål eller med tanke på att välten ej endast jämnar ytan. Och dock kan och bör välten få en långt större användning.

Så ger t. ex. innevarande tidiga vår med upprepade nattfroster följda av varma soliga dagar anledning till flitigt bruk av välten på förstaårsvallarna. Klövern har benägenhet att frysa upp. Huru detta ter sig ut vet varje jordbrukare. Följderna visa sig också snart nog. Klövern uttunnas med därav följande skördeminskning såväl till mängd som kvalité. Skördemängden avtar, därför att klövern endast delvis ersättes av gräs, o. då dessa till på köpet äro klövern långt underlägsna i fodervärde, blir förlusten desto större.

Uppfrysningen sker lättast på lätta och myllrika jordar. Att särskilt rödklövern [illegible] försvinner på [illegible] kas väl oftast [illegible] ur ren näringssynpunkt [illegible] klövern, då kanske i de flästa fall uppfrysningen är orsaken till misslyckade vallar. Många äro i alla händelser de jordar, där klövern skulle "slå till" betydligt bättre, om vårarna voro lämpliga, d. v. s. nattfroster ej förekommo.

Nattfrosterna kunna vi ej förhindra. Vi få nöja oss med att söka bota de skador de åstadkomma. Kanske också något förekomma dem. T. ex. genom att använda härdiga klöverstammar och genom sådd av skyddssäd [illegible] vern väl utvecklad på hösten, då den blir väl rotad och lättare motstår frostens uppskruvning.

Genom kraftig vältning kunna plantorna tryckas ner. Men detta bör ske, innan de torkat ut. Här är ett tillfälle att bruka den förkättrade slätvälten. Den är som klippt och skuren för sådant arbete. Blott den är belastad, så att den verkligen trycker plantorna ordentligt ner i marken [illegible]. Hjälper ej ett [illegible]

Höstsäden kan även vara i behov av vältning av samma anledning. Framförallt om den blev sent sådd och således är svagt rotad. Hälst företages vältningen i samband med den sådd av vallfrö, som i många fall het verkställes i höstsäden. Detta frö blir då något myllat, så att groningen underlättas, och vältningen kan då i [illegible] draga till en [illegible] igensåning.

Vältens användning i vårbruket kan och bör utsträckas. All djup bearbetning under våren uttorkar jorden. Djupare luckring bör därför i vårt klimat ske i höstbetningen. Men detta är ett önskemål. Mycket ofta inskränker sig höstbruket till enbart plöjning. Detta av både goda och ogiltiga skäl. En rätt användning av välten under vårbruket gör det möjligt att någorlunda bota försummelsen. Om en djupare luckring om våren åtföljes av tung vältning, är risken för uttorkning betydligt minskad. Efter varje vältning måste följa ett ytligt harvning, så att själva ytan luckras. I annat fall förloras massor av fuktighet.

Ofta vill man nedbruka naturlig gödsel under vårbruket. Detta sker då mycket ofta genom harvning, vilket har till följd, att gödseln endast ofullständigt täckes. Den djupa harvningen medför stor risk för uttorkning. Gödsel, som blir liggande på ytan, förlorar en stor del av sitt kväve, vilket i form av ammoniak går upp i luften. Man behöver blott gå på vindsidan om ett på detta sätt gödslat fält, för att få en påminnelse därom.

Gödseln kan nedbrukas med tvåeller flerskärig plog blott plöjning åtföljes av vältning. Detta arbete behöver ej kräva så synnerligen mycket mera tid än nedharvning, alldenstund flera harvdrag erfordras för myllningen, under det en plöjning är tillräcklig. Och ur gödselanvändningssynpunkt är plöjningen så överlägsen att jämförelse ej tarvas. Detta gäller [illegible] förutsättning att plogen följes av tung vält. Så fort en teg plöjts skall den vältas. Det går lika fort som att uppskjuta vältningen till dess hela fältet plöjts. Brukas figurplöjning vid gödselns myllning vältas så snart ett några vältbredder brett stycke plöjts. Att dröja en eller t. o. m. flera dagar innan vältningen företages eller kanske ej vältas alls, det är oförlåtligt slöseri med fuktigheten.

Bruka välten ofta och bruka den rätt!

Bankkrascherna i Norge.

Centralbanken dras med i paniken kring Foreningsbanken.

Efter den stora sensationen kring Foreningsbankens sammanbrott, kommer nu att direktionen för Norges och säkerligen i en av Skandinaviens största privatbanker, Centralbanken, till finansdepartementet ingivit ansökan om att banken måtte ställas under offentlig administration under ett år. Departementet har bifallit denna ansökan och Norges bank har därefter utnämnt direktion och administrationsstyrelse.

Centralbanken, som upprättats av femtio norska och utländska banker, måste även för ett år sedan söka statens stöd. Trots att banken fjorton dagar förut hade utdelat sex procent var dess ställning så svag att den av staten måste hjälpas med femtio miljoner kronor. För en tid sedan inflyttade banken i nya lokaler, ett verkligt palats, värderat till 14 miljoner kr.

Befolkningen har tagit bankkrascherna med prisvärt lugn.

Norges bank har på en rundfråga till sina avdelningar och banker runt omkring i landet, huruvida man ännu kunde hysa någon oro i anledning av bankaffärerna inhämtat, att man i de flesta fall icke förmärkt någon märkbar oro. I en del städer rådde nervositet under torsdagen och fredagen, men stämningen är nu påtagligen lugnare. Endast på relativt få ställen kunde man ännu på lördagen spåra någon nervositet. I alla större städer är man lugn. Efter allt att döma, framhåller dir. Bygg i Norges Bank, skulle nervositeten i det närmaste vara övervunnen och befolkningen har över huvud taget tagit saken med prisvärt lugn.

Baldwin räknar icke med omedelbar skadeståndsreglering.

Europa ännu fyllt av brännbara ämnen.

Englands finansminister yttrade härförliden i ett anförande, att uppgiften att minska statsutgifterna vore synnerligen svår, men den måste lösas för landets välfärds skull. Arbetet på en annan uppgift — den att skapa en verklig fred över hela världen — måste nödvändigtvis skrida långsamt fram. Regeringen hade kommit till makten vid en mycket kritisk tidpunkt, åtminstone vad läget i nära Östern anginge, men den hade brakt freden inom räckhåll, och när freden blir verklighet, skulle vår handel på hela Levanten förbättras. Storbritannien skulle då återvinna stora områden, som alltsedan krigets början varit stängda för den brittiska handeln.

Vad den europeiska fredsfrågan anginge, så hade den varit regeringens svåraste uppgift. Han trodde icke, att vi inom den närmaste framtiden skulle komma att vinna en uppgörelse, [illegible] livligt åstunda, men i Frankrike, Belgien och Italien lika väl som i England är det allt flera som inse, att det icke kan bli tal om någon trygghet för Europa eller världen i övrigt förrän skadestånds- och skuldfrågorna blivit tillfredsställande lösta, och att det vidare, så länge dessa frågor ännu äro öppna, kommer att finnas många brännbara ämnen hopade i Europa, vilka en vacker dag kunna hota icke blott freden utan världskulturen.

Familjnotiser.

EN GRIPANDE SORGEHÖGTIDLIGHET ägde i torsdags rum i Kullings Skövde kyrka, då stoftet efter avlidna skräddaremästare Axel Anderssons i Vårgårda 14-åriga dotter *Gunhild*, vilken nyligen avlidit på Alingsås lasarett, vigdes till den sista vilan. Under tonerna av en sorgmarsch utförd å orgeln av folkskollärare Bernh. Ekengren, bars den vita, ymnigt blomsterhöljda kistan in i kyrkan och placerades i koret. Komminister G. Ohlin höll där ett varmt och tröstrikt griftetal och förrättade därefter jordfästningen.

Fru Astrid Ekengren utförde från läktaren en solosång: "Hur ljuft det är att komma". Och skolbarnen från Vårgårda-[illegible] juniorförening: "Vi få mötas i Eden en gång", "Närmare Gud till dig" m. fl. valda sånger. Efter ytterligare vackert utförd orgelmusik av folkskoll. Ekengren bars kistan ut och sänktes i graven.

Vid denna upplöste folkskoll. Algot Carlsson en vacker och tänkvärd dikt, som i varma ord tolkade vad den bortgångna varit och vilket ljust minne hon hos alla kvarlämnat.

[illegible]

En snäll **Flicka** erhåller genast plats i gott lantbrukarehem, ej långt från Göteborg, inga barn, undgå grövre sysslor. Företrädesvis hushållsgöromål. Svar till "God plats", Gunnilse p. r. 1773

Jungfru, kunnig i vad som förefaller i ett hus, får plats genast hos *J. F. Flood,* Ed. 1777

"KARLSONS KLISTER"

Vänersborgs rullföringsområde N:r 34

tillhörande *vapenföra* värnpliktiga vilka hava att fullgöra, dels rekrytskola 90 dagar och omedelbart därefter 25 dagars repetitionsövning, inkallas härmed till denna tjänstgörings fullgörande enligt nedanstående bestämmelser.

Truppslag	Årsklass	Inrycknings-dag	Utrycknings-dag	Plats och tid för samling
Infanteriet: Vänersborgs stad och Västra Tunhems socken.	1922	28 maj	6 okt.	Samling vid Kungl. Västgötaregementes kasern kl. 11 fm.
Öxneredskontingenten: Trollhättans stad och Sundals härad samt Väne härad utom Västra Tunhems socken.				Samling vid Öxnereds järnvägsstation kl. 12,20 em.
Upphärådskontingenten: Flundre härad.				Samling vid Upphärads järnvägsstation kl. 12 middag.
Nygårdskontingenten: Ale härad.				Samling vid Nygårds järnvägsstation kl. 11,45 fm.
Sollebrunnskontingenten: Bjärke härad.				Samling vid Sollebrunns järnvägsstation kl. 9,15 fm.
Trängen i egentlig trängtjänst och sjukbärartjänst.	1922	28 maj	6 okt.	Samling vid Öxnereds järnvägsstation kl. 1 em.

OBS.! Till denna tjänstgöring äro alla de inkallade tillhörande ovannämnda truppslag vilka ännu ej fullgjort någon tjänstgöring, även om de inskrivits före år 1922, för så vitt de icke erhållit vederbörligt uppskov med 1:sta tjänstgöringen.

Härovan omnämnda värnpliktiga äro skyldiga på egen bekostnad inställa sig på vederbörlig samlingsplats, dock kommer viss ersättning att utbetalas till dem, som hava mer än 2 mil till vederbörlig samlingsplats.

Värnpliktiga tilldelade trängen och kyrkobokförda i socknarna Erska och Starrkärr komma att erhålla rekvisition å truppbiljett från respektive stationer till samlingsplatsen.

Vänersborg den 27 april 1923.

R. ALMQVIST.
Rullföringsbefälhavare.

Förlovade

Axel Johansson
Sofia Gustavsson
Barne Åsaka. Eggvena
1770

Döde.

Vår käre, gode make och fader Åkeriägaren **Edvin S. Nilsson** avsomnade stilla idag efter en kort sjukdom i sitt 51:sta levnadsår, innerligt sörjd och saknad av mig, barn, barnbarn, syskon, släkt, många vänner, trotjänare och övrig personal.
Göteborg, Gullbergsvass den 29 april 1923.
Alma Nilsson.
Anna och Karl Karlsson.
Lille Lennart.
1781

Att min så innerligt kära maka och vår älskade moder **Selma Svenson** lugnt och stilla avsomnade i tron på sin frälsare, den 26:te april i sitt 45:te levnadsår, djupt sörjd o. saknad av oss, släkt och många vänner, tillkännagives härmed.
Brättensby, Lillegård den 28 april 1923.
Herman Svenson,
Barnen.
1771

Att vår käre fader Lantbrukaren **Johannes Anderson** i dag stilla avsomnade i sitt 74:te levnadsår, av oss så innerligt sörjd och saknad, är det vår smärtsamma plikt tillkännagiva.
Lilla Berg, Grästorp den 27 april 1923.
Barnen.
Jordfästningen äger rum i Tengeneds kyrka söndagen den 6 maj kl. 2 em.
1767

Tack!

För allt visst deltagande vid vår kära Gunhilds sjukdom och bortgång, för sång, tal och den rika blomstergärden samt för den stora anslutning vid hennes bår framföra vi vårt varmaste tack.
Ebbedal, Vårgårda den 28 april 1923.
Abl o Axel Andersson.
1768

Kungörelse.

På grund av egendomens försäljning låter herr M. Orheim å Granåsdamm, Stannum, måndagen den 7 maj med början kl. 2 genom frivillig auktion försälja diverse yttre och inre inventarier, varibland må nämnas 1 häst 6 år, 3 st. kor, arbetsvagn, harpa och hackelseverk, 1 parti havre och potatis, diverse möbler m. m. Kända köpare erhålla 3 mån. betalningsanstånd.
Sandängen, Stenkullen den 28 april 1923.
1776 *C Eriksson.*

Till chef, tjänstemän och förmän vid Nääs fabrik samt sjukkass- och Blåbandsfören., släktingar och vänner frambäres ett varmt och innerligt tack för visad hågkomst på 60-årsdagen.
1786 *A. W. Bergfelt.*

Till släkt och vänner, som hedrade mig på min 60-års dag med presenter, blommor och telegram, framför jag härmed mitt hjärtliga tack.
Skilltorp, Nygård den 27 april 1923.
1769 Alfred Andreasson.

God förtjänst.

Några duktiga agenter, som äro vana att resa på landet, och som kunna förete tillfredsställande bevis på absolut pålitlighet, kunna erhålla sysselsättning på synnerligen förmånliga villkor. Reflekterande torde hänvända sig till Hemmets Journal, Göteborg 7. 1772

Kungörelse.

Syneförrättning enl. 10 kap. vattenlagen avseende upptagande av avloppsdike genom och från ägor till hemmanen Skattegården, Västergården och Prästgården i Kvinnestads stom, från Smedsgården avsöndrade lägenheten Brännebacken samt [illegible], i Kvinnestads socken av Älvsborgs län kommer att handläggas vid sammanträde hos lantbrukaren Aug. Persson i Askianda, tisdagen den 12 innestundande juni kl. 9 fm., [illegible]
Karlstad den 27 april 1923.
Klas Westling, statens lantbruksingenjör.
1775

Ordentlig Flicka kunnig i matlagning, får god plats genast hos Änkefru Klinge, Alingsås. 1782

Dräng, van vid lantbruksgöromål, får plats nu genast hos *Oskar Lundgren,* Noltorp, Vedum. 1763

Dräng erhåller plats å mindre gård. Svar till E. Werner, Elfvagården, Kvänum. 1785

17 à 18 års **dräng** van vid jordbruksarbete får plats genast hos Gustaf Svensson, Tomtabacken, Larv, Vedum. 1764

Folkhögskolan i Lenghem i Herrljunga till salu. Byggnaden är mycket solitt uppförd, innehåller 5 rum och kök i nedra och 3 rum i övra våningen. Vatten- och slaskledning finnes. Stor tomt och präktiga uthus. Reflekterande hänvände sig till *Herman Carlson,* Herrljunga. 1766

1:ma Svenska utsädesfröer:

Klöver	2,90
Alsike	2,50
Timotej	1,90
Blandfrö	2,00

allt pr kg. hos Arvid Lundin, Norra Strömg. Tel. 513. Alingsås. 1780

Trierad Segerhavre, Vicker och Pelusker, Gräsfrö, Fodervaror samt Gödningsämnen till salu hos *Gustaf Eriksson,* Vårgårda. 1783

Toilettartiklar Kemikalier Oljor Fernissor Tavelinramning Förstoringar Kemikalieaffären, Centralen, Alingsås. Tel. 316. 1779

BIL, kombinerad last- och personbil, "Studebaker", begagnad men i gott skick varande, nya cord däck, säljes ytterst billigt vid [illegible]. Vidare pr telefon 11043. *David Edgren,* Hertza, Göteborg. 1784

Herrar Jägare! Mycket vackra stövarevalpar, födda den 6 februari i år efter goda föräldrar, modern smålandsstövare (stubbsvans) samt en 6 år pointer till salu billigt hos 1765 A. Pettersson, Härryda.

Två modersuggor till salu hos Carl Larsson, Sollebrunn. 1778

Till salu: **Tyska fruktträd,** stam och dvärg, 1 kr. pr st. **Prima rosenbuskar,** i flera färger, 25 öre stycket. Hultåsa Trädgård, Alingsås. 1765

P-E1a-1128

P-E1a-1128

—14—

Bil. C.

Herr Kontraktsprosten J. A. Rylander.

Sedan till Domkapitlet anmälts att syneförrättning för upptagande af afloppsdike genom och från ägor till Skattegården m. fl. hemman och lägenheter inom Asklanda och Kvinnestads socknar utsatts att äga rum hos landtbrukaren Aug. Persson i Asklanda tisdagen den 12 instundande Juni kl. 9 f. m., samt att ecklesiastika lönebostället Prästgården i Asklanda samt Stomhemmanet Kvinnestad Stommen i Kvinnestad af förrättningen beröras, förordnar Domkapitlet härigenom Eder eller den, som i Edert ställe därtill af Eder utses, att såväl vid ofvannämnda sammanträde som ock under förrättningens fortgång, om så skulle erfordras, såsom konsistorieombud iakttaga och bevaka ovannämnda boställes och hemmans rätt och bästa.

Skara Domkapitel den 2 Maj 1923.

Hj. Danell

E. Wernerantz R. Larsson M. G. Törnqvist

L. A. Cederbom P. F. Arbman S. E. Melander

Nils R. Hermann

Bil. D_1

Förening.

Undertecknad förenar sig härmed och gör gemensam sak med sökandena i syneförrättningen för upptagande av avloppsdike genom och från ägor till hemmanen Skattegården, Östergården m. fl. i Asklanda och Kvinnestads socknar av Älvsborgs län.

Asklanda den 12 juni 1923.

Nils Johansson

Att Nils Johansson frivilligt ingått förestående förening, intyga ort och dag som ovan

Klas Westberg, J.A. Andersson Gustaf Andersson

(Bil. D_2)

I förestående förening instämmer till alla delar undertecknad, som numera är ägare till det tidigare av Aug. Persson innehavda hemmanet.

Asklanda den 16 november 1923.

Enoch Persson.

Bestyrkes:

Klas Westberg, Gustaf Andersson J.A. Andersson

Bil. E,

Förteckning över delägare i avdikningsföretaget Skattegården, Västergården m. fl. uti Asklanda och Kvinnestads socknar vilka jämlikt vattenlagen 10 kap. 8 och 40 §§ underrättats angående sammanträdet d. 12 juni 1923.

1. Konungens Befallningshavande i Älvsborgs län för de ecklesiastika boställena. (Rek. förs.)
2. Nils Johansson i Skattegården på Asklanda.
3. Aug. Persson i d:o d:o
4. Arr. Arv. Lindgren i Prestgården d:o
5. Arr. Herm. Bengtsson i Kvinnestads stom d:o
6. Joh. Benjaminssons sterbh. Brännebacken, Sandhg. d:o
7. Lars Magnus Johanssons d:o, Åhult Bossg. d:o

Att ifrågavarande underrättelser avsänts till förestående delägare med posten den 27 april 1923, intygas

ex officio
Klas Westin

Bil. E_2

Förteckning över delägare i avdikningsföretaget Skattegården, Västergården m. fl. uti Asklanda och Kvinnestads socknar av Älvsborgs län, vilka jämlikt vattenlagen 10 kap. 8 och 40 §§ underrättats angående sammanträdet den 16 november 1923.

1. Kontraktsprosten J. A. Rylander, Östadkulle.
2. Nils Johansson i Skattegården pr Asklanda.
3. Aug. Persson i d:o pr d:o.
4. Arr. Arv. Lindgren i Prästgården pr d:o.
5. Arr. Herm. Bengtsson i Kvinnestads Stom pr d:o.
6. Joh. Benjaminssons sterbhus, Brännebacken, Smedsg. pr d:o.
7. Lars Magn. Johanssons sterbh., Åkeret Bosgården pr d:o.

Att underrättelser avsänts till förestående delägare m.m. med posten den 13 oktober 1923, intygas

ex officio
Klas Wextling.

Arealuträknings- och värderingslängd

till torrläggning av vattensjuka marker till Skattegården, Västergården och Prästgården, i Asklanda socken samt Kvinnestad stommen, Smedsgården och Anet Bossgården, i Kvinnestads socken av Älvsborgs län; upprättad vid syneförrättning år 1923.

Ägofig. nummer:	Hemmanets eller lägenhetens namn nummer, mantal, litt. och ägare samt ägoslag, m. m.:	Åker:		Summa åker:		Äng och annan mark:		Summa äng och annan mark:		Före torrläggningen:					Efter torrläggningen:					Förrättnings-värde:	
										Värde per har:	Värde per ägofigur:		Summa värde:		Värde per har:	Värde per ägofigur:		Summa värde:			
		har	ar	har	ar	har	ar	har	ar	Kr.	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	Kr.	öre	Kr.	öre	Kr.	öre
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.
	Σ. 3/16 mtl. Skattegården– –1/16 mtl. Västergården.																				
	Σ 2. Nils Johansson.																				
1	åker, stenb.	-	15	-	15					300	45	-			500	75	-				
2	mad, do.					-	03			50	1	50			200	6	-				
3	-„- do.					-	01			50	-	50			200	2	-				
4	-„-					-	13			75	9	75			400	52	-				
5	-„-					-	20			75	15	-			500	100	-				
6	-„-					-	02			75	1	50			500	10	-				
7	-„- , stenb.					-	08			50	4	-			200	16	-				
24	-„- do.					-	09	-	56	50	4	50	81	75	150	13	50	274	50	192	75
	Σ a. ~~Aug~~ Emrik Persson.																				
8.	mad, stenb.					-	03	-	03	50	1	50			200	6	-				
9.	åker, do.	-	03	-	03					300	9	-			500	15	-				
10.	mad, do.					-	10			50	5	-			150	15	-				
11.	-„-					-	65			75	48	75			600	390	-				
12.	-„-					-	37			75	27	75			550	203	50				
13.	-„- , stenb.					-	99			50	49	50			200	198	-				
	Transp.			-	18	2	11	-	59		141	50	81	75		827	50	274	50	192	75

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.
	Trpt.				−18	2	11	−	59		141	50	81	75		827	50	274	50	192	75
14	mad, stenb.					−	01			50	−	50			250	2	50				
15	–"– do.					−	07			50	3	50			250	17	50				
16	–"–					−	39			75	29	25			400	156	−				
17	–"–					−	06			75	4	50			400	24	−				
18	–"–					−	38			75	28	50			600	228	−				
19	–"–					−	68			75	51	−			600	408	−				
20	–"–					−	41			75	30	75			550	225	50				
21	–"– , stenb.					−	04			50	2	−			150	6	−				
22	–"– , tuvig o mossbel.					−	14			75	10	50			450	63	−				
23	–"–					−	07	4	36	75	5	25	307	25	550	38	50	1.996	50	1.689	25
	D. Komministerbostället ~~Afg. Kungl. Maj:t och Kronan~~ ½ mtl. Åsklanda Prestgård, arr.: Arvid Lindgren.																				
27	mad,					−	82			75	61	50			550	451	−				
28	–"–					2	33			75	174	75			550	1.281	50				
29	–"– , mossbel.					−	32			50	16	−			250	80	−				
30	–"–					−	55			75	41	25			400	220	−				
31	–"– , stenb.					−	25			50	12	50			200	50	−				
32	–"– do.					−	07			50	3	50			200	14	−				
33	–"– do.					−	07	4	41	50	3	50	313	−	250	17	50	2.114	−	1.801	−
	C. Kyrkoherdebostället ~~Afg. Kungl. Maj:t och Kronan.~~ 3/8 mtl. Kvinnestads Stom, arr.: Herman Bengtsson.																				
34	mad, stenb.					−	24			50	12	−			150	36	−				
35	–"–					−	26			75	19	50			500	130	−				
36	–"–					−	54			75	40	50			550	297	−				
37	–"– , stenb.					−	14			50	7	−			150	21	−				
38	–"–					−	35			75	26	25			550	192	50				
39	–"– , stenb.					−	30			50	15	−			200	60	−				
40	–"– do.					−	68			50	34	−			150	102	−				
41	–"–					−	38			75	28	50			300	114	−				
42	–"–					−	37	3	26	75	27	75	210	50	300	111	−	1.063	50	853	−
	Trpt.				−18			12	62				912	50				5.448	50	4.536	−

1.	2.	3.	4.	5.	6	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.
	Trpt.			–	18			12	62				912	50				5.448	50	4.536	–
	B. Från 1/2 mtl. Smedsgården avsöndrade lägenheten Brännebacken.																				
-	Johan Benjaminsons sterbhus.																				
43	mad, stenb.					–	18	–	50		9	–			150	27	–				
44	–"– do.					–	04	– 22	50		2	–	11	–	150	6	–	33	–	22	–
	A. 1/8 mtl. Snect Bossgården																				
	Lars Magnus Johanssons sterbh.																				
45	mad, stenb.					–	14	– 14	50		7	–	7	–	150	21	–	21	–	14	–
	Summa:			–	18			12	98				930	50				5.502	50	4.572	–
	Impedimenter:																				
25	bergl.- mark			–	03																
26	–"–			–	23																
	Summa:			–	26																
	Sammandrag:																				
	åker			–	18																
	äng och annan mark			12	98																
	impedimenter			–	26																
	Summa:			13	42																

Asklanda den 16 november 1923.
Klas Westling
statens lantbruksingenjör.

Biträdande gode män:
J. A. Andersson   Gustaf Andersson

Bil. G.

Kostnadsfördelningslängd

till torrläggning av vattensjuka marker till Skattegården, Västergården och Prästgården, i Asklanda socken samt Kvinnestad stommen, Smedsgården och Ånet Bossgården, i Kvinnestads socken av Älvsborgs län; upprättad vid syneförrättning år 1923.

Litt. å kartan:	Anmärkn.:	Hemmanets och ägarens namn:	Deltager i kostnaden för: Grävningen: Rep.tal:				Förrättningen: %		
			Rep.tal:	%	Kr.	öre	%	Kr.	öre
Eb	sök.	Skattegården och Västergården, Nils Johansson	193	4.22	168	23	4.22	10	18
Ea	sök.	—"— —"—, Ernst ~~Aug.~~ Persson	1.689	36.94	1.472	63	36.94	89	12
D.	ej sök.	Asklanda Prestgård, Kungl. Maj:t o Kronan arr. Arvid Lindgren	1.801	39.39	1.570	30	39.39	95	03
C.	ej sök.	Kvinnestad stommen, Kungl. Maj:t o Kronan arr. Herman Bengtsson	853	18,66	743	89	18.66	45	02
B.	ej sök.	Smedsgården, Johan Benjaminssons sterbh.	22	0.48	19	14	0.48	1	16
A.	ej sök.	Ånet Bossgården, L. M. Johanssons —"—	14	0,31	12	36	0.31	0	75
		Summa	4.572	100.-	3.986	55	100.-	241	26

Beskaffenheten av den båtnad, som lagts till grund för delaktigheten utgör den beräknade höjningen i jordens avkastningsförmåga.

Asklanda den 16 november 1923.

Klas Westling

statens lantbruksingenjör.

Biträdande gode män:

J. Andersson Gustaf Andersson

Bil. H.

Kostnadsförslag

till torrläggning av vattensjuka marker till Skattegården, Västergården och Prästgården, i Asklanda socken samt Kvinnestad stommen, Smedsgården och Anet Bossgården, i Kvinnestads socken av Älvsborgs län; upprättat vid syneförrättning år 1923.

Timp. 0.70 Kr.

Sträcka:	Längd i meter:	Arbete, jordlag, m.m.:	Antal:	à Kr.:	Kostnad:		Summa kostnad:	
					Kr.	öre	Kr.	öre
A–B.	960	Schaktning av vattendränkt dyjord	2450	0.60	1.470	–		
		–"– –"– sand o. något grus	1000	0.70	700	–		
		–"– –"– stenbundet grus ~~grus och stor sten~~	350	2.–	700	–		
		–"– –"– grus och sten	100	3.50	350	–		
		För oförutsedda utgifter m.m. tilläggs omkr. 10% och utföres med			330	–	3.550	–
		Ersättning för mark till avloppets utvidgning m.m. samt för intrång av jordvallar m.m. (se ersättningslängden)					436	55
		Summa					3.986	55

Sammandrag.

Vattenavledningskostnad enl. ovan	3.986	55
Syneförrättningskostnad	241	26
S:ma kronor	4.227	81

Asklanda den 16 november 1923.
Klas Westling
statens lantbruksingenjör

Bil. J.

Grävningstabell,

till torrläggning av vattensjuka marker till Skattegården, Västergården och Prästgården, i Åsklanda socken samt Kvinnestad stommen, Smedsgården och Aust Bosgården, i Kvinnestads socken av Älvsborgs län; upprättad vid syneförrättning år 1923.

Grävningspålens N:o	Avstånd från föreg. påle i meter:	Dikets: Släntlutning:	Djup:	Botten-bredd	Bog-bredd:	Anmärkningar:
9+15	–	1:1.5	–	0.60	–	Här börjar grävningsarbetet
9	15	-"-	0.70	-"-	2.70	
8+50	50	-"-	0.95	-"-	3.45	
8+25	25	-"-	1.10	-"-	3.90	
8	25	-"-	1.20	-"-	4.20	
7+50	50	-"-	1.30	-"-	4.50	
7	50	-"-	1,40	-"-	4.80	Fixp. (kors i jordfast sten) på höjden 8.08 meter över
6+50	50	-"-	1.50	-"-	5.10	jämförelseplanet.
6	50	-"-	1.55	-"-	5.25	
5+50	50	-"-	1.55	-"-	5.25	
5	50	-"-	1.50	-"-	5.10	
4+50	50	-"-	1.50	-"-	5.10	
4	50	-"-	1.50	-"-	5.10	
3+50	50	-"-	1.55	-"-	5.25	
3	50	-"-	1.60	-"-	5.40	
2+50	50	-"-	1.60	-"-	5.40	
2	50	-"-	1.60	-"-	5.40	
1+50	50	-"-	1.60	-"-	5.40	
1	50	-"-	1.70	-"-	5.70	
0+50	50	-"-	1.75	-"-	5.85	Fixp. (kors i jordfast sten) på höjden 8.77 meter över
0	50	-"-	1.40	-"-	4.80	jämförelseplanet.
a	45	-"-	1.35	-"-	4.65	Här slutar grävningsarbetet.
Summa	960	–	–	–	–	

Åsklanda den 16 november 1923.

Klas Westling

Statens lantbruksingenjör

Bil. 7.

Ersättningslängd,

till torrläggning av vattensjuka marker till Skattegården, Västergården och Prästgården, i Asklanda socken samt Kvinnestad stommen, Smedsgården och Änet Bossgården i Kvinnestads socken av Älvsborgs län; upprättad vid syneförrättning år 1923.

Litt. å kartan:	Hemmanets och ägarens namn m.m.:	Erhåller i ersättning för: Mark till avloppets nygrävning m.m.				Mark till jordupplag m.m.			
		ar	à kr.	Kr.	öre	ar	à kr.	Kr.	öre
Eb.	Skattegården o Västergården, Nils Johansson	2.15	5.-	10	75	3.5	3.75	13	13
Ea.	—"— —"— , Gustaf ~~Aug.~~ Persson	13.5	5.50	74	25	21.-	4.13	86	73
D.	Asklanda Prestgård, kungl. Maj:t o Kronan, arr. Arvid Lindgren	8.7	5.50	47	85	14.-	4.13	57	82
C.	Kvinnestad stommen, kungl. Maj:t o Kronan, arr. Herman Bengtsson	4.6 9.2	5.50 3.-	52	90	7.5 15.-	4.13 2.25	64	73
B.	Smedsgården, Johan Benjaminssons sterbh.	1.1	1.50	1	65	1.7	1.13	1	92
A.	Änet Bossgården, L. M. Johanssons —"—	6.-	1.50	9	-	14.-	1.13	15	82
	Summa	—	—	196	40	—	—	240	15

Asklanda den 16 november 1923.
Klas Westling
statens lantbruksingenjör.

Biträdande gode män:
J. Andersson. Gustaf Andersson

Bil. K.

Utlåtande

angående torrläggning av vattensjuka marker till Skattegården, Västergården och Prästgården i Asklanda socken samt Kvinnestad strömmen, Smedsgården och Övre Bossgården i Kvinnestads socken av Älvsborgs län.

Företaget ifråga är att anse såsom vattenavledning.

Det vattendrag, om vars upptagande fråga är, har tvenne huvudtillflöden, det ena kommande från trakten av Kyrkebo i Ornunga socken och det andra kommande från trakten av Trollö i Sagda socken samt St. och L:a Långare i ~~Nårunga~~ Ljur socken. Beträffande det senare tillflödet avbördar detta ej hela sin vattenmassa till nu ifrågavarande avdikningsområde utan delar sig vattnet å hemmanet Rammaklev och avrinner i en västlig gren till Kvinnestadsjön och i en ostlig gren till nu ifrågavarande avdikningsområde. Denna ostliga gren finnes ej angiven å vederbörligt generalstabsblad.

För de vattensjuka markernas torrläggning erfordras upptagande av ett större ~~floddike~~ avlopp genom dessamma, vilket avlopp till större delen får nygrävas. Arbetena härmed äro avsedda att börja å Övre Bossgården i Kvinnestad socken samt fortsätta ungefär tusen meter i huvudsakligen sydvästlig riktning till Skattegården och Västergården i Asklanda socken. Över denna sträcka äro dels profil och sektionsritningar uppgjorda utvisande lutningsförhållandena och markens beskaffenhet m.m. och dels plankarta upprättad utvisande den mark, som befunnits i torrläggningshänseende beroende av avloppets upptagande.

Å den upprättade plankartan är ifrågkommande avloppssträcka utmärkt med tvenne jämnlöpande röda linjer samt betecknat med A–B.

För beräkning av för avloppet erforderliga dimensioner hava uppnämnda nederbördsområden lagts till grund. Tillflödet från Kyrkebo har ett nederbördsområde av i runt tal 425 hektar och tillflödet från Trollö m.fl. ett nederbördsområde av i runt tal 1.750 hektar. Avrinningen från varje hektar ~~kvadratkilometer~~ har vid flodtillfällen uppskattats till för det förra området 1.2 sekl. och för det senare området 0.5 sekl., vadan flodvattenmängden uppskattats till 1.4 m³/sek. Sommarmedelvattenmängden har uppskattats till 0.14 m³/sek. Med hänsyn till dessa avrinningsmängder och till en ändamålsenlig torrläggning av den vattensjuka marken hava de erforderliga dimensionerna för avloppet beräknats och återgivits å profilritningen. Sålunda erhåller avloppet en bottenbredd av 0.60 meter och en släntlutning av 1:1.5 och förmår avloppet under sådana omständigheter att avbörda den beräknade högvattenmängden vid ett ungefärligt vattendjup av 1.0 meter och den beräknade sommarmedelvattenmängden vid ett ungefärligt vattendjup av 0.35 meter.

Vid eventuella framtida brobyggnader över avloppet skall under förutsättning av lodräta landfästen broarna över avloppet hava en bredd i vattenloppet ej understigande 2.1 meter för att ingen skadlig uppdämning av dessa ~~av dessa~~ byggnader skall orsakas.

Jämlikt bestämmelserna i vattenlagen 7 kap. 22§ och 10 kap. 60§ hava sysslemännen uppskattat den mark, som i torrläggningshänseende är beroende av ifrågavarande avlopp, och har därvid uppskattning skett av marken såväl i dess skick före företaget som ock i det skick, vari den antages komma efter företagets fullbordan, och återfinnas såväl de å de särskilda ägofigurerna, som de å de olika fastigheterna belöpande andelarna i den särskilda längd, som finnes bilagd detta utlåtande. Enligt denna längd utgör markens värde före företaget 930.50 kronor och efter företaget sagda värde 5.502.50 kronor, varav värdet av båtnaden för företaget utgör 4.572.- kronor. – Enär avgift, varom förmäles i vattenlagen 11 kap. 95 §, icke skulle uppgå till 10:- kronor, skall sådan avgift icke utgå.

Den av synemännen å de olika fastigheterna åsatta deltagningsskyldigheten i avloppets uppgrävning finnes närmare angiven i den upprättade kostnadsfördelningslängden. Beträffande underhållet av vattenavloppet bestrides detta efter samma grund, som ovan bestämts för avloppets uppgrävning.

Enär vissa sakägare och ombud vid syneförrättningen yrkat att ersättning skulle utgå såväl för mark till avloppets uppgrävning och utvidgning som för intrång av jordvallar o.d. skall dylik ersättning utgå till belopp, som finnas närmare angivna i den detta utlåtande vidfogade ersättningslängden.

Kostnaderna för syneförrättningen gäldas av delägarna i företaget i förhållande till värdet av båtnaden å vars och ens mark, men förskjutes av sökanden.

Jämlikt vattenlagen 10 kap. 62 § få synemännen beträffande företaget bestämma:

1. att företaget skall utföras i överensstämmelse med vid syneförrättningen upprättat förslag såväl med hänsyn till plan- som profilritningar;
2. att uppgrävd jord och sten skall läggas minst en (1) meter från det upptagna avloppets kanter och

med en lutning mot dessa ej brantare än 1:1, varjämte öppningar för dagvattnets avrinnande anordnas vid svackor i markytan, dock minst på var 50:e meter;

3. att arbetena för företagets utförande böra genom entreprenad överlåtas till därför lämplig person, med vilken kontrakt om utförandet enligt bestämmelserna i detta utlåtande bör upprättas, vilket förfarande även bör iakttagas vid framtida rensningar av vattenavloppet;
4. att ras eller förskjutningar, som till äventyrs uppstå, omedelbart avlägsnas och nödiga förstärkningsarbeten verkställas;
5. att arbetena må begynna omedelbart efter det detta utlåtande tagit åt sig laga kraft samt böra vara bragta till slut senast den 1 sept. 1927.
6. att arbetena böra kontrolleras och avsynas av inom länet tjänstgörande lantbruksingenjör, samt
7. att beträffande bestående underhåll av avloppet bestämmelserna angående besiktning enl. vattenlagen 13 kap. 16 § skola iakttagas.

Beträffande bestämmelserna i vattenlagen 11 kap. 85 § angående missnöjesanmälan hänvisas synemännen till det vid förrättningen förda protokollet.

Skattegården pr Asklanda d. 16 nov. -23.
Klas Westling
Statens lantbruksingenjör.

Biträdande gode män:
J. Andersson   Gustaf Andersson

Bil. L.

Arvodesräkning

angående torrläggning av vattensjuka marker till Skattlegården, Västergården och Prästgården i Asklanda socken samt Kvinnestads stommen, Smedsgården och Aust Bostgården i Kvinnestads socken av Älvsborgs län, upprättad vid synesförrättning år 1923.

För kungörelser och kallelser (annonskostnaden förskjuten av undertecknad) (§5)		30:–
–"– ägomätning (§6) områdets gränser m.m.	4:–	
åker	–.46	
äng och odlingsmark m.m.	12.00	
impediment	–.30	16.76
–"– textning m.m. (§8)		4:–
–"– ytavvägning (§11)		8:–
–"– arealuträkning (§13)		3.50
–"– införande av ägofig. nummer m.m. (§14)		1.50
–"– beräkning av ägors förbättring (§18)		5.–
–"– uppritning av längdprofil (§20)		3.–
–"– –"– –"– tvärsektioner (§22)		1:–
–"– hydrografisk utredning (§24)		2.25
–"– dimensionering och planläggning (§25)		5.–
–"– insättning av avloppsdike m.m. (§27)		1.50
–"– grävningstabell (§28)		3.–
–"– kostnadsberäkning (§29)		6.–
–"– ersättningslängd (§42)		4.50
–"– utlåtande (§43)		12.–
–"– undersökning av avloppet (§44)		12.–
–"– kostnadsfördelningslängd (§44)		4:–
–"– sammanträde m.m. den 12/6-23 (§44)		12:–
–"– –"– den 16/10-23 (§44)		12:–
Trpt.		147.01

Transp.	147.01
För kopia av plankarta med teckning (§49)	11.50
-"- -"- -"- höjdlägestal (§49)	-.75
-"- -"- -"- diken m.m. (§49)	2.50
-"- -"- -"- längdprofil (§52)	4.50
-"- -"- -"- tvärsektioner (§52)	1.25
-"- avskrift av handlingar (§55)	15.75
-"- div. skrivelser, inhäftning av handl. m.m.	3.–
Kronor	186.26
-"- gode männens rese- o traktamentsersättning m.m.	55.–
Summa kronor	241.26

Asklanda den 16 november 1923.
Klas Westling
statens lantbruksingenjör

Att ett härmed likalydande exemplar överlämnats till sökanden till förrättningen intyga ort och dag som ovan

J. Andersson   Gustaf Andersson

Klandertalan mot denna arvodesräkning anhängiggöres inom 3 månader vid Gäsene häradsrätt